

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “กระบวนการสื่อสารในการบังคับใช้มาตรการเพื่อยุติการผสมสารเร่งเนื้อแดงในอาหารสุกร” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ

1. เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารในการขับเคลื่อนมาตรการยุติการผสมสารเร่งเนื้อแดงในอาหารสุกรไปสู่การบังคับใช้
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการขับเคลื่อนมาตรการยุติการผสมสารเร่งเนื้อแดงในอาหารสุกร
3. เพื่อศึกษาทัศนคติของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องที่มีต่อแนวทางการบังคับใช้มาตรการให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อมุ่งค้นหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสารในการขับเคลื่อนมาตรการยุติการผสมสารเร่งเนื้อแดงในอาหารสุกร ไปสู่การบังคับใช้ รวมทั้งปัจจัยที่เอื้อต่อการขับเคลื่อนมาตรการยุติการผสมสารเร่งเนื้อแดงในอาหารสุกร ตลอดจนทัศนคติของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องที่มีต่อแนวทางการบังคับใช้มาตรการให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืนด้วย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องจำนวน 30 คน ที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนมาตรการเพื่อยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงผสมในอาหารสุกร ได้แก่ กลุ่มเจ้าหน้าที่ระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการที่ดำเนินการรณรงค์และควบคุมการใช้สารเร่งเนื้อแดงผสมในอาหารสุกร กลุ่มบุคคลอื่นๆทั้งที่ดำเนินงานอิสระหรือสังกัดหน่วยงานภาครัฐ ภาค เอกชน องค์กร รวมทั้งศึกษาเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง จากการเก็บรวบรวมข้อมูลสามารถสรุปผล การวิจัยได้ดังต่อไปนี้

ปัญหานำการวิจัย ข้อ 1 กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องมีกระบวนการสื่อสารอย่างไรในการขับเคลื่อนมาตรการยุติการผสมสารเร่งเนื้อแดงในอาหารสุกรไปสู่การบังคับใช้

การวิจัยพบว่า การขับเคลื่อนมาตรการยุติการผสมสารเร่งเนื้อแดงในอาหารสุกรไปสู่การบังคับใช้ 3 ระยะ คือ

1. ระยะเตรียมความพร้อมในการดำเนินมาตรการ
2. ระยะสื่อสารสู่กลุ่มเป้าหมาย
3. ระยะดำเนินมาตรการ

ซึ่งมีรายละเอียดโดยสรุป ดังนี้

1. ระยะเตรียมความพร้อมในการดำเนินมาตรการ

กรมปศุสัตว์ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการดำเนินมาตรการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงในอาหารสุกรตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2546 ได้ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการดำเนินมาตรการอย่างเด็ดขาด โดยในระยะนี้เป็นช่วงการแจ้งข้อมูลแก่กลุ่มผู้เกี่ยวข้องที่มีหน้าที่ในการดำเนินมาตรการซึ่งได้แก่เจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์ หน่วยงานราชการต่างๆ และผู้เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาพบว่า การสื่อสารเพื่อเตรียมความพร้อมในการดำเนินมาตรการเพื่อยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงในอาหารสุกรนั้นแบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่ม คือ

1.1 กรมปศุสัตว์ชี้แจงนโยบายแก่เจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์ผู้รับผิดชอบในการดำเนินมาตรการ

กรมปศุสัตว์มีหน่วยงานโดยตรง ที่ดูแลแก้ปัญหาเรื่องสารเร่งเนื้อแดง คือ สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ โดยมีการถ่ายทอดข้อมูลจากกรมปศุสัตว์จากส่วนกลาง ไปสู่ระดับเขต ระดับจังหวัด และไปยังระดับพื้นที่ พร้อมทั้งมีการรายงานข้อมูลกลับไปยังกรมปศุสัตว์ส่วนกลางด้วยเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลกัน มีการอธิบายหลักการและเหตุผลการแก้ไขปัญหาการใช้สารเร่งเนื้อแดงในสุกร โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีนโยบายเน้นความสำคัญในด้านความปลอดภัยของผู้บริโภคสินค้าเกษตรและอาหาร โดยจะต้องดำเนินการผลิตสินค้าทางการเกษตรและอาหารให้ได้มาตรฐานและมีความปลอดภัย เพื่อเป็นการป้องกันคุ้มครองผู้บริโภคและเป็นการสนับสนุนการส่งออกเนื้อสุกรและผลิตภัณฑ์จากสุกรไปจำหน่ายต่างประเทศ นอกจากนี้ยัง

ได้มีการอธิบายขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานตลอดจนเอกสารอ้างอิง อาทิ คำสั่งและกฎหมายฉบับต่างๆประกอบการดำเนินงานด้วย โดยกรมปศุสัตว์จึงได้มีการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบต่างๆ ในพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ขึ้นใหม่ให้ทันสมัยโดยเน้นให้มีผลบังคับใช้ครอบคลุมกว้างขึ้นกว่าฉบับเดิม และได้กำหนดใช้พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2542 เป็นต้นมา โดยมีอำนาจบังคับครอบคลุมทั้งผู้ผลิต ผู้ขาย ผู้นำเข้าอาหารสัตว์ ตลอดจนถึงฟาร์มเลี้ยงสัตว์ โดยกรมปศุสัตว์ได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ในแต่ละจังหวัดดำเนินการเอง และสรุปผลการดำเนินการเพื่อรายงานต่อกรมปศุสัตว์ โดยในช่วงแรกกรมปศุสัตว์ส่วนกลางจะดำเนินการร่วมกับเขตและจังหวัด ต่อมาถ้าจังหวัดดำเนินการเองได้ก็จะเป็นอิสระในการดำเนินการมากขึ้น โดยประเด็นในการสื่อสารเพื่อขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์ในระดับต่างๆ คือ เน้นที่ความเร่งด่วนของปัญหา และชี้ให้เห็นว่าเป็นนโยบายสำคัญของกรมซึ่งมีการดำเนินการอย่างจริงจัง บุคคลที่ให้การสนับสนุนในการดำเนินการ ได้แก่ บุคคลที่มีอำนาจดำเนินการระดับสูงและในระดับนโยบาย อาทิ รัฐมนตรี อธิบดีกรม ผู้ว่าราชการจังหวัดโดยช่องทางทางการสื่อสารที่ใช้เป็นหลัก ได้แก่ การแจ้งโดยเอกสารหรือจดหมายราชการ การเรียกประชุมเพื่อชี้แจงนโยบาย การพบปะพูดคุย ซึ่งการสื่อสารภายในระหว่างเจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์จะเป็นการสื่อสารแบบเป็นไปตามลำดับขั้นของตำแหน่งงาน และประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง ทั้งโดยเอกสารและการประชุม ทั้งนี้พบว่าบุคคลที่มีอำนาจระดับรัฐมนตรีและอธิบดีกรมมีบทบาทในการชี้แจงนโยบายด้วย

1.2 ประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานราชการต่างๆที่สนับสนุนมาตรการ

การดำเนินการเพื่อยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงในสุกร มีความเชื่อมโยงกับการดำเนินงานของนโยบายความปลอดภัยด้านอาหาร หรือ Food Safety ด้วย โดยมีหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ รับผิดชอบการดำเนินงานด้านต่างๆร่วมกัน อาทิ กระทรวงสาธารณสุขจะทำหน้าที่การสร้างกระแสทางสื่อสารมวลชนให้ผู้บริโภค ผู้ผลิต ตระหนักเร่งรัดการออกเครื่องหมายรับรองของทางราชการให้ผู้บริโภคเลือกซื้อ เลือกบริโภค เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินการของกรมปศุสัตว์ การดำเนินการอย่างต่อเนื่องของกรมปศุสัตว์ได้รับการสนับสนุนจากทางด้านการเมือง ในรูปแบบของการรวมนโยบายเป็นศูนย์รวม โดยนโยบายที่กล่าวถึงคือ นโยบายความปลอดภัย หรือ Food Safety ซึ่งเป็นนโยบายที่ครอบคลุมกระทรวงและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ทำให้มีการประสานความร่วมมือกันมากขึ้น นอกจากการสื่อสารในระดับกระทรวงแล้วยังได้มีการประสานงานไปยังจังหวัดต่างๆทั่วประเทศโดยส่งจดหมายราชการซึ่งลงนามโดยอธิบดีกรม

ปลุสตัดว์ถึงผู้ว่าราชการในแต่ละจังหวัด โดยตรง พร้อมแนบเอกสารที่เกี่ยวข้อง อาทิ ประกาศและคำสั่งจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อให้แต่ละจังหวัดทราบถึงการดำเนินมาตรการ และขอความร่วมมือในการสนับสนุนมาตรการด้วย สำหรับการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานราชการต่างๆ ที่มีส่วนสนับสนุนการดำเนินมาตรการนั้น พบว่าใช้การประชุมเป็นที่แลกเปลี่ยนข้อมูล โดยมีเจ้าหน้าที่ระดับสูงซึ่งเป็นผู้ดำเนินมาตรการด้วย เป็นตัวแทนของหน่วยงานในการประชุม

1.3 กรมปลุสตัดว์ประสานความร่วมมือกับสมาคมผู้เลี้ยงสุกรแห่งประเทศไทย

สมาคมผู้เลี้ยงสุกรแห่งชาติได้เข้าร่วมเป็นพันธมิตรด้วย โดยได้รับหนังสือแจ้งจากกรมปลุสตัดว์ นอกจากนี้ยังมีการติดต่อสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการระหว่างบุคลากรระดับสูงของกรมปลุสตัดว์และนายกสมาคมผู้เลี้ยงสุกรแห่งชาติ เพื่อขอความร่วมมือและการสนับสนุนรวมทั้งข้อคิดและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินมาตรการด้วย สมาคมผู้เลี้ยงสุกรแห่งชาติให้การสนับสนุนมาตรการเพื่อยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงอย่างต่อเนื่อง แต่การรณรงค์ในช่วงก่อนปี 2546 โดยสมาคมเองนั้นไม่ประสบความสำเร็จ เพราะไม่มีการประสานความร่วมมือกับทางราชการและทางราชการไม่มีความต่อเนื่องในการตรวจติดตาม สมาคมผู้เลี้ยงสุกรมีเครือข่ายสมาชิกพื้นที่ต่างๆ ซึ่งเป็นเครือข่ายที่เกิดจากความร่วมมือโดยสมัครใจของสมาชิก โดยสมาคมฯมีการจัดการกิจกรรมในประเด็นที่เกี่ยวข้อง เช่น การประชุมสมาชิกหรือการสัมมนาในกลุ่มผู้ประกอบการ พบว่าสมาคมผู้เลี้ยงสุกรแห่งชาติทำหน้าที่เป็นตัวกลางระหว่างกรมปลุสตัดว์กับเกษตรกร โดยทำหน้าที่ประสานงานในการเรียกชี้แจง และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารตลอดจนรับข้อมูลจากตัวแทนสมาคมในเขตต่างๆ มารายงาน คณะกรรมการของสมาคมผู้เลี้ยงสุกรจะมาจากเครือข่ายในแต่ละภูมิภาค ซึ่งมีตัวแทนเข้ามาแลกเปลี่ยนข้อมูลผ่านการประชุมกันเดือนละ 1 ครั้ง โดยในที่ประชุมจะเป็นการแจ้งข้อมูลนโยบายของกระทรวงหรือส่วนกลางให้ทราบ รวมทั้งรับข้อมูลจากสมาคมหรือตัวแทนของแต่ละพื้นที่ด้วย บทบาทของสมาคมในการสนับสนุนการดำเนินมาตรการเพื่อยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงคือ ทำการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ให้เลิกใช้สารเร่งเนื้อแดงผ่านทางสื่อต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวารสารการเกษตร โดยเป็นการขอความร่วมมือไม่ใช้การซื้อสื่อ และมีการเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ของสมาคม ได้แก่ วารสารสุกร ซึ่งเป็นวารสารราย 2 เดือนซึ่งเป็นสื่อกลางระหว่างสมาคมผู้เลี้ยงสุกรแห่งชาติกับสมาชิกของสมาคมฯและเพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรด้วยนอกจากนี้สมาคมยังมีพันธมิตรด้านอื่นๆด้วย อาทิ ผู้ค้ายาและเวชภัณฑ์ โดยสมาคมผู้เลี้ยงสุกรแห่งชาติทำการติดต่อผ่านสมาคมผู้ค้ายาและเวชภัณฑ์ซึ่งจะเป็นผู้ประสานงานและเผยแพร่ข้อมูลต่อไปในกลุ่มของตน

1.4 กรมปศุสัตว์ประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องต่างๆ

ผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ อาทิ นักวิชาการ มีบทบาทในการสนับสนุนมาตรการนี้อย่างต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานก่อนที่จะมีการดำเนินมาตรการอย่างจริงจัง โดยกลุ่มนักวิชาการจะได้รับการยอมรับจากหน่วยงานราชการในด้านข้อมูลวิชาการ ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่สนับสนุนการดำเนินมาตรการ กรมปศุสัตว์ได้มีการประสานงานกับนักวิชาการเพื่อทำงานวิจัยเกี่ยวกับการใช้สารเร่งเนื้อแดงในสุกร โดยให้ทดลองเลี้ยง และศึกษาผลกระทบของการใช้สารเร่งเนื้อแดงตลอดจนการรับรองขั้นตอนและมาตรฐานการตรวจยืนยันผลการทดสอบ โดยจุดประสงค์ของการวิจัย คือ การเตรียมความพร้อมและยืนยันข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม ซึ่งผ่านการอบรมหลักสูตรสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มจากกรมปศุสัตว์ ซึ่งจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของมาตรฐานฟาร์มเป็นอย่างดีและเป็นผู้เกี่ยวข้องอีกกลุ่มหนึ่งที่ได้รับจดหมายจากกรมปศุสัตว์ถึงเรื่องนโยบายและมาตรการเพื่อยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงด้วย โดยผู้เกี่ยวข้องเหล่านี้เป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับผู้ประกอบการฟาร์มสุกรเป็นอย่างยิ่ง ในขณะเดียวกันก็สามารถเชื่อมโยงข้อมูลกับกรมปศุสัตว์ได้ด้วยเช่นกัน จึงถือเป็นช่องทางหนึ่งที่จะประสานข้อมูลระหว่าง กรมปศุสัตว์และผู้ประกอบการฟาร์มสุกรได้

2. ระยะเวลาสื่อสารสู่กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายสำคัญที่อยู่ภายใต้มาตรการโดยตรงของการดำเนินมาตรการเพื่อยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงในความรับผิดชอบของกรมปศุสัตว์ คือ กลุ่มผู้ประกอบการฟาร์มสุกร ผู้ประกอบการโรงฆ่าสัตว์และสถานที่ผลิตอาหาร อย่างไรก็ตามมาตรการนี้มีกลุ่มเป้าหมายกลุ่มอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับมาตรการ รวมทั้งผู้บริโภคด้วย โดยแบ่งเป็น 2 ข้อ คือ

2.1 การชี้แจงกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ภายใต้มาตรการ

กรมปศุสัตว์ได้ขอความร่วมมือจากสมาคมผู้เลี้ยงสุกรแห่งชาติ และผู้ประกอบการฟาร์มสุกรทั่วประเทศเพื่อเลิกการใช้สารเร่งเนื้อแดง โดยการทำข้อตกลงร่วมกันในพิธีสัตยาบันเลิกเกี่ยวข้องกับการใช้สารเร่งเนื้อแดง โดยรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธานในวันที่ 31 มีนาคม 2546 กรมปศุสัตว์จัดตั้งคณะทำงานแก้ไขปัญหาการใช้สารเร่งเนื้อแดงหรือสารกลุ่มเบต้าอะโกนิสต์ในสุกรและเริ่มมาตรการตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2546 และได้แจ้งผู้ประกอบการถึงเรื่องกำหนดระยะเวลาที่ทางกรมปศุสัตว์ให้ผู้ประกอบการดำเนินการถอดถอนสาร

เร่งเนื้อแดง ออกจากกระบวนการผลิต 15 วันเพื่อให้ผลของสารเร่งเนื้อแดงที่ตกค้างในสุกรถูกขับออกจนหมดโดยจะเริ่มเก็บตัวอย่างปัสสาวะสุกรเพื่อตรวจตัวอย่างตั้งแต่วันที่ 17 เมษายน 2546 ในการดำเนินงานในระดับจังหวัด และในระดับพื้นที่นั้น เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์จะเป็นผู้ที่มีบทบาทหลักในการเผยแพร่ข้อมูลสู่กลุ่มเป้าหมาย เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์จะพูดคุยในประเด็นหลัก คือ อันตรายของสารเร่งเนื้อแดง ความไม่เหมาะสม และนโยบายของกรมปศุสัตว์ ส่วนประเด็นที่แตกต่างหรือเฉพาะกลุ่ม เช่น กลุ่มเจ้าของฟาร์มจะเน้นให้ตระหนักถึงผลเสียของการใช้สารเร่งเนื้อแดง และเรื่อง การเข้าไปตรวจสอบฟาร์ม โดยกรมปศุสัตว์อย่างต่อเนื่อง และเรื่องความเอาใจจริงเอาใจในการดำเนินมาตรการซึ่งเป็นจุดที่แตกต่างจากการดำเนินมาตรการช่วงก่อนปี 2546 สำหรับประเด็นเรื่องบทลงโทษนั้นเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์บางท่านมีการกล่าวถึงบ้างแต่ไม่ได้หยิบยกเป็นประเด็นหลัก ขณะที่เจ้าหน้าที่บางคนใช้ประเด็นนี้เป็นประเด็นหลักในการสื่อสารกับกลุ่มผู้ประกอบการฟาร์ม รวมทั้งประเด็นทางด้านเศรษฐกิจเพื่อชี้แจงให้ผู้ประกอบการเข้าใจและสังเกตเห็นถึงโอกาสในการค้าเพื่อโน้มน้าวให้เกิดการร่วมมือปฏิบัติตามมาตรการเพื่อยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงด้วย สำหรับกลุ่มผู้ประกอบการโรงฆ่าสัตว์ซึ่งเป็นกลุ่มหนึ่งที่อยู่ภายใต้มาตรการเพื่อยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดง จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการโรงฆ่าสัตว์ พบว่า เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ไม่มีการให้ข้อมูลข่าวสารในเรื่องสารเร่งเนื้อแดงแก่ผู้ประกอบการโรงฆ่าสัตว์ แต่มีการมาสอบถามและเก็บข้อมูลแหล่งที่มาของสุกร โดยจะเป็นการสุ่มตรวจเพื่อเก็บข้อมูลไปดำเนินการซึ่งจะมาก่อนข้างบ่อ ด้านผู้ผลิตอาหารสัตว์ซึ่งอยู่ภายใต้การดำเนินมาตรการของกรมปศุสัตว์ จากการสัมภาษณ์ผู้ผลิตอาหารสัตว์พบว่ากรมปศุสัตว์ส่งจดหมายแจ้งบริษัทผู้ผลิตอาหารสัตว์ ซึ่งลงนามโดยรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เนื้อความแจ้งว่าสารเร่งเนื้อแดงนี้เป็นสารต้องห้ามในการผสมลงในอาหารสัตว์ และเรียกโรงงานอาหารสัตว์ไปรับทราบข้อมูล และเข้าร่วมสัมมนาเกี่ยวกับมาตรการเพื่อยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงในสุกรในช่วงแรกของการดำเนินนโยบาย

2.2 การชี้แจงผู้ที่เกี่ยวข้องกับมาตรการ

จากการวิจัยพบว่า การใช้สื่อต้องประกอบกันหลายๆ ด้าน ทั้งการให้ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสิ่งพิมพ์หรือวิทยุ โทรทัศน์ที่จะเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม ต้องเป็นไปพร้อมๆ กันหลายด้าน หากเน้นด้านเดียวไม่น่าที่จะทำให้มาตรการนี้ประสบความสำเร็จได้ จากการสัมภาษณ์และการศึกษาเอกสารพบว่า มีการใช้สื่อต่างๆ เช่น ป้ายคัทเอ๊าท์ โปสเตอร์ โฆษณาทางวิทยุ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลสู่ผู้บริโภคด้วย นอกจากการให้ข้อมูลผ่านสื่อมวลชนแล้ว ผู้ดำเนินมาตรการมีความเห็นว่าจะต้องมีการดำเนินการและมาตรการต่อเนื่องตามมาด้วย เช่น การกักสุกร การตรวจ จนกว่าจะไม่พบจากปัสสาวะ หรือตัวอย่างอาหาร ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มสุกรและ

ผู้เกี่ยวข้องกลุ่มอื่นๆ กรมปศุสัตว์ได้เริ่มมาตรการตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2546 โดยได้แจ้งผู้ประกอบการถึงเรื่องกำหนดระยะเวลาที่ทางกรมปศุสัตว์ให้ผู้ประกอบการดำเนินการถอดถอนสารเร่งเนื้อแดงออกจากกระบวนการผลิต โดยระบุวันที่สิ้นสุดการถอดถอนสารเร่งเนื้อแดงคือ วันที่ 31 มีนาคม 2547 โดยเมื่อครบกำหนดที่ได้ให้โอกาสผู้ประกอบการหากพบว่ายังมีการใช้สารเร่งเนื้อแดงในกระบวนการเลี้ยงสุกรกรมปศุสัตว์จะดำเนินการจับกุมในทันที เจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์ในแต่ละพื้นที่ซึ่งรับทราบนโยบายและขั้นตอนในการดำเนินการ จะทำหน้าที่ชี้แจงรายละเอียดของมาตรการ วิธีการและขั้นตอนต่างๆ พร้อมตอบข้อซักถามของผู้ประกอบการฟาร์มสุกรในพื้นที่ที่ตนรับผิดชอบ สำหรับผู้เกี่ยวข้องกัมาตรการซึ่งอยู่ในกระบวนการผลิตเนื้อสุกร อาทิ บริษัทผู้ค้ายาและเวชภัณฑ์ ผู้ผลิตอาหารสัตว์ กรมปศุสัตว์ได้ทำการแจ้งข้อมูลโดยใช้จดหมายราชการจากกรมปศุสัตว์ ลงนามโดยรัฐมนตรีแจ้งว่าสารเร่งเนื้อแดงนี้เป็นสารต้องห้าม อีกทั้งยังมีการเรียกประชุมและการจัดสัมมนาด้วย

3. ระยะดำเนินการ

จุดเด่นของระยะดำเนินการ คือ ประเด็นหลักในการสื่อสาร ช่องทางหรือสื่อที่ใช้ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ผู้ดำเนินการให้ความสำคัญในการบังคับใช้มาตรการ

3.1 ประเด็นหลักในการสื่อสาร

ประเด็นหลักในการนำเสนอเสนอข้อมูลของกลุ่มผู้ดำเนินการเพื่อยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงในอาหารสุกรไปยังกลุ่มเป้าหมายต่างๆ ทั้งที่เป็นกลุ่มผู้อยู่ภายใต้มาตรการและกลุ่มผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินการ ประกอบด้วย

3.1.1 การให้ข้อเท็จจริง

การวิจัยในครั้งนี้ พบว่า กลุ่มผู้ดำเนินการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงใช้วิธีการนำเสนอข้อเท็จจริงเป็นแนวทางหลักในการนำเสนอสาร เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงในสุกร โดยการให้ข้อเท็จจริงนั้นก็เป็นที่ไปเพื่อชี้แจงรายละเอียดและข้อมูลของมาตรการดังกล่าวให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการ กลุ่มผู้ประกอบการฟาร์มสุกรรวมทั้งสาธารณชนซึ่งเป็นผู้บริโภคด้วย กลุ่มผู้ดำเนินการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงนิยมใช้วิธีการให้ข้อเท็จจริงซึ่งอยู่ในรูปของข้อมูลรายละเอียดของมาตรการรวมทั้งนโยบายที่เกี่ยวข้องเป็น

แนวทางหลักเมื่อต้องการบังคับใช้มาตรการอย่างจริงจัง ทั้งนี้ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายทุกฝ่าย รวมทั้งสาธารณชนได้รับทราบถึงข้อเท็จจริงว่า จะมีการดำเนินมาตรการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงในสุกรอย่างเข้มงวดและจริงจัง เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์จะยึดเนื้อหาในกลุ่มีการทำงานจากกรมปศุสัตว์ที่แจกจ่ายให้ปศุสัตว์อำเภอทุกคนเป็นหลักในการเผยแพร่ข้อมูล โดยประเด็นในการสื่อสารจะขึ้นอยู่กับกลุ่มเป้าหมาย เช่น ระดับประชาชนทั่วไปจะพูดเรื่องสุขภาพ ส่วนการสื่อสารกับกลุ่มผู้ประกอบการฟาร์มสุกรจะพูดเรื่อง พรบ.ควบคุมคุณภาพอาหาร โดยเน้นที่บทลงโทษ และการปรับปรุงคุณภาพเนื้อสุกรโดยไม่ต้องใช้สารเร่งเนื้อแดง รูปแบบของการให้ข้อเท็จจริงในเรื่องการดำเนินมาตรการเพื่อยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดง ได้แก่ การนำเสนอสถิติ รายงานผลการวิจัย กรณีตัวอย่าง กราฟและแผนภูมิ โดยมีการนำเสนอผ่านทาง Web site ของกรมปศุสัตว์ และกระทรวงสาธารณสุข ข้อมูลที่ได้ให้แก่สาธารณชนในเรื่องวิธีการเลือกซื้อและสังเกตเนื้อสุกรที่ปลอดภัยจากสารเร่งเนื้อแดง เพื่อให้ประชาชนสามารถแยกความแตกต่างระหว่างเนื้อสุกรที่มีสารเร่งเนื้อแดงปนเปื้อนออกจากเนื้อสุกรปกติได้ การสื่อสารในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับอันตรายที่เกิดจากการบริโภคเนื้อสุกรที่ปนเปื้อนสารเร่งเนื้อแดง โดยนำเสนอผ่านสื่อมวลชนอย่างต่อเนื่องด้วย เพื่อสร้างความตระหนักเรื่องอันตรายของสารเร่งเนื้อแดงที่มีต่อสุขภาพให้กับประชาชนตลอดเวลา และรักษากระแสการณรงค์ให้อยู่ในความสนใจของสังคม ได้มีการประสานงานจากกรมปศุสัตว์มอบหมายให้นักวิชาการทำงานวิจัยเกี่ยวกับการใช้สารเร่งเนื้อแดง โดยให้ทดลองเลี้ยงและศึกษาผลกระทบของการใช้สารเร่งเนื้อแดง ตลอดจนการรับรองขั้นตอนและมาตรฐานการตรวจยืนยันผลการทดสอบโดยจุดประสงค์ของการวิจัยคือ การเตรียมความพร้อมด้านข้อมูลให้ถูกต้องเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง

3.1.2 การใช้ความน่ากลัว

ได้มีการนำข้อมูลเกี่ยวกับอันตรายของสารเร่งเนื้อแดงต่อสุขภาพนี้มาใช้ในการสื่อสารอย่างต่อเนื่องตามหลักของ กลยุทธ์การนำเสนอข้อมูลที่ใช้หลักความน่ากลัว (Fear appeal) เพื่อตอกย้ำให้กลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาธารณชนเห็นถึงผลกระทบที่รุนแรงของการบริโภคเนื้อสุกรที่ปนเปื้อนสารเร่งเนื้อแดง พบว่าประเด็นที่สื่อสารจะใช้ 2 แนวทาง คือ ตักเตือนห้ามไม่ให้ใช้สารเร่งเนื้อแดงโดยเน้นบทลงโทษกรณีฝ่าฝืนและการนำเสนออันตรายของสารเร่งเนื้อแดงต่อสุขภาพต่อผู้บริโภค การสื่อสารของกรมปศุสัตว์จะเน้นที่กลุ่มผู้ประกอบการฟาร์มสุกรเป็นหลัก โดยเลือกประเด็นการจับกุมและบทลงโทษ และเน้นย้ำว่าเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายและสร้างกระแสการจับกุมโดยเผยแพร่ข่าวสารผ่านทางสื่อโทรทัศน์และช่องทางอินเทอร์เน็ต เพื่อสร้างการรับรู้ในกลุ่มผู้ประกอบการฟาร์มสุกร โดยผู้มีอำนาจระดับอธิบดีเป็นผู้ให้ข้อมูลต่อสื่อมวลชน

ทางด้านกระทรวงสาธารณสุขจะรับผิดชอบในการสื่อสารกับสาธารณสุขชนเพื่อสร้างกระแสให้ผู้บริโภคตระหนักและเร่งรัดการออกเครื่องหมายรับรองของทางราชการให้ผู้บริโภคเลือกซื้อเลือกบริโภค เนื่องจากเรื่องสารเร่งเนื้อแดงในสุกรเป็นเรื่องสุขภาพแต่ประชาชนยังไม่มีรับรู้อย่างแพร่หลาย ดังนั้นข้อมูลที่ยังมีความน่ากลัวจึงถูกนำมาใช้ เพื่อกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะอย่างยิ่งสาธารณสุขให้เห็นถึงผลกระทบของการบริโภคเนื้อสุกรที่ปนเปื้อนสารเร่งเนื้อแดง อย่างไรก็ตามพบว่าการศึกษาที่ข้อมูลเรื่องสารเร่งเนื้อแดงยังไม่เป็นที่เข้าใจอย่างแพร่หลายนี้ทำให้เกิดการตีความข้อมูลบิดเบือนได้ในกลุ่มต่างๆ

3.1.3 การให้ข่าวกับสื่อมวลชน

จากการวิจัย พบว่า เจ้าหน้าที่ในกลุ่มเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ของกรมปศุสัตว์ ผู้ดำเนินการประชาสัมพันธ์ของกรมปศุสัตว์จะประสาน งานระหว่างกรมปศุสัตว์ นักวิชาการ และนักข่าว ในการจัดการแถลงข่าวหรือการลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบความคืบหน้าของมาตรการหรือจับกุมผู้ลักลอบใช้สารเร่งเนื้อแดง โดยการนำเสนอหรือเผยแพร่ข่าวสารจะเน้นเรื่องการเข้าสู่เก็บตัวอย่างปัสสาวะสุกรเพื่อตรวจหาสารเร่งเนื้อแดง นอกจากนี้ มีการเผยแพร่ข่าวสารเรื่องการดำเนินการจับกุมผู้กระทำผิด ได้แก่ ผู้ที่ยังลักลอบผสมสารเร่งเนื้อแดงที่กรมปศุสัตว์ตรวจพบ ซึ่งข้อมูลลักษณะนี้จะทำการเผยแพร่ต่อสาธารณสุข โดยมุ่งหมายที่จะสื่อสารให้รู้ข่าวคราวความเคลื่อนไหวโดยตั้งใจที่จะให้ข้อมูลเข้าถึงกลุ่มผู้ประกอบการหรือเจ้าของฟาร์มสุกร ประเด็นอื่นๆ ในการสื่อสารนอกจากเรื่องการผสมสารเร่งเนื้อแดงในอาหารสุกรเป็นการผิดกฎหมายแล้วยังมีการขอร้องผู้ค้าเวชภัณฑ์ไม่ให้มีนำยาชาลนุทามาจำหน่ายให้แก่ฟาร์ม ควบคู่ไปกับการที่ทางรัฐจัดการกับบริษัทที่ส่งซื้อยาตัวนี้เข้ามาจำหน่ายในประเทศด้วยโดยการเพิ่มการตรวจสอบในการนำเข้ามากยิ่งขึ้น

3.2 สื่อและช่องทางที่ใช้ในการสื่อสาร

การดำเนินมาตรการเพื่อยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงในอาหารสุกรเน้นการเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อมวลชน ควบคู่กับช่องทางการสื่อสารอื่นๆ ดังนี้

3.2.1 สื่อบุคคล

จากการวิจัยพบการสื่อสารระหว่างบุคคล ทั้งในลักษณะที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ดังนี้

3.2.1.1 ผู้ที่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่

การดำเนินมาตรการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างความรู้ความเข้าใจในกลุ่มผู้อยู่ภายใต้มาตรการ อาทิ ผู้ประกอบการฟาร์มสุกร ทั้งรายเล็กและรายใหญ่ จะต้องใช้บุคลากรในพื้นที่ ซึ่งเข้าถึงและรู้จักประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งได้รับความไว้วางใจในการแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งอาจจะเป็นผู้ดำเนินการเองหรือบุคคลที่ได้รับความนับถือในพื้นที่นั้นๆ เป็นผู้สื่อสารร่วมด้วย

3.2.1.2 บุคคลที่มีอำนาจดำเนินการของรัฐและนักการเมือง

กิจกรรมที่มีบุคคลระดับรัฐมนตรีหรืออธิบดีให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมนั้นด้วยตนเองจะสร้างความสนใจให้แก่สื่อมวลชนทำให้เกิดเป็นข่าวต่อสาธารณชน โดยการประสานข้อมูลระหว่างผู้ดำเนินกิจกรรมและสื่อมวลชนนั้นจะดำเนินการโดยตัวแทนที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงจากกลุ่มผู้ดำเนินการซึ่งมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับทั้งสองฝ่าย

3.2.1.3 กลุ่มผู้อยู่ภายใต้มาตรการและผู้เกี่ยวข้อง

กลุ่มผู้ประกอบการฟาร์มสุกรซึ่งถือได้ว่าได้รับผลกระทบจากมาตรการ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน โดยเฉพาะเรื่องการดำเนินมาตรการจากทางกรมปศุสัตว์ ข่าวกิจจับกุมอย่างสม่ำเสมอในกลุ่มของผู้ประกอบการฟาร์มสุกรด้วยกันเองที่มีความสนิทสนม ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่อยู่ในพื้นที่เดียวกันหรือต่างพื้นที่ก็ตาม นอกจากนี้ช่องทางที่ได้รับข้อมูลในเรื่องของการบังคับใช้มาตรการเพื่อยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดง ช่องทางอื่นๆ ได้แก่ สื่อมวลชนต่างๆ อาทิ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต วารสาร ผู้ค้ายาและเวชภัณฑ์สัตว์ โดยพบว่าส่วนใหญ่จะได้ข้อมูลจากการพูดคุยกันมากที่สุด ฟาร์มสุกรมีการบริหารจัดการเป็นตำแหน่งงานและสายงานบังคับบัญชาโดยมีเจ้าของฟาร์มเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจสูงสุด ทั้งนี้โดยทั่วไปเป็นการจดทะเบียนในรูปแบบบริษัท และจะได้รับการแจ้งข้อมูลเรื่องมาตรการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงจากทางราชการ ซึ่งจะมีการสื่อสารลงไปสู่ลูกน้องในฟาร์มตามลำดับชั้น อย่างไรก็ตาม การจะเลือกสื่อสารในประเด็นใดอย่างนั้น ขึ้นอยู่กับเจ้าของฟาร์ม โดยผู้มีอำนาจรองลงไป ได้แก่ ผู้บริหาร อาทิ ผู้จัดการฟาร์ม ผู้จัดการฝ่ายการตลาด เป็นต้น

3.2.2 สื่อมวลชน

3.2.2.1 การเชิญสื่อมวลชนเข้าร่วมกลุ่มกับเจ้าหน้าที่ชุดเฉพาะกิจเพื่อลง ตรวจสอบพื้นที่

กลุ่มผู้ดำเนินมาตรการยุติการผสมสารเร่งเนื้อแดงในอาหารสุกร เชื่อในพลังของสื่อมวลชนว่าสามารถกระตุ้นประชาชนซึ่งเป็นผู้บริโภคที่มีพลัง กดดันผู้ผลิตให้หันมาสนใจในประเด็นนี้และให้การสนับสนุนการดำเนินมาตรการ การนำเสนอข้อมูลให้เป็นข่าวผ่านทางสื่อมวลชนเพื่อหวังผลให้สาธารณชนสนใจ เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของอันตรายจากสารเร่งเนื้อแดง และหันมาใส่ใจในสุขภาพเปลี่ยนค่านิยมในการบริโภคจากเนื้อสุกรสีแดงไม่มีมัน มาเป็นเนื้อสุกรสีชมพูมีมันแทรก กลุ่มผู้ดำเนินมาตรการเชื่อว่าพลังในการรายงานข่าวของสื่อมวลชนจะช่วยเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้บริโภคได้ เป็นกระแสสังคมที่กดดันให้ผู้ผลิตผลิตสินค้าซึ่งได้แก่เนื้อสุกรให้ตอบสนองความต้องการที่เปลี่ยนไปของผู้บริโภค ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินมาตรการ

3.2.2.2 การให้ข่าวกับสื่อมวลชน

การนำเสนอหรือเผยแพร่ข่าวสารจะเน้นเรื่องการดำเนินการจับกุมผู้กระทำความผิด ผู้ดำเนินมาตรการจะทำการเผยแพร่ข้อมูลนี้ต่อสาธารณชน โดยมุ่งหมายที่จะสื่อสารให้รู้ข่าวคราวความเคลื่อนไหวเพื่อให้ข้อมูลเข้าถึงกลุ่มผู้ประกอบการหรือเจ้าของฟาร์มสุกรซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักที่อยู่ภายใต้มาตรการ

3.2.2.3 การใช้สื่อแบบผสมผสาน

ผู้ดำเนินมาตรการเชื่อว่า เมื่อผู้บริโภคมีความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเลือกเนื้อสุกรแล้วจะช่วยเป็นแรงผลักดันหรือกดดันให้ผู้ประกอบการฟาร์มอีกทอดหนึ่ง และเชื่อว่าความสำเร็จเกิดขึ้นเพราะผู้บริโภคมากที่สุดเนื่องจากเป็นจุดเริ่มและเป็นผู้กำหนดการซื้อ ซึ่งขั้นตอนต่อไปของกระบวนการผลิตจะตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคเป็นหลัก จึงเป็นแนวคิดของการใช้กระบวนการทางสังคมโดยเฉพาะผู้บริโภค เข้ามาช่วยกดดันผู้ผลิตซึ่งในอดีตนั้นการดำเนินมาตรการยังไม่ได้เน้นการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้บริโภคมากนัก จึงได้เน้นการใช้สื่อต่างๆอย่างผสมผสานเพื่อให้ข้อมูลไปถึงกลุ่มต่างๆอย่างทั่วถึง โดยสื่อที่ใช้ ได้แก่ สื่อมวลชนแขนงต่างๆ อาทิ โทรทัศน์ วิทยุ และสิ่งพิมพ์ นอกจากนี้มีการเผยแพร่ข้อมูลผ่านทางสื่ออื่นๆด้วย เช่น แผ่นพับหรือป้ายโฆษณา นอกจากนี้ นักวิชาการจะมีบทบาทหลักในด้านการให้ข้อมูลและบริการด้าน

วิชาการ สิ่งที่ได้ดำเนินการคือชี้ให้เห็นถึงผลเสียของการใช้สารเร่งเนื้อแดง และหันมาใช้วิธีการปรับปรุงพันธุ์สุกรเพื่อแก้ปัญหา อีกทั้งยังเป็นช่องทางของกรมปศุสัตว์ในการเผยแพร่ข้อมูลด้วย

การนำเสนอข้อมูลและรายงานข่าวผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ มีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นให้กลุ่มผู้ประกอบการฟาร์มสุกรที่มีโอกาสตกขอบกระทำความผิด ได้รับรู้ข้อมูลการดำเนินการจับกุม และลงโทษอย่างจริงจังของกลุ่มผู้ดำเนินการ โดยรูปแบบของข่าวที่ปรากฏอยู่ในหน้าหนังสือได้แก่ ข่าวประจำวัน ซึ่งเป็นข่าวที่อยู่ในรูปของการรายงานข่าวทั่วไปของนักข่าวซึ่งมีเนื้อหาข่าวประกอบด้วยคำสัมภาษณ์แกนนำในการดำเนินการ โดยส่วนใหญ่แล้วจะประกอบด้วยคำสัมภาษณ์ของผู้มีอำนาจในระดับกระทรวงและกรม ได้แก่ นายเนวิน ชิดชอบ นายยุคล ลิ้มแหลมทอง รวมทั้งข่าวการจับกุมผู้กระทำความผิด นอกจากนี้ยังพบบทความเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ประกอบไปด้วยข้อเท็จจริงซึ่งมักได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มผู้ดำเนินการ ประกอบกับการแสดงความคิดเห็นส่วนตัวของนักข่าวเอง นับเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของสื่อมวลชนในการรายงานข่าวเพื่อพิทักษ์สุขภาพของประชาชน สื่อวิทยุมีส่วนช่วยในแง่ของการสร้างกระแสสังคมและรณรงค์ด้านสุขภาพเป็นหลัก ซึ่งช่วยส่งผลทางอ้อมให้การขับเคลื่อนมาตรการประสบผลสำเร็จ โดยเป็นสื่อที่ผู้ดำเนินการเชื่อว่าสามารถครอบคลุมพื้นที่ได้กว้างขวางกว่าและมีราคาถูก อีกทั้งยังเหมาะกับพื้นที่ต่างจังหวัดซึ่งมักมีวิทยุกระจายเสียงตามหมู่บ้าน ส่วนบทบาทของสื่อโทรทัศน์ ในการขับเคลื่อนมาตรการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงในสุกรจะคล้าย คลึงกับสื่อวิทยุ คือการทำหน้าที่ในเชิงการรณรงค์ให้สังคมสนับสนุนผ่านการรายงานภาพข่าวเมื่อมีการจัดงานแถลงข่าว หรือการจัดเหตุการณ์พิเศษเพื่อสร้างกระแสรณรงค์

3.2.3 การสื่อสารผ่านเครือข่ายของสมาคมผู้เลี้ยงสุกรแห่งชาติสู่กลุ่มผู้ประกอบการฟาร์มสุกร

พบว่าสมาคมผู้เลี้ยงสุกรแห่งชาติใช้สื่อมวลชนในการเผยแพร่ข้อมูล โดยส่วนใหญ่จะเน้นที่สื่อสิ่งพิมพ์โดยเฉพาะวารสารด้านการเกษตรต่างๆหลายฉบับ ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี รวมทั้งสื่อวิทยุและโทรทัศน์โดยเป็นการขอความร่วมมือระหว่างกัน โดยนายกสมาคมจะเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ สมาคมประสานงานระหว่างรัฐและผู้ประกอบการ โดยช่วยในด้านการประชาสัมพันธ์ โดยผ่านทางสื่อต่างๆ และมีเครือข่ายในหลายจังหวัดซึ่งจะมีนายกสมาคมประจำจังหวัดเป็นตัวแทนเข้ามาพูดคุยกันและเผยแพร่ข้อมูลให้สมาชิกในจังหวัดต่อไป

ประเด็นในการนำเสนอผ่านสื่อทั้งเรื่องสุขภาพและเรื่องการลงทุนคือเสนอข้อมูล การจับกุมและดำเนินคดี เมื่อมีการตรวจพบจากกรมปศุสัตว์ว่ามีการลักลอบใช้สารเร่งเนื้อแดง โดย สมาคมจะส่งข่าวให้สมาชิกทราบรวมทั้งสื่อสารไปยังฟาร์มต่างๆ อย่างไรก็ตาม ไม่มีการบังคับจาก ทางสมาคม ทางภาครัฐจะจัดการเองโดยที่ทางสมาคมไม่สามารถดำเนินการได้

การพบปะระหว่างบุคลากรระดับสูงของทั้งสองหน่วยงานเพื่อชี้แจงและหารือร่วมกันถึงแนวทางในการจัดการกับปัญหาและการดำเนินมาตรการในลักษณะไม่เป็นทางการซึ่งจะช่วย สร้างความสัมพันธ์ทำให้เกิดพันธมิตรในการดำเนินมาตรการและเกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลต่อกัน

3.2.4 สื่อกิจกรรม

จากการวิจัย พบว่า การดำเนินมาตรการเพื่อยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงในอาหาร สุนัขมีการจัดกิจกรรมต่างๆเป็นระยะ โดยมีจุดประสงค์ในการจัดกิจกรรมแตกต่างกันไป ดังนี้

3.2.4.1 การจัดเหตุการณ์พิเศษ

การจัดเหตุการณ์พิเศษ (Special event) เป็นกลยุทธ์ที่กรมปศุสัตว์นำมาใช้ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ เพื่อรวมกลุ่มผู้ประกอบการฟาร์มสุกรทั่วประเทศเข้ามารับฟัง ประกาศและข้อชี้แจงถึงการดำเนินมาตรการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงในสุกร ยกตัวอย่างการจัด เหตุการณ์พิเศษขึ้นมาในช่วงเริ่มต้นของการดำเนินมาตรการในปี 2546 คือ พิธีลงนามในสัตยาบัน ร่วมกันเลิกใช้สารเร่งเนื้อแดง ซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2546 ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อ เป้าหมายในการจุดประเด็นให้กลุ่มผู้ประกอบการฟาร์มสุกร รับรู้ถึงการดำเนินมาตรการเป็นหลัก โดยมุ่งหวังว่าการจัดเหตุการณ์พิเศษนี้ จะเป็นจุดเริ่มของการดำเนินมาตรการในปีนี้ นอกจากนี้จะทำ ให้สื่อมวลชนสนใจในประเด็นที่นำเสนอและเป็นตัวกลางในการรายงานข่าวและความคืบหน้าไป ยังสาธารณชน เพื่อสร้างกระแสสังคมในการสนับสนุนการดำเนินมาตรการและสร้างความรู้ความ เข้าใจให้แก่ผู้บริโภคต่อไป

3.2.4.2 การแถลงข่าว

การแถลงข่าว เป็นช่องทางหนึ่งที่กลุ่มผู้ดำเนินมาตรการยุติการใช้สารเร่ง เนื้อแดงนำมาใช้เพื่อเป็นช่องทางในการนำเสนอข้อมูลเพื่อสนับสนุนการดำเนินมาตรการ ทำให้ได้

สื่อมวลชนมาเป็นพันธมิตรมากขึ้น โดยจะมีการเชิญสื่อมวลชนสายเกษตรเป็นหลักทุกครั้งเมื่อมีการแถลงข่าว และเนื่องจากงบประมาณที่จำกัดของทางราชการ ช่องทางการแถลงข่าวจึงเป็นช่องทางหลักที่กลุ่มผู้ดำเนินการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงเลือกใช้ เมื่อต้องการสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องการค้าเนินมาตรการไปยังสาธารณชน โดยอาศัยการเชิญสื่อมวลชนมาร่วมงานแถลงข่าวซึ่งจะเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายมากกว่าการซื้อสื่อโฆษณา โดยการที่บุคคลระดับรัฐมนตรีและระดับอธิบดีเป็นผู้ให้ข่าวจะทำให้การแถลงข่าวเป็นช่องทางในการดึงความสนใจจากสื่อมวลชน นอกจากนี้การทำให้ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับโครงการในพระราชดำรินี้จะช่วยดึงความสนใจจากสื่อมวลชนได้เป็นอย่างมากอีกทางหนึ่งด้วย

3.2.4.3 การจัดสัมมนา

การจัดสัมมนานับเป็นช่องทางหนึ่งที่กลุ่มผู้ดำเนินการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงสามารถใช้สื่อสารกับกลุ่มผู้ประกอบการฟาร์มสุกรซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของการสัมมนา การเสวนาทางวิชาการหรือการประชุมทางวิชาการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้ในเรื่องการเพิ่มคุณภาพของเนื้อสุกรโดยไม่ใช้สารเร่งเนื้อแดง แต่ใช้วิธีการอื่นๆ อาทิ การพัฒนาสายพันธุ์ การใช้แร่ธาตุ การปรับปรุงสูตรอาหาร ตลอดจนสถานการณ์ของการค้าเนินมาตรการ โดยผู้ดำเนินการจัดสัมมนาไม่ได้มีเพียงแต่กรมปศุสัตว์เท่านั้น แต่มีการจัดสัมมนาโดยภาคธุรกิจเอกชนซึ่งได้แก่ บริษัทผู้ค้ายาและเวชภัณฑ์ ตลอดจนองค์กรเอกชน เช่น สมาคมผู้เลี้ยงสุกร เป็นหลัก โดยกลุ่มเป้าหมายคือกลุ่มผู้ประกอบการฟาร์มสุกร โดยการสัมมนา เป็นช่องทางหนึ่งที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารรวมทั้งสถานการณ์ต่างๆ ในวงการปศุสัตว์ แบบไม่เป็นทางการด้วย

3.2.4.4 การประชุม

การประชุมเป็นช่องทางหลักอีกช่องทางหนึ่งในการขับเคลื่อนมาตรการผ่านทางผู้แทนในระดับผู้รับผิดชอบนโยบายของกระทรวงเป็นตัวแทนเพื่อร่วมประชุม เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนรายงานการดำเนินงานของผู้เกี่ยวข้องในแต่ละฝ่าย ทั้งนี้จะให้ผู้เกี่ยวข้องในระดับอื่นเข้าร่วมสังเกตการณ์ได้ด้วย โดยข้อมูลจากการประชุมที่สามารถเผยแพร่ได้ จะได้นำไปเผยแพร่สู่กลุ่มเป้าหมายต่อไป ข้อมูลของกรมปศุสัตว์ตามที่ได้รับมอบหมายซึ่งเรื่องสารเร่งเนื้อแดงที่ดำเนินการค้าเนินมาตรการ โดยกรมปศุสัตว์นั้นเป็นเรื่องหนึ่งที่ได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง

ปัญหานำการวิจัย ข้อ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการขับเคลื่อนมาตรการยุติการผสมสารเร่งเนื้อแดงในอาหารสุกร

1. ปัจจัยด้านการดำเนินงาน

ได้แก่ การดำเนินการตรวจ จับกุม และลงโทษอย่างจริงจังและการประณามผู้กระทำความผิด อย่างเปิดเผยต่อสาธารณชน

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการฟาร์มสุกร พบว่า การดำเนินการสุ่มตรวจ จับกุม และลงโทษอย่างจริงจังรวมทั้งการประณามผู้กระทำความผิดอย่างเปิดเผยต่อสาธารณชน ซึ่งสร้างกระแสความตื่นตัวให้แก่กลุ่มผู้ประกอบการฟาร์มสุกรและกระตุ้นให้เกิดการปฏิบัติตามมาตรการทั้งโดยสมัครใจและไม่สมัครใจ

2. ปัจจัยด้านผู้รับสาร

2.1 ผู้บริโภคตระหนักถึงอันตรายต่อสุขภาพและเลือกบริโภคมากขึ้นจนเกิดเป็นกระแสสังคม

จากการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า กลุ่มผู้ดำเนินมาตรการเชื่อว่า กระแสสังคมจะส่งผลให้การขับเคลื่อนมาตรการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงให้ประสบผลสำเร็จเร็วขึ้นเพราะผู้ผลิตมักจะรับฟังความคิดเห็นและความต้องการของผู้บริโภคเป็นหลักในการผลิตสินค้า โดยกรมปศุสัตว์และกระทรวงสาธารณสุขจะเป็นแกนนำหลักในการรณรงค์ด้วยการดำเนินกิจกรรมเชิงสร้างกระแส รวมทั้งให้ข่าวกับสื่อมวลชนเป็นระยะ เพื่อสร้างความสนใจจากสื่อมวลชนและถ่ายทอดข้อมูลสู่กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งวิธีการเช่นนี้ช่วยทำให้ภาพข่าวความเคลื่อนไหวการดำเนินมาตรการ โดยเฉพาะประเด็นการตรวจสอบพื้นที่และการจับกุมที่ปรากฏเป็นข่าวทางสื่อโทรทัศน์ กระแสการรณรงค์ให้ข้อมูล ข่าวสาร และความรู้กับประชาชนอย่างต่อเนื่องนี้เองเอื้อต่อการขับเคลื่อนมาตรการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงมากกว่าการไม่มีกระแสจากคนในสังคมเข้ามาผลักดัน

2.2 คุณลักษณะของผู้ประกอบการฟาร์มสุกรในด้านต่างๆ ทั้ง การศึกษา ฐานะทางสังคม เศรษฐกิจ ทัศนคติ และด้านอื่นๆ

จากการสัมภาษณ์ พบว่า หากเป็นฟาร์มที่เน้นการเลี้ยงสุกรพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ก็ไม่ จำเป็นต้องใช้สารเร่งเนื้อแดง เพราะการใช้สารเร่งเนื้อแดงนั้น จะใช้กับสุกรขุนซึ่งเลี้ยงไว้เพื่อจำหน่ายเนื้อจึงจำเป็นต้องใส่สารเร่งเนื้อแดงเพื่อให้ได้เนื้อสุกรคุณภาพดี นอกจากนี้ ผู้ประกอบการฟาร์มสุกรขนาดเล็กมีแนวโน้มที่จะลักลอบใช้สารเร่งเนื้อแดงมากกว่าผู้ประกอบการฟาร์มสุกรขนาดใหญ่ เนื่องจากในการพัฒนาสายพันธุ์เพื่อทดแทนการใช้สารเร่งเนื้อแดงนั้นต้องใช้ต้นทุนสูง และระยะเวลาอันซึ่งเป็นอุปสรรคสำหรับฟาร์มขนาดเล็ก

3. ปัจจัยด้านบุคคล

3.1 ความเข้มงวดและจริงจังของผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนิน มาตรการ

จากการวิจัย พบว่า ความสำเร็จในการขับเคลื่อนมาตรการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงในสุกรอดีตจนถึงปัจจุบันมีปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จประการแรก คือ การดำเนินมาตรการอย่างเข้มงวดและจริงจัง กล่าวคือ มีการตรวจสอบและจับกุมลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืนซึ่งต่างจากในอดีตที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน โดยตลอดช่วงช่วงระยะเวลาในการดำเนินมาตรการนั้นเจ้าหน้าที่ของรัฐมีการออกตรวจสอบและลงพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ และได้ทำการสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายซึ่งได้แก่ผู้ประกอบการฟาร์มสุกรอย่างต่อเนื่องถึงความเข้มงวดและบทลงโทษ

3.2 การมีเจ้าภาพหลักในการทำงาน

จากการวิจัย พบว่า ความสำเร็จในการขับเคลื่อนมาตรการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงในสุกรอดีตจนถึงปัจจุบันมีปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จ คือ การมีเจ้าภาพรับผิดชอบซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานตามมาตรการกระทำได้อย่างต่อเนื่องและจริงจัง นอกจากนี้ พบว่า นอกจากจะมีองค์กรของรัฐในการรับผิดชอบแล้ว ยังรวมไปถึงการมีองค์กรเอกชน ตลอดจนนักวิชาการ และผู้ประกอบการฟาร์มสุกรบางราย ที่พยายามจะยกประเด็นเรื่องการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงในสุกรมานำเสนอตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา แต่ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียกร้องเนื่องจากไม่มีการประสานงานจากแกนนำในการดำเนินมาตรการ

3.3 ความเข้าใจอย่างชัดเจนในจุดมุ่งหมายของการดำเนินมาตรการ

จากการวิจัยพบว่า ผู้มีบทบาทหลักในการดำเนินมาตรการ มีความเข้าใจอย่างชัดเจนถึงจุดประสงค์ เป้าหมาย ระยะเวลา แผนงาน ตลอดจนขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังมีความเข้าใจตรงกันถึงความเร่งด่วนและความสำคัญของมาตรการดังกล่าว ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ผู้ดำเนินมาตรการรู้จักกลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ ตลอดจนขอบเขตของงานที่ตนรับผิดชอบในการดำเนินมาตรการเป็นอย่างดี ทำให้ได้ข้อมูลในการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง ตลอดจนสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายได้ตลอดเวลา

3.4 การตั้งหน่วยเฉพาะกิจเพื่อสนับสนุนเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ต่างๆ ให้สามารถดำเนินมาตรการได้อย่างเต็มที่

จากการวิจัยพบว่า บทบาทของเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ในแต่ละพื้นที่ คือ หน้าที่หลักในการส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ แต่ในช่วงระยะที่ดำเนินมาตรการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดง เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ในแต่ละพื้นที่จะต้องทำหน้าที่ตรวจสอบและจับกุมด้วย ซึ่งทั้งสองบทบาทนี้ขัดแย้งกัน จึงได้มีการจัดตั้งหน่วยเฉพาะกิจที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบและจับกุมผู้ประกอบการฟาร์มสุกร ซึ่งเป็นหน่วยงานจากกรมปศุสัตว์ส่วนกลาง ที่จะเข้าไปดำเนินการในพื้นที่ต่างๆ เพื่อลดความขัดแย้งในบทบาทดังกล่าวทำให้สามารถดำเนินมาตรการได้อย่างเต็มที่

3.5 การประสานความร่วมมือระหว่างพันธมิตรที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ เอกชน และ นักวิชาการ

จากการวิจัยพบว่า ในช่วงการดำเนินมาตรการเพื่อยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงในระย 2546-2548 นั้นมีการประสานการทำงานระหว่างบุคลากรและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนนักวิชาการ อย่างจริงจังมากขึ้น เป็นปัจจัยอีกประการหนึ่งที่ทำให้มาตรการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงในสุกรประสบความสำเร็จ โดยพบว่ากรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นเจ้าภาพหลักฝ่ายราชการที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับปัญหาเรื่องการผสมผสานเร่งเนื้อแดงในอาหารสุกร สมาคมผู้เลี้ยงสุกรแห่งชาติในฐานะผู้ประสานงานระหว่างกรมปศุสัตว์และกลุ่มผู้ประกอบการฟาร์มสุกรทั่วประเทศ กระทรวงสาธารณสุขในฐานะเจ้าภาพหลักฝ่ายราชการที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับโครงการอาหารปลอดภัยซึ่งสารเร่งเนื้อแดงเป็นเรื่องหนึ่งที่ต้องดำเนินการในโครงการ นอกจากนี้ยังมีหน้าที่หลักในการประชาสัมพันธ์เพื่อ

เผยแพร่ข้อมูลสู่ผู้บริโภคโดยตรง และกระทรวงพาณิชย์ในฐานะผู้ควบคุมการนำสารซาลบูตามอล ซึ่งผู้ประกอบการนำมาใช้ผสมอาหารสุกรเพื่อเป็นสารเร่งเนื้อแดง

3.6 การรวมนโยบายต่างๆที่เกี่ยวข้องเพื่อทำการสื่อสารไปในแนวทางเดียวกัน โดยอาศัยพลังของนโยบายสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายที่เกี่ยวข้องกัน เพื่อสร้างกระแสการรับรู้ต่อสังคม

การรวมนโยบายเรื่องการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงเข้ากับนโยบายอื่นๆที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะนโยบาย Food safety และนโยบายมาตรฐานฟาร์มสุกร ทำให้เกิดแรงสนับสนุนจากพันธมิตรและหน่วยงานภาครัฐอื่นๆด้วยซึ่งส่งผลต่อการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ข้อมูลสู่กลุ่มเป้าหมาย

3.7 การเข้ามามีบทบาทสนับสนุนอย่างเด่นชัดจากผู้มีอำนาจในระดับสูงของหน่วยงานภาครัฐ

จากการวิจัยพบว่า การดำเนินมาตรการของรัฐเป็นไปอย่างเข้มงวด จริงจังและต่อเนื่อง โดยมีบุคคลในระดับผู้นำขององค์กร อาทิ รัฐมนตรี อธิบดีกรม ผู้ว่าราชการจังหวัด เข้ามามีบทบาทอย่างเด่นชัดในการดำเนินมาตรการ โดยจุดเด่น คือ มีการกระตุ้นให้เกิดการดำเนินมาตรการโดยผู้ที่มีอำนาจในระดับรัฐมนตรีของกระทรวง รวมทั้งในระดับรองลงมา ได้แก่ อธิบดีกรมต่างๆ และผู้ว่าราชการจังหวัด

3.8 นักการเมืองให้การสนับสนุน

จากการวิจัยพบว่า การได้รับการสนับสนุนจากนักการเมืองซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในการออกกฎหมายโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักการเมืองที่ตระหนักถึงความสำคัญ และมีท่าทีสนับสนุน นับเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการขับเคลื่อนมาตรการอีกประการหนึ่ง และเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมาก เนื่องจากการออกกฎหมายหรือมาตรการใดๆ ก็ตาม ต้องได้รับความเห็นชอบจากนักการเมืองซึ่งเป็นผู้ที่มีอำนาจในการสั่งการกระทรวงนั้นๆ ดังนั้น หากในยุคใดสมัยใดที่ผู้บริหารประเทศและนักการเมืองในกระทรวงที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนและเห็นประโยชน์ โอกาสที่การขับเคลื่อนมาตรการให้ประสบความสำเร็จก็มีมากด้วยเช่นกัน

4. ปัจจัยด้านสาร

4.1 การให้ข้อมูลในเชิงลบ

จากการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การนำเสนอข้อมูลที่ใช้หลักความน่ากลัว (Fear appeal) เพื่อตอกย้ำให้กลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มผู้ประกอบการฟาร์มสุกร เห็นถึงผลเสียของการใช้สารเร่งเนื้อแดงในสุกร โดยเฉพาะเรื่องการลงโทษโดยการจับกุม ซึ่งได้ดำเนินการแล้วและสื่อสารให้ผู้ประกอบการได้รับทราบด้วย

4.2 การให้ข้อมูลเกินจริงในการนำเสนอข้อมูล

จากการวิจัยพบว่า ผู้ดำเนินมาตรการนำเสนอข้อมูลที่ใช้หลักความน่ากลัว (Fear appeal) ผ่านทางสื่อมวลชนเพื่อตอกย้ำให้กลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้บริโภค เห็นถึงผลกระทบที่รุนแรงของการบริโภคเนื้อสุกรที่ปนเปื้อนสารเร่งเนื้อแดง โดยข้อมูลที่นำเสนอผ่านทางสื่อมวลชนมีการกล่าวถึงประเด็นที่สารเร่งเนื้อแดงอาจก่อให้เกิดมะเร็งต่อผู้บริโภคได้ แม้ว่าจะยังไม่มีการวิจัยที่ยืนยันแน่ชัดถึงประเด็นที่สารเร่งเนื้อแดงเป็นสารก่อมะเร็ง

4.3 การให้ข้อมูลแก่กลุ่มหนึ่งเพื่อกดดันอีกกลุ่มหนึ่ง

จากการวิจัยพบว่า ผู้ดำเนินมาตรการใช้การสื่อสารครบวงจร ถึงผู้ประกอบการฟาร์มและผู้บริโภค เพื่อให้ความรู้โดยเชื่อว่าความสำเร็จจะเกิดขึ้นเพราะผู้บริโภคมากที่สุด เพราะเป็นผู้กำหนดการซื้อ ส่วนที่เหลือจะสนองความต้องการของผู้บริโภคจึงต้องใช้สังคัมหรือผู้บริโภคเข้ามาช่วยกดดันผู้ประกอบการ จำเป็นต้องให้ความรู้กับประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีความรู้และเลือกบริโภคเนื้อสุกรได้อย่างถูกต้องสุจริต เนื่องจากการให้ความรู้กับประชาชนเป็นวิธีการที่จะก่อให้เกิดกระแสสนับสนุนจากสังคัมเพื่อไปกดดันผู้ผลิตในสายการผลิตให้หันมาสนใจและดำเนินการตามกระแสเรียกร้องของสังคัมเป็นขั้นๆ ไปตามกระบวนการ

4.4 การให้ข้อมูลแก่ผู้เกี่ยวข้องหลายกลุ่มในวงกว้าง

จากการวิจัย พบว่า มีการแบ่งกลุ่มผู้รับข้อมูลออกเป็นกลุ่มต่างๆ แต่จะให้ข้อมูลที่กันไปในด้านเดียวกัน โดยประเด็นหลัก คือ ความเร่งด่วนและการดำเนินการอย่างจริงจัง อันตราย

จากสารเร่งเนื้อแดง ขบวนการจับกุมและความคืบหน้าของการดำเนินมาตรการ โดยข้อมูลเหล่านี้จะมีการเผยแพร่สู่กลุ่มผู้ดำเนินมาตรการ กลุ่มพันธมิตร กลุ่มสื่อมวลชน กลุ่มผู้ประกอบการฟาร์ม กลุ่มผู้บริโภค และกลุ่มผู้เกี่ยวข้องในทางอ้อมอื่นๆด้วย

5. ปัจจัยด้านช่องทางการสื่อสาร

5.1 สื่อมวลชนให้ความร่วมมือนำเสนอข่าว

ผู้ดำเนินมาตรการเชื่อว่า สื่อมวลชนมีพลังในการสร้างประเด็นข่าวให้อยู่ในความสนใจของสาธารณชนและพลังจากการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน ส่งผลให้ประชาชนซึ่งเป็นผู้บริโภคและมีอำนาจในการเลือกซื้อหันมาให้ความสำคัญและสนใจรายละเอียด ตามที่กลุ่มผู้ดำเนินมาตรการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงเรียกร้องด้วย โดยสาเหตุที่ทำให้สื่อมวลชนให้ความร่วมมือในการนำเสนอข่าวเรื่องสารเร่งเนื้อแดงอย่างต่อเนื่อง คือ บุคคลซึ่งเป็นผู้ให้ข่าวจะต้องเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงหรือมีอำนาจในรับสูงของกระทรวง นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ที่ดีและใกล้ชิดระหว่างกลุ่มผู้ดำเนินมาตรการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงในสุกรกับสื่อมวลชน การทำงานร่วมกันมายาวนานระหว่างสื่อมวลชนกับกลุ่มผู้ดำเนินมาตรการ ส่งผลให้ข่าวสารเกี่ยวกับมาตรการนี้ได้รับความสนใจจากสื่อมวลชนอย่างต่อเนื่อง โดยสื่อหนังสือพิมพ์ สื่อวิทยุและสื่อโทรทัศน์ จะมีบทบาทในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารและสร้างกระแสแรงจูงใจเรื่องสุขภาพและการเลือกซื้อให้กับกลุ่มประชาชน

5.2 การใช้สื่อหลายชนิดผสมผสานกัน

การเลือกใช้สื่อต่าง ๆ นั้น ผู้ดำเนินมาตรการใช้สื่อบุคคลควบคู่ไปกับการสื่อมวลชน ได้แก่ สื่อโทรทัศน์ วิทยุ และสื่อสิ่งพิมพ์ โดยมีทั้งการซื้อและการจ้างทำ รวมทั้งขอความร่วมมือโดยสื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ วารสาร หนังสือพิมพ์ โดยมีเครือข่าย คือ นักข่าว รวมทั้งผู้จัดทำวารสาร ทางด้านการเกษตรรายต่างๆ ซึ่งจะมีการประสานงานและแลกเปลี่ยนข้อมูลกันตลอด รวมทั้งตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข่าวสารด้วย นอกจากนี้มีการใช้สื่อเฉพาะกิจต่างๆ อาทิ แผ่นพับ เอกสาร แจก โปสเตอร์ ร่วมด้วย

6. บริบทแวดล้อมอื่นๆในขณะนั้น

6.1. ทางเลือกและวิธีการอื่นๆเพื่อทดแทนการใช้สารเร่งเนื้อแดง

การยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงต้องดำเนินการกับผู้ประกอบการทุกรายที่เลี้ยงสุกร คือ ต้องเลิกพร้อมกันทั้งหมดจึงจะทำให้ผู้ประกอบการหันไปหาวิธีการอื่นๆ เช่น พัฒนาสายพันธุ์ หรือการพัฒนาสูตรอาหาร แต่ถ้ายังมีการใช้อยู่การพัฒนาในเรื่องต่างๆเหล่านี้จะเป็นไปได้ช้า การเลิกใช้สารเร่งเนื้อแดงจะทำให้เห็นช่องทางธุรกิจมากขึ้นจากการปรับปรุงพันธุ์กรรมและการบริหารจัดการฟาร์ม

6.2. บริบทด้านเศรษฐกิจและการตลาด

ภาวะตลาดของราคาเนื้อสุกร หรือปริมาณสุกรจะมีผลต่อการใช้สารเร่งเนื้อแดงในสุกร ถ้าการแข่งขันในตลาดไม่สูง เนื้อสุกรมีราคาดี เชื่อว่าผู้ประกอบการฟาร์มไม่ต้องการใช้สารเร่งเนื้อแดง เพราะการใช้เป็นการเพิ่มต้นทุนด้วย การใช้สารเร่งเนื้อแดงเกิดจากการกดดันจากผู้ซื้อ ซึ่งโดยหลัก คือ เจียงหมู มากกว่า ที่ต้องการเนื้อสุกรม้วนน้อยทำให้ผู้ผลิตต้องใช้สารเร่งเนื้อแดงเพื่อที่จะแข่งขันกันในตลาดได้

ปัญหานำการวิจัย ข้อ 3 เพื่อศึกษาทัศนคติของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องที่มีต่อแนวทางการบังคับใช้มาตรการให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน

จากการวิจัย พบว่ากลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับมาตรการเพื่อยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดง ในอาหารสุกรให้ทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการบังคับใช้มาตรการให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน โดยแบ่งเป็น 6 ประเด็น ดังนี้

1. ต้องให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่ผู้บริโภค

ผู้บริโภคซึ่งเป็นผู้กำหนดการซื้อเริ่มต้น หากผู้บริโภคมีทัศนคติในการเลือกซื้อที่ไม่ถูกต้องและไม่ได้รับการชี้แจงหรือทำความเข้าใจ ผู้ผลิตไม่สามารถที่จะขัดต่อความต้องการนี้ได้ เพราะจะทำให้ไม่สามารถขายสินค้าได้

2. ควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลอย่างต่อเนื่อง

การนำเสนอข่าวเรื่องการจับกุมนั้น เปรียบเสมือนการประณามผู้กระทำผิดซึ่งสร้างกระแสความตื่นตัวให้แก่กลุ่มผู้ประกอบการฟาร์มสุกร โดยทั่วไปด้วย แต่เมื่อการดำเนินมาตรการไประยะหนึ่งจนประสบความสำเร็จในระดับหนึ่งแล้วการพูดถึงปัญหาเรื่องสารเร่งเนื้อแดงค่อยๆ ลดลงตามลำดับแล้วทำให้รู้สึกว่ปัญหาเรื่องนี้จบลง รวมทั้งการณรงค์ลดน้อยลง โดยเฉพาะการใช้สื่อมวลชนนำเสนอข้อมูลข่าวสาร ซึ่งอาจทำให้เกิดความไม่ยั่งยืนได้

3. ควรดำเนินการควบคู่ไปกับนโยบายอื่นๆของรัฐที่สนับสนุน

การ โขงประเด็นเรื่องสารเร่งเนื้อแดงเข้ากับเรื่องอื่นๆที่เกี่ยวข้องกันถือเป็นการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆของรัฐซึ่งช่วยเพิ่มช่องทางในการที่จะเข้าถึงการรับรู้ของผู้บริโภคได้มากขึ้น สร้างความสำคัญของประเด็นปัญหาและสร้างพันธมิตรในการดำเนินมาตรการมากขึ้นด้วย

4. รักษาโลกและมาตรฐานการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและจริงจังของรัฐ

การติดตามตรวจสอบอย่างจริงจังและต่อเนื่อง สร้างความตื่นตัวและความเชื่อมั่นให้แก่ผู้รับผลกระทบจากมาตรการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มผู้ประกอบการ ซึ่งเชื่อว่า หากรัฐดำเนินมาตรการอย่างเข้มงวดและจริงจัง โดยรักษามาตรฐานการดำเนินงาน ได้อย่างต่อเนื่องมาตรการนี้ก็จะประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

5. ควบคุมให้เกิดความเสมอภาคกันเพื่อมิให้ได้หรือเสียเปรียบในทางเศรษฐกิจ

จุดสำคัญของการดำเนินมาตรการคือ ต้องเสมอภาคและเท่าเทียมกันโดยไม่มีการยกเว้นหรือเลือกปฏิบัติ เพราะจะส่งผลกระทบต่อผู้อยู่ภายใต้มาตรการโดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความได้เปรียบเสียเปรียบทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะส่งผลสืบเนื่องต่อไปถึงการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามมาตรการด้วย

6. การประสานความร่วมมือระหว่างพันธมิตร

การดำเนินมาตรการ โดยมีพันธมิตรจะช่วยเพิ่มช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูล รวมทั้งการติดตามดูแลสอดส่องทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อให้การบังคับใช้มาตรการนี้ครอบคลุมและได้ผลต่อผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในวงกว้าง นอกจากนี้ พันธมิตรยังมีส่วนช่วยในเรื่องการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการด้วย

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยเรื่อง กระบวนการสื่อสารในการบังคับใช้มาตรการ เพื่อยุติการผสมสารเร่งเนื้อแดงในอาหารสุกร ผู้วิจัยได้ค้นพบประเด็นสำคัญซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นประเด็นที่มีคุณค่าสำหรับการบังคับใช้มาตรการ อันได้แก่ ทิศทางและรูปแบบการสื่อสาร ตลอดจนกลยุทธ์การสื่อสารในการบังคับใช้มาตรการซึ่งประกอบไปด้วย กลยุทธ์การนำเสนอสารและกลยุทธ์การใช้สื่อ นอกจากนี้ ผลจากการวิจัยในครั้งนี้อย่างพบปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลให้การบังคับใช้มาตรการยุติการผสมสารเร่งเนื้อแดงในสุกรประสบความสำเร็จ ตลอดจนทัศนคติของผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินมาตรการเกิดความยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจะขออธิบายให้เห็นถึงองค์ประกอบของกระบวนการสื่อสารก่อน จากนั้น ผู้วิจัยจะอภิปรายเจาะลึกในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสื่อสารที่พบในการบังคับใช้มาตรการยุติการผสมสารเร่งเนื้อแดง โดยเน้นที่ ทิศทางการสื่อสาร รูปแบบการสื่อสาร กลยุทธ์การนำเสนอสาร และกลยุทธ์ด้านสื่อ ของกลุ่มผู้ดำเนินมาตรการ ในการบังคับใช้มาตรการ และในขั้นต่อไปผู้วิจัยจะอภิปรายให้เห็นถึงปัจจัยที่เอื้อต่อการบังคับใช้มาตรการยุติการผสมสารเร่งเนื้อแดง เพื่อเป็นการชี้แนะแนวทางสำหรับผู้ที่ต้องการดำเนินงานเชิงการขับเคลื่อนมาตรการต่อไป และในช่วงสุดท้ายจะเป็นการอภิปรายถึงทัศนคติของผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินมาตรการเกิดความยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง

กระบวนการสื่อสารในการขับเคลื่อนมาตรการยุติการผสมสารเร่งเนื้อแดงในอาหารสุกรไปสู่การบังคับใช้

กระบวนการสื่อสารนั้นมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ผู้ส่ง ผู้สื่อสาร หรือ แหล่งสาร ซึ่งเป็นแหล่งหรือผู้ที่นำข่าวสาร เรื่องราว แนวความคิด ความรู้ ตลอดจนเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อส่งไปยังผู้รับ ซึ่งอาจเป็นบุคคลหรือกลุ่มชนก็ได้ โดย สาร นั้นคือเนื้อหาหรือเรื่องราวต่างๆ ซึ่งจะถูกถ่ายทอดผ่านช่องทางหรือสื่อ เป็นตัวกลางที่ช่วยถ่ายทอดแนวความคิด เหตุการณ์ เรื่องราวต่าง ๆ ไปยังผู้รับหรือกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งผู้รับนั้นอาจจะเป็นบุคคล กลุ่มชนหรือสถาบันก็ได้ ซึ่งผู้รับต้องมีการแปลข่าวสารนั้นให้เกิดความเข้าใจ ซึ่งถือเป็น ผล ที่เกิดขึ้นจากการที่ผู้ส่งส่งเรื่องราว ไปยังผู้รับ ซึ่งอาจจะส่งผลต่อเนื่องไปยัง ผลสะท้อน ซึ่งผู้รับส่งกลับมายังผู้ส่ง โดยในแต่ละองค์ประกอบของกระบวนการสื่อสารนี้ยังมีปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องและมีผลต่อความสำเร็จของการสื่อสารแต่ละครั้ง

คงจะเห็นได้จากงานวิจัยหลายๆชิ้นที่ผ่านมา ซึ่งได้มีความพยายามที่จะศึกษาให้เห็นถึงความปัจจัยต่างๆ ขององค์ประกอบในการสื่อสาร ที่ทำให้การสื่อสารนั้นประสบความสำเร็จ อาทิ กระบวนการเรียกรองผ่านสื่อของกลุ่มสนับสนุนการห้ามสูบบุหรี่ในการขับเคลื่อนกฎหมายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย (ณัฐวิภา สินสุวรรณ , 2547) กระบวนการสื่อสารในการแปรรูป โรงพยาบาลบ้านแพ้ว (ศิรินันต์ ลิมนชัยพรกุล, 2544) การสื่อสารในการจัดประชาคมบางลำพู (เวทินี สตะเวทิน, 2542) งานวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสาร กลยุทธ์การสื่อสาร และปัจจัยการสื่อสารที่เอื้อต่อความสำเร็จ ได้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของกระบวนการสื่อสารและปัจจัยการสื่อสาร ซึ่งผู้ดำเนิน โครงการต้องตระหนักถึงและให้ความสนใจหากจะดำเนิน โครงการใดๆ ก็ตาม ทั้งนี้ รวมไปถึงกลยุทธ์ในการสื่อสารเพื่อบังคับใช้มาตรการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงในอาหารสุกรที่ไม่อาจมองข้ามความสำคัญของกระบวนการสื่อสาร ซึ่งผู้วิจัยจะอภิปรายรายละเอียดดังต่อไปนี้

จากการวิจัยพบว่า ในระยะของการเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ที่เกี่ยวข้องก่อนดำเนินมาตรการ มีการใช้รูปแบบของกระบวนการสื่อสารที่เด่นชัด การสื่อสารจากบนลงล่าง (**Downward Communication**) ผ่านคำสั่งการจากเจ้าหน้าที่กระทรวงในระดับสูง ซึ่งได้แก่ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และ อธิบดีกรมปศุสัตว์ ในรูปแบบของคำสั่งด้วยวาจาและเป็นลายลักษณ์อักษรผ่านจดหมายราชการ ซึ่งการสื่อสารในลักษณะนี้สร้างความตื่นตัวและสร้างบรรยากาศที่กระตือรือร้นให้แก่ผู้ปฏิบัติงานเพราะเป็นข้อมูลที่ส่งจากบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งสูงกว่าลงมายังผู้ปฏิบัติงาน ดังจะเห็นได้จากวันที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้กรมปศุสัตว์เป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินมาตรการเพื่อยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงในสุกรเมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2546 นั้น กรมปศุสัตว์สามารถระดมความร่วมมือและเรียกประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อจัดพิธีลงนามในสัตยาบันเพื่อเลิกใช้สารเร่งเนื้อแดงได้ โดยพิธีดังกล่าวจัดขึ้นในวันที่ 30 มีนาคม 2546 และมีผู้เกี่ยวข้องกับมาตรการนี้ในด้านต่างๆเข้าร่วมเป็นจำนวนเกือบ 1 พันคน ซึ่งการจัดงานในระดับนี้ในระยะเวลาจำกัดจะเป็นต้องอาศัยการร่วมมือและทีมงานที่มีการประสานงานกันเป็นอย่างดี ซึ่งการสื่อสารในลักษณะนี้สอดคล้องกับ เสนาะ ดิยาวัว (2542: 441) พบว่าจะทำให้สารมีน้ำหนัก มีความน่าเชื่อถือ เนื่องจากเป็นสารที่ส่งมาจากผู้ที่ได้รับการยอมรับ ทำให้เป็นข่าวสารที่น่าสนใจเมื่อเป็นการถ่ายทอดรายละเอียดของนโยบาย หรือคำสั่งที่เกี่ยวกับการดำเนินมาตรการเพื่อยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดง สอดคล้องกับ **Harold J. Levitt** (อ้างถึงใน กรชวัล หอมไกรลาศ, 2540: 23) ได้กล่าวถึงการทดลองเปรียบเทียบระหว่างการสื่อสารทางเดียวกับการสื่อสารสองทาง ซึ่งผลการทดลองปรากฏว่าการสื่อสารทางเดียวรวดเร็วกว่าแต่ในเรื่องความถูกต้องแม่นยำและการสร้างความมั่นใจแก่ผู้รับสาร ควรใช้การสื่อสารแบบสองทาง แต่ Leavitt ยังได้เสนอแนะว่า การสร้างความมั่นใจแก่ผู้รับสารควร

ใช้การสื่อสารแบบสองทาง หากต้องการความรวดเร็วและความถูกต้องอย่างง่าย ๆ ในการติดต่อสื่อสารแล้วการสื่อสารทางเดียวก็มีความเหมาะสมมากกว่า จากการวิจัยพบว่า การสื่อสารจากบนลงล่างใช้กับการถ่ายทอดรายละเอียดต่างๆของการดำเนินมาตรการ อาทิ ขั้นตอนในการดำเนินมาตรการ กำหนดเวลาผ่อนผัน มาตรการลงโทษผู้ฝ่าฝืน เป็นต้น โดยข้อมูลในลักษณะนี้จะถูกถ่ายทอดผ่านตามสายการบังคับบัญชาของราชการผ่านเอกสารราชการอย่างชัดเจน ซึ่งทำให้เกิดความถูกต้องในการถ่ายทอดข้อมูลไปยังผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินมาตรการ ซึ่งกระจายกำลังปฏิบัติหน้าที่อยู่ทั่วประเทศ อย่างไรก็ตามการสื่อสารในระยะเตรียมความพร้อมของผู้ดำเนินมาตรการนี้พบว่าการสื่อสารที่ปรากฏร่วมด้วยได้แก่ การสื่อสารแบบสองทาง (Two-way Communication) โดยพบว่าการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความเห็นระหว่างกันและกัน เพื่อถ่ายทอดข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย มาตรการวิธีการทำงาน เป้าหมายในการดำเนินงาน เพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่กลุ่มผู้ดำเนินมาตรการ โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องความเร่งด่วนของนโยบายและดำเนินมาตรการอย่างจริงจัง การสื่อสารในระยะเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์นั้น เป็นที่แน่นอนว่าเป็นลักษณะการสื่อสารแบบเป็นทางการ (Formal Communication) เพราะเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลซึ่งเกิดปฏิสัมพันธ์ในโครงสร้างที่มีแบบแผนกำหนดไว้อย่างแน่นอน โดยสารจะถูกส่งออกไปตามลำดับชั้น หรือตามลักษณะหน้าที่ของภารกิจ โดยจะไหลผ่านสายใยความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการ ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนอย่างยิ่งในการสื่อสารภายในกรมปศุสัตว์ซึ่งเป็นหน่วยงานราชการ โดยเมื่อมีการถ่ายทอดนโยบายและมาตรการในเรื่องการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงในสุกร ข้อมูลรายละเอียดต่างๆจะถูกถ่ายทอดตามลำดับชั้น จากระดับกระทรวงมาสู่กรมซึ่งเป็นหน่วยงานศูนย์กลาง จากระดับกรมจะกระจายสู่ระดับเขต ระดับจังหวัด และลงสู่ระดับพื้นที่ต่อไป นอกจากนี้ ในการประสานงานกับพันธมิตรต่างๆ ยังใช้การสื่อสารแบบเป็นทางการผ่านช่องทางการประชุม โดยบุคคลผู้ที่มาร่วมประชุมจะเป็นตัวแทนของหน่วยงานนั้นซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบ และเกี่ยวข้องโดยตรงกับมาตรการนี้ ซึ่งสอดคล้องกับเรื่องของบทบาทและสถานภาพของบุคคลที่อยู่ในการรูปแบบการสื่อสารแบบเป็นทางการซึ่งศึกษาโดย พัทณี เขจรธยา และ คณะ (2542 : 43)

ในระยะที่ทำการสื่อสารมาตรการสู่กลุ่มเป้าหมายนั้น พบว่า การสื่อสารสู่กลุ่มเป้าหมายจะกระทำไปพร้อมๆกับการบังคับใช้มาตรการ โดยการสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่และผู้ประกอบการไม่ได้เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียวในระยะแรกของการดำเนินมาตรการแต่เป็นการพบปะพูดคุยกันอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกันไปกับการดำเนินมาตรการในขั้นตอนต่างๆ อาทิ การสุ่มตรวจฟาร์มเพื่อเก็บตัวอย่างปัสสาวะสุกรมตรวจในแต่ละเดือน เป็นต้น ซึ่งการทำการสื่อสารโดยควบคู่ไปกับการปฏิบัติให้เห็นทำให้เกิดจุดเด่น คือ ทั้งเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์และผู้ประกอบการมีความเข้าใจตรงกันถึงขั้นตอนการดำเนินมาตรการและมั่นใจในความเข้มงวดและความเอาใจจริงเอาใจของ

การบังคับใช้มาตรการในครั้งนี้ว่ามีความแตกต่างจากการดำเนินมาตรการในอดีตที่ผ่านมา การสื่อสารแบบสองทาง (Two-way Communication) ที่ชัดเจนเกิดขึ้นระหว่างเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์กับผู้ประกอบการฟาร์มสุกรในพื้นที่ต่างๆ ซึ่งในระยะนี้เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ได้ทำการชี้แจงกลุ่มผู้ประกอบการผ่านการประชุมและการพบปะทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการภายหลังพิธีลงนามในสัตยาบันเพื่อเลิกใช้สารเร่งเนื้อแดงร่วมกันแล้ว เพื่อตอบข้อซักถามและอธิบายรายละเอียดและขั้นตอนในการดำเนินมาตรการเป็นระยะ นอกจากนี้พบว่า การสื่อสารจากล่างขึ้นบน (Bottom Up / Upward Communication) มีบทบาทสำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ผู้ดำเนินมาตรการเอง เป็นข้อมูลที่ส่งมาจากผู้ที่อยู่ในระดับต่ำกว่า ไปยังบุคคลที่มีตำแหน่งหรือระดับสูงกว่า โดยพบว่าจะมีการรายงานข้อมูลการดำเนินมาตรการจากผู้ปฏิบัติการในพื้นที่ย้อนกลับ ไปยังเจ้าหน้าที่ในระดับสูงขึ้นไปผ่านช่องทางการประชุม ดังจะเห็นได้จากความพยายามในการแก้ปัญหาในการดำเนินงาน เช่น การจัดตั้งหน่วยเฉพาะกิจเพื่อดำเนินการแทนเจ้าหน้าที่ในพื้นที่เพื่อจัดการกับกรณีการลักลอบใช้สารเร่งเนื้อแดง เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่และกลุ่มผู้ประกอบการฟาร์มสุกรในพื้นที่ ซึ่งสามารถสร้างขวัญกำลังใจ ลดปัญหาในการทำงาน และสร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินมาตรการอย่างจริงจังได้ รวมทั้งมีการรายงานผลการปฏิบัติงาน ความคืบหน้าของการดำเนินมาตรการในพื้นที่ต่างๆ และในภาพรวมเป็นรายเดือนด้วยซึ่งการสื่อสารในรูปแบบนี้ จะทำให้ฝ่ายบริหาร หรือ ที่มีตำแหน่งสูงกว่าทราบความคืบหน้าของการดำเนินมาตรการในพื้นที่ต่างๆ และรับรู้ข้อมูลในระดับปฏิบัติการ พร้อมทั้งสามารถนำข้อมูลนี้ไปปรับปรุงแผนการดำเนินมาตรการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ขณะนั้นได้

นอกจากนี้การวิจัยยังพบว่าในระยะของการบังคับใช้มาตรการนั้น มีการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ (Informal communication) ซึ่งเป็นการสื่อสารที่เกิดขึ้นเองและเกิดขึ้นจากการสื่อสารระหว่างบุคคล ซึ่งไม่มีใครได้รับมอบหมาย หรือ บังคับให้ใช้การติดต่อผ่านช่องทางใดช่องทางหนึ่งอย่างตั้งใจซึ่งเกิดเมื่อสมาชิกมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นอย่างอิสระ ในอัตราความถี่และความเข้มข้นของการสื่อสารต่างๆ กัน โดยเห็นได้ชัดในกลุ่มของผู้ประกอบการฟาร์มสุกรซึ่งอาศัยช่องทางการสัมมนาวิชาการเป็นที่แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกันในระยะที่มีการดำเนินมาตรการ โดยมีเจตนาที่จะติดตามสถานการณ์และยืนยันข้อมูล นอกจากนี้ในกลุ่มผู้ประกอบการเองยังมีการติดต่อสื่อสารระหว่างกันเองโดยอิสระ ซึ่งทำให้เกิดความรวดเร็วในการสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูล นอกจากนี้ในระยะของการดำเนินมาตรการ เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ได้มีการพบปะพูดคุยกับผู้ประกอบการฟาร์มสุกรในพื้นที่แบบไม่เป็นทางการด้วยเพื่อชี้แจง ทำความเข้าใจ ตลอดจนติดตามตรวจสอบ ขณะเดียวกันก็รักษาสัมพันธภาพระหว่างรัฐและผู้ประกอบการด้วย โดยพบว่า ในบาง ครั้งเจ้าหน้าที่จะออกตรวจเยี่ยมผู้ประกอบการอย่างไม่เป็นทางการ ควบคู่ไปกับการ

ผู้ตรวจฟาร์มแบบที่มีการแจ้งเตือนหรือนัดหมายล่วงหน้าอย่างเป็นทางการ ซึ่งการสื่อสารในลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ Lazarfeld and Menzel (1968) ในเรื่องการสื่อสารระหว่างบุคคลซึ่งมีบทบาทสำคัญเพราะเป็นการสื่อสารที่มีความเป็นกันเองและเป็นส่วนตัว ก่อให้เกิดความคุ้นเคยซึ่งจะช่วยให้เกิดการยอมรับความคิดได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่ามีการปรึกษาหารือระหว่างกรมปศุสัตว์และสมาคมผู้เลี้ยงสุกรแห่งชาติเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินมาตรการให้ประสบความสำเร็จตลอดจนสอบถามความคิดเห็นและแสวงหาความร่วมมือต่อกัน

สำหรับ การสื่อสารในแนวนอน (Horizontal Communication) ซึ่งเป็นการสื่อสารที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลในระดับเดียวกันและแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนั้นจะเห็นได้ชัดในการสื่อสารที่เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มผู้ประกอบการฟาร์มสุกรด้วยกันเอง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เสนาะ ดิยาว (2541 : 442) ซึ่งพบว่าพื้นฐานของการสื่อสารลักษณะนี้ขึ้นอยู่กับบรรยากาศของการไว้วางใจซึ่งกันและกันที่เกิดขึ้นโดยความสมัครใจของแต่ละคน โดยไม่ต้องมีสิ่งจูงใจ โดยการสื่อสารในแนวนอนนี้เป็นกิจกรรมทางการสื่อสารที่เสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลให้ดีขึ้น โดยพบว่าประเด็นที่ผู้ประกอบการฟาร์มสุกรมักจะแลกเปลี่ยนกันเป็นประจำ นอกจากเรื่องสถานการณ์ราคาสุกรและสถานการณ์เศรษฐกิจแล้ว มักจะเป็นเรื่องส่วนตัวและเรื่องอื่นๆที่สร้างความสัมพันธ์ต่อกัน ผ่านการพูดคุยกันในกลุ่มที่คุ้นเคยและไว้วางใจที่เคยมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกันเป็นประจำสม่ำเสมอ ซึ่งลักษณะการแลกเปลี่ยนข้อมูลเป็นการสื่อสารแบบปากต่อปาก (Word of Mouth) ส่งผลให้เรื่องเกี่ยวกับมาตรการเพื่อยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงนั้นแพร่กระจายไปอย่างรวดเร็วในกลุ่มของผู้ประกอบการ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Emanuel Rosen ที่ได้กล่าวถึงการบอกต่อไว้ว่าเป็นเรื่องราวทั้งหมดที่เป็นคำพูดปากต่อปากและการพูดเจาะจงลงไป ไม่ว่าจะ เป็นช่วงเวลาใดก็ตาม ทั้งนี้เครือข่ายข้อมูลข่าวสาร (Information Network) เป็นการเชื่อมโยงบุคคลที่เป็นเครือข่ายการสื่อสารที่มองไม่เห็น (Invisible Networks) ที่จะมีศูนย์กลาง (Hubs) เป็นกลุ่มบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งเหมาะสมต่อการทำหน้าที่ถ่ายทอดข่าวสาร การที่เครือข่ายเหล่านี้เชื่อมโยงติดต่อสัมพันธ์กันทำให้สามารถแสดงความคิดเห็นคล้อยตามกันได้และยังสอดคล้องกับที่ เกศินี จุฑาวิจิตร (2540) กล่าวว่า การสื่อสารระหว่างบุคคลมีความเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ทางสังคมของการสื่อสารที่ไม่เป็นทางการ ซึ่งบุคคลมีการพบปะสังสรรค์กันแบบซึ่งหน้า โดยผ่านสารที่แลกเปลี่ยนกันทั้งสองฝ่าย และยังกล่าวว่า การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลดำเนินไปอย่างง่าย ๆ ไม่มีกฎเกณฑ์บังคับ คู่สื่อสารมีความใกล้ชิดกันและสามารถมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมบุคคลได้ จึงจัดได้ว่าการสื่อสารในลักษณะนี้ของกลุ่มผู้ประกอบการฟาร์มสุกรทำให้ข้อมูลข่าวสารต่างๆแพร่กระจายออกไปในกลุ่มได้อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในเรื่องของข่าวด้านลบ ได้แก่ ข่าวการจับกุมผู้ลักลอบกระทำความผิดและการดำเนินมาตรการอย่างจริงจังของกรมปศุสัตว์

ซึ่งสอดคล้องกับ ศิรินันท์ ลิปนชัยพรกุล (2545) กล่าวว่า การสื่อสารด้วยรูปแบบปากต่อปาก ถึงแม้จะเป็นการแพร่กระจายข่าวสารได้เป็นอย่างดี แต่พบว่าการบอกต่อของข่าวสารในด้านลบจะเป็นไปได้รวดเร็วและขยายวงกว้างกว่าข่าวสารในด้านบวกซึ่งจะใช้เวลานานกว่า

ปฏิกริยาระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารมีส่วนที่จะทำให้การสื่อสารนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การวิจัยเรื่องกระบวนการสื่อสารในการบังคับใช้มาตรการ เพื่อยุติการผสมสารเร่งเนื้อแดงในอาหารสุกร พบว่า มีความสอดคล้องกับการศึกษา เรื่อง รูปแบบการสื่อสาร ของ Sven Windahl และคณะ (1992: 46) ในข้อที่ว่าผู้รับสารและผู้ส่งสารต้นตัวจะทำให้เกิดสภาพการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน จากการวิจัยพบว่ามี การสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ผู้ดำเนินมาตรการกับกลุ่มผู้ประกอบการฟาร์มสุกรอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ โดยทางด้านของเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์เองมีการสุ่มตรวจฟาร์มต่างๆ ในพื้นที่เป็นประจำและนัดหมายเข้าไปทำความเข้าใจ และชี้แจงนโยบายและมาตรการเกี่ยวกับสารเร่งเนื้อแดงให้แก่ผู้ประกอบการเป็นระยะด้วย ส่วนทางด้านของกลุ่มผู้ประกอบการได้มีการแจ้งเบาะแสหรือให้ข้อมูลแก่เจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อเป็นเบาะแสในการจับกุมผู้ลักลอบฝ่าฝืนใช้สารเร่งเนื้อแดงในกระบวนการผลิตด้วย

การสื่อสารผ่านเครือข่ายของสมาคมผู้เลี้ยงสุกรแห่งชาติสู่กลุ่มผู้ประกอบการฟาร์มสุกร พบว่า สมาคมผู้เลี้ยงสุกรมีเครือข่ายในหลายจังหวัดซึ่งจะมีนายกสมาคมประจำจังหวัดเป็นตัวแทนเข้ามาพูดคุยกันและเผยแพร่ข้อมูลให้สมาชิกในจังหวัดต่อไป นอกจากนี้ ยังมีเครือข่ายซึ่งเป็นสมาคมอื่นๆที่เกี่ยวข้องในวงการปศุสัตว์ อาทิ สมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ สมาคมผู้ค้ายาและเวชภัณฑ์ ตลอดจนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อสื่อมวลชนสายเกษตร รวมทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ด้านการเกษตรในวงการปศุสัตว์อีกหลายฉบับ ซึ่งการประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่ข้อมูลจะผ่านช่องทางต่างๆเหล่านี้และโดยส่วนใหญ่จะเป็นการขอความร่วมมือ ซึ่งการดำเนินงานของสมาคมผู้เลี้ยงสุกรแห่งชาตินี้ สอดคล้องกับ อรุณวีวรรณ นาศรี (2544) ที่พบว่า ถ้าแกนนำมีความกว้างขวางรู้จักคนมากเท่าใดการกระจายข่าวสารก็ยิ่งมากขึ้นเท่านั้น นอกจากนี้การที่กรรมการของสมาคมและนายกสมาคมจากแต่ละภูมิภาคได้มีโอกาสประชุมกันอย่างสม่ำเสมอเดือนละ 1 ครั้ง ทำให้สามารถติดตามสถานการณ์ได้อย่างต่อเนื่องและมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์โชคสวัสดิ์ไพศาล (2545) ที่พบว่า การจัดช่องทางให้สมาชิกมีการพบปะกันอย่างสม่ำเสมอเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างเครือข่ายผ่านการสื่อสารแบบกลุ่ม

การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการรณรงค์ทางการสื่อสารและการโน้มน้าวใจที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษากระบวนการสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนมาตรการยุติการผสมสารเร่งเนื้อแดงในอาหารสุกรจะมุ่งเน้นเรื่องกลยุทธ์การนำเสนอสารและกลยุทธ์การใช้สื่อเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย และในขณะเดียวกันเพื่อให้เกิดความร่วมมือจากพันธมิตรฝ่ายต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สื่อมวลชน ที่จะให้การสนับสนุนและขับเคลื่อนวาระประเด็นปัญหาเข้าสู่สังคมในระดับที่กว้างขวาง ดังที่ผู้วิจัยจะอภิปรายถึงกลยุทธ์ที่ใช้ในการนำเสนอสารและด้านการใช้สื่อ ดังนี้

การบังคับใช้มาตรการยุติการผสมสารเร่งเนื้อแดงในอาหารสุกรนั้น พบกลยุทธ์การนำเสนอสาร โดยใช้ การนำเสนอสารด้วยการให้ข้อเท็จจริง เช่น สถิติ, ผลการวิจัย, กราฟและแผนภูมิ เป็นต้น โดยการให้ข้อเท็จจริงนี้ นับเป็นกลยุทธ์หลัก ที่กลุ่มผู้ดำเนินมาตรการนำมาใช้ในการสื่อสารเพื่อบังคับใช้มาตรการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะดำเนินการ จะมีการนำเสนอข้อเท็จจริงเพื่อให้ผู้อยู่ภายใต้มาตรการ รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินมาตรการและสาธารณชนทราบถึงความเคลื่อนไหวและความคืบหน้าในการดำเนินงาน เนื่องจากสารประเภทข้อเท็จจริงเป็นข้อมูลซึ่งสามารถพิสูจน์ได้ถึงความถูกต้องและเป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการตลอดจนผู้ที่ไม่สนับสนุนมาตรการไม่สามารถโต้แย้งได้โดยง่าย กลยุทธ์การให้ข้อเท็จจริงยังเป็นกลยุทธ์ซึ่ง ปาริชาติ สถาปิตานนท์และคณะ (2546) ค้นพบในงานวิจัยเรื่องการสื่อสารเพื่อสุขภาพว่า การเสนอข้อเท็จจริงเป็นกลยุทธ์ที่นักรณรงค์ด้านสุขภาพของไทยใช้เพื่อดำเนินโครงการรณรงค์ด้านสุขภาพผ่านสื่อมวลชนในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชี้แจงรายละเอียด ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับประเด็นที่นำเสนอ อาทิ สถิติ ผลการวิจัย รายงานการประชุม หรือตัวอย่างต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับประเด็นในการรณรงค์ เป็นต้น

นอกจากนี้ กลยุทธ์การให้ข้อเท็จจริงยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญศรี สุทธรรมานุวัฒน์ (2540) ที่พบว่า ในการรณรงค์ต่อต้านการบริโภคผงชูรส โดยใช้กระบวนการสื่อสารมวลชนให้ได้ผลสำเร็จนั้น จะต้องนำเสนอข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงซึ่งมีหลักฐานรองรับกับสื่อมวลชนและสาธารณชน ยิ่งผู้ให้ข้อเท็จจริงเป็นบุคคลที่สังคมให้ความเชื่อถือ ก็จะทำให้ข่าวสารที่นำเสนอออกไปมีน้ำหนักมากขึ้นตามกัน ฉะนั้น การใช้บุคคลเป็นผู้ถ่ายทอดข้อมูลเชิงข้อเท็จจริงจำเป็นต้องพิจารณาด้วยว่าประชาชนให้ความเชื่อถือมากน้อยแค่ไหน เพราะถ้าบุคคลที่นำเสนอข้อมูลเป็นบุคคลที่ประชาชนเชื่อถือมาก โอกาสที่ประชาชนจะเชื่อถือข้อมูลนั้นๆ ก็มีมากขึ้นตามกันด้วย

การวิจัยพบว่าการนำเสนอข้อมูลในลักษณะ Episodic Frame ได้แก่ เช่น การนำเสนอเรื่องราวของผู้ประกอบการฟาร์มสุกรที่ลักลอบใช้เร่งเนื้อแดงในอาหารสุกรแล้วโดนจับกุมผ่านทางสื่อต่างๆ นอกจากนี้มีการนำเสนอ สถิติการจับกุม ดังที่ปรากฏรายละเอียดในเว็บไซต์ของกรมปศุสัตว์ หรือการนำเสนอเรื่องราวของผู้ประกอบการบางรายที่ยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงและใช้วิธีการอื่นที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายกับสุขภาพของผู้บริโภคมาใช้เพื่อเพิ่มผลผลิต ซึ่งสอดคล้องกับที่ Lyenger (1991 อ้างถึงใน Wallack, 1993: 72) ได้อธิบายไว้ว่าเป็นรูปแบบการนำเสนอข่าวในรูปแบบปรากฏการณ์ (Event Oriented) เฉพาะเจาะจงและเป็นรูปธรรม โดยอาจนำเสนอด้วยภาพประกอบเพื่อเล่าเรื่องสั้นๆ ง่ายๆ ไม่สลับซับซ้อนและเป็นเรื่องราวส่วนบุคคล โดยอาจดัดแปลงประเด็นนั้นมานำเสนอให้เป็นเรื่องเล่าหรือตัวอย่าง ซึ่งการนำเสนอในลักษณะนี้ จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เกี่ยวข้องเกิดความตื่นตัวและติดตามข่าวสาร ซึ่งจะมีผลในเชิงรณรงค์

ผลการวิจัยในเรื่องกลยุทธ์การนำเสนอสารที่น่าสนใจประการต่อมาที่ผู้วิจัยค้นพบคือ การใช้กลยุทธ์การให้ข้อเท็จจริงยังต้องอาศัยการกระตุ้นอารมณ์กลุ่มผู้ประกอบการฟาร์มสุกรให้เกิดความรู้สึกลัว (Fear appeal) ด้วยเพื่อตอกย้ำให้เห็นถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นหากไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและฝ่าฝืนลักลอบใช้สารเร่งเนื้อแดง นอกจากนี้ในกลุ่มประชาชนผู้บริโภคกลยุทธ์การกระตุ้นอารมณ์ให้เกิดความกลัวนำมาใช้เพื่อให้เห็นถึงความน่ากลัวและอันตรายของสารเร่งเนื้อแดงที่มีต่อสุขภาพ โดยพบว่ามีการให้ข้อมูลเกินจริง เกิดขึ้นด้วย ซึ่งอาจเกิดจากความคลุมเครือและไม่เป็นที่แน่ชัดของข้อมูล ซึ่งได้แก่ผลการวิจัยที่ยืนยันว่าสารเร่งเนื้อแดงนี้ก่อให้เกิดมะเร็ง แต่การนำเสนอข้อมูลดังกล่าวกลับพยายามสร้างการรับรู้ให้แก่สาธารณชนว่า สารเร่งเนื้อแดงนั้นเป็นสารที่ทำให้เกิดมะเร็งได้ ซึ่งทำให้สาธารณชนสนใจและเกิดความกลัว

กลยุทธ์การกระตุ้นอารมณ์ด้วยการใช้ความน่ากลัว เป็นกลยุทธ์ที่ถูกนำมาใช้บ่อยๆ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ ในกรณีของสารเร่งเนื้อแดงนั้นก็เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและข้อมูลวิชาการส่วนใหญ่ที่นำเสนอก็มักจะเป็นเรื่องอันตรายของการบริโภคเนื้อสุกรที่ปนเปื้อนสารเร่งเนื้อแดงที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้บริโภค ดังนั้นจึงต้องพยายามตอกย้ำให้สาธารณชนเห็นถึงพิษภัยและอันตรายรวมถึงโรคร้ายต่างๆ ที่เกิดจากการบริโภคเนื้อสุกรที่ปนเปื้อนสารเร่งเนื้อแดง ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของนักวิชาการหลายท่านที่ได้ค้นพบการใช้กลยุทธ์ความน่ากลัวในประเด็นสุขภาพ ได้แก่ งานวิจัยของปาริชาติ สถาปิตานนท์และคณะ (2546) ค้นพบว่าการรณรงค์ด้านสุขภาพผ่านสื่อมวลชนในประเทศไทยต้องใช้กลยุทธ์เชิง Negative Approach ด้วยการใส่สารที่กระตุ้นอารมณ์ให้เกิดความกลัว (Fear Appeal) ดังนั้น การใช้สารที่กระตุ้นอารมณ์ให้เกิดความกลัวก็สอดคล้องกับการรับรู้ของประชาชนอยู่แล้ว

จึงเป็นการตอกย้ำการรับรู้เดิมของประชาชนว่าการบริโภคเนื้อสุกรที่ปนเปื้อนสารเร่งเนื้อแดงส่งผลเสียร้ายแรงต่อสุขภาพของผู้บริโภคซึ่งเป็นไปตามแนวคิดเกี่ยวกับการเผยแพร่ข่าวสารของ Everett M. Rogers (1995) ที่ระบุว่ายิ่งนวัตกรรมได้รับการยอมรับว่ามีความสอดคล้องกับค่านิยมที่มีอยู่และประสบการณ์ในอดีตของบุคคลมากเพียงใด โอกาสที่จะเกิดการยอมรับนวัตกรรมก็มีมากขึ้นด้วย สอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่ากลุ่มผู้ดำเนินการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงพยายามนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องอันตรายและโรคร้ายต่างๆ ที่เกิดจากการบริโภคเนื้อสุกรที่ปนเปื้อนสารเร่งเนื้อแดงเพื่อกระตุ้นให้เกิดความตื่นตัวในกลุ่มประชาชน เนื่องจากการให้ข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับการรับรู้เดิมของประชาชนว่าสารเร่งเนื้อแดงเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ฉะนั้น โอกาสที่ประชาชนจะให้การสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มผู้ดำเนินการก็มีมากเช่นกัน เพราะข้อมูลที่ประชาชนได้รับสอดคล้องกับการรับรู้เดิมของประชาชนนั่นเอง

การบังคับใช้มาตรการยุติการผสมสารเร่งเนื้อแดงในอาหารสุกรนั้น พบว่ามีการใช้ กลยุทธ์ด้านสื่อ โดยใช้ กลยุทธ์การใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นผู้นำเสนอสาร ซึ่งมีส่วนช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับข้อมูลและยังสามารถจุดประเด็นให้สื่อมวลชนสนใจได้ สอดคล้องกับแนวคิดของอรวรรณ ปิลันธน์โอวาท (2546) ที่กล่าวว่าความน่าเชื่อถือของผู้ส่งสารส่งผลให้สารนั้นมีความน่าเชื่อถือด้วย โดยความน่าเชื่อถือของผู้ส่งสารเกิดจากความเชี่ยวชาญหรือความสามารถซึ่งในเรื่องของการบริโภคเนื้อสุกรที่ปนเปื้อนสารเร่งเนื้อแดงนั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพโดยตรง การนำเสนอสารโดยบุคคลระดับอธิบดีกรมปศุสัตว์ เช่น น.สพ.ยุคล ลิ้มแหลมทอง ส่งผลให้ประชาชนเชื่อถือในข้อมูลที่ถูกนำเสนอ ทั้งนี้ น.สพ.ยุคล ลิ้มแหลมทอง นอกจากจะดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมปศุสัตว์ในขณะนั้นแล้ว ยังเป็นนายสัตวแพทย์ด้วย จึงเป็นผู้ที่รู้เรื่องนโยบายและเรื่องอันตรายของสารเร่งเนื้อแดงดีที่สุด และนอกจาก อธิบดีกรมปศุสัตว์ แล้ว ยังมีนักวิชาการท่านอื่นๆ อาทิ ศ.ดร. น.สพ.อรรถพร คุณาวงศ์กฤต น.สพ.ธงชัย เฉลิมชัยกิจ ซึ่งเป็นนักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นที่ยอมรับในวงการปศุสัตว์ ดังนั้นการนำบุคคลที่รู้เรื่องดีที่สุดมาพูดย่อมทำให้ข้อมูลมีน้ำหนักและน่าเชื่อถือมากขึ้น สอดคล้องกับ David K. Berlo (1965) ที่กล่าวถึงความสำคัญในเรื่องความรู้และความเชี่ยวชาญของผู้ส่งสารในเรื่องที่จะสื่อสารด้วย เพราะผู้ส่งสารที่มีความรู้ในเรื่องที่จะสื่อสารเป็นอย่างดีก็มีโอกาสมากที่จะสื่อสารได้ประสบผลสำเร็จ

ในขณะเดียวกัน การนำเสนอสารผ่านบุคคลที่มีชื่อเสียงก็ยังสามารถจุดประเด็นที่ต้องการเรียกร้องให้อยู่ในความสนใจของสื่อมวลชนได้ ซึ่งกลุ่มผู้ดำเนินการได้ใช้กลยุทธ์นี้ โดยนอกจากอธิบดีกรมปศุสัตว์จะเป็นผู้ให้ข่าวแก่สื่อมวลชนแล้ว ยังมีนายเนวิน ชิดชอบ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้ให้ข่าวเพิ่มเติมอีกด้วย ซึ่งนายเนวิน ชิดชอบ ถือได้ว่า

เป็นบุคคลที่อยู่ในความสนใจของสื่อมวลชนเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งจะเห็นว่าสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องคุณค่าความเป็นข่าวที่ระบุถึงความเด่นหรือความมีชื่อเสียงของบุคคลเป็นเกณฑ์ที่สื่อมวลชนจะนำมาใช้ในการพิจารณาในการรายงานข่าวซึ่งแหล่งข่าวหรือบุคคลในข่าวที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยึดในสังคมย่อมได้รับความสนใจจากสื่อมวลชนมากกว่าบุคคลที่สังคมไม่รู้จักและยังสอดคล้องกับ Davis & Robinson (1986) ที่ให้พิจารณาถึงตัวแปรเรื่อง “บุคคลที่เป็นข่าวร่วมด้วย” เช่นเดียวกับ งานวิจัยของจิตาพร กันหลง (2543) ซึ่งค้นพบว่ากระบวนการสื่อสารในการผลักดันรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ต้องอาศัยการจุดประเด็นโดยผู้ที่มีชื่อเสียง อนึ่ง ผู้วิจัยสังเกตว่า ที่ต้องมีการนำบุคคลที่มีชื่อเสียงมานำเสนอข้อมูลนั้นเนื่องจากบุคคลที่มีชื่อเสียง สามารถเรียกความสนใจจากสื่อมวลชนได้มากดังนั้น โอกาสที่ข้อมูลที่น่าเสนอจะปรากฏเป็นข่าวไปยังประชาชนก็มีมากไปด้วยและหากสื่อมวลชนประเภทต่างๆ ทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุและโทรทัศน์ต่างรายงานข่าวเรื่องการดำเนินการเพื่อยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดง ตลอดจนพิษภัยและอันตรายของเนื้อสุกรปนเปื้อนสารเร่งเนื้อแดงอย่างต่อเนื่อง (Media agenda) ประเด็นเรื่องสารเร่งเนื้อแดงก็จะอยู่ในความสนใจของประชาชน (Public agenda) เพราะสื่อทุกสื่อนำเสนอเรื่องใดมาก ประชาชนก็จะรับรู้ว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากเช่นกัน ฉะนั้น หากต้องการให้เรื่องราวของตนเองปรากฏเป็นข่าวก็ต้องหาวิธีการให้สื่อมวลชนสนใจ ซึ่งในกรณีนี้ พบว่า ผู้ดำเนินการที่มีหน้าที่โดยตรงทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของการดำเนินงานต่างก็ยอมรับถึงกลยุทธ์นี้

การเรียกร้องผ่านสื่อในการบังคับใช้มาตรการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงนั้น นอกจากจะต้องอาศัยสื่อบุคคลทั้งการนำเสนอสารผ่านบุคคลที่มีความรู้และมีชื่อเสียง การเรียกร้องความสนใจจากสื่อมวลชนยังเกิดจากสื่อกิจกรรมด้วย เนื่องจากการจัดเหตุการณ์พิเศษ การแถลงข่าว การสัมมนาและการประชุมเป็นกิจกรรมที่สามารถสร้างสีสันได้มากกว่า ที่สำคัญ คือ กิจกรรมเป็นสิ่งที่มีสื่อโทรทัศน์จะให้ความสนใจมากเป็นพิเศษเนื่องจากในการรายงานข่าวผ่านโทรทัศน์ต้องมีทั้งภาพและเสียง

การจัดเหตุการณ์พิเศษ (Special event) เป็นกลยุทธ์เชิงสื่อกิจกรรมที่กลุ่มผู้ดำเนินการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงนำมาใช้ในการบังคับใช้มาตรการ จะใช้การจัดเหตุการณ์พิเศษในระยะสื่อสารสู่กลุ่มเป้าหมาย โดยมีเป้าหมายหลัก คือ นอกจากเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่กลุ่มผู้ประกอบการฟาร์มสุกรซึ่งเป็นผู้อยู่ภายใต้มาตรการโดยตรงแล้ว ยังจุดประเด็นให้ประชาชนในสังคมรับรู้ถึงการเริ่มดำเนินการอย่างจริงจังซึ่งสอดคล้องกับที่ วิรัช ฤทธิรัตนกุล (2544) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการจัดเหตุการณ์พิเศษว่า เพื่อกระตุ้นหรือเรียกร้องความสนใจจากประชาชนและเป็นการเผยแพร่ให้ประชาชนได้รับความรู้ความเข้าใจและความเคลื่อนไหวในสิ่งที่

องค์การกำลังดำเนินการอยู่ อีกทั้งยังเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมพิเศษที่จัดขึ้นด้วย นอกจากนี้ กลุ่มผู้ดำเนินมาตรการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงยังหวังผลว่าการจัดเหตุการณ์พิเศษจะทำให้สื่อมวลชนสนใจประเด็นที่กลุ่มผู้ดำเนินมาตรการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงนำเสนอ และสื่อมวลชนจะเป็นตัวกลางในการรายงานข่าวและความคืบหน้าไปยังสาธารณชนเพื่อสร้างกระแสสังคมในการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในการเลือกซื้อและเลือกบริโภค ตลอดจนสนับสนุนการดำเนินมาตรการเพื่อยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงต่อไป สอดคล้องกับสรุปรายงานการประชุมเรื่อง Media Strategies for Smoking Control (1988) (อ้างถึงในฉันทวิภา สีนสุวรรณ, 2547) ซึ่งระบุว่า การสร้างเหตุการณ์พิเศษถือเป็นกลยุทธ์หนึ่งในการเรียกร้องความสนใจจากสื่อมวลชน (Strategies for Gaining Access to the Media) โดยอาศัยหลักการสร้างข่าวด้วยการสร้างเหตุการณ์ (Creating News With Created Events)

เนื่องจากกลุ่มผู้ดำเนินมาตรการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดง ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของภาครัฐหรือเอกชน ต่างก็มีข้อจำกัดทั้งงบประมาณและบุคลากร การแถลงข่าว จึงเป็นอีกกลยุทธ์หนึ่งซึ่งถูกนำมาใช้เพื่อดึงดูดให้สื่อมวลชนมาทำข่าวแล้วรายงานให้สาธารณชนทราบต่อไป ผลการวิจัยพบว่ากลยุทธ์การแถลงข่าวนั้นหากจะได้รับความสนใจจากสื่อมวลชน พบว่าประเด็นที่ได้ ได้รับความสนใจจากสื่อมวลชน คือ ประเด็นเรื่องการตรวจจับกุมผู้กระทำความผิด ซึ่งผู้ดำเนินมาตรการ ได้ใช้วิธีดึงสื่อมวลชนเข้าร่วมทีมเป็นทีมงานด้วย กล่าวคือ ทุกครั้งที่จะมีการลงตรวจสอบพื้นที่ที่จะแจ้งให้สื่อมวลชนทราบเพื่อให้ติดตามลงไปในพื้นที่พร้อมกับทีมงานของผู้ดำเนินมาตรการด้วย นอกจากนี้ การแถลงข่าวเป็นการเลือกใช้ช่องทางสื่อโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายในการซื้อพื้นที่สื่อ ในการแถลงข่าวของผู้ดำเนินมาตรการมีการกำหนดประเด็น (Framing) ที่ต้องการให้สื่อมวลชนนำเสนอซึ่งมักปรากฏอยู่ในรูปของข่าวประชาสัมพันธ์ (Press release) ที่สรุปประเด็นหรือข้อมูลสำคัญในงานแถลงข่าวไว้แจกจ่ายให้สื่อมวลชน เพื่อให้สื่อมวลชนสามารถรายงานข่าวได้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการจัดงานแถลงข่าว

การจัดสัมมนา เพื่อระดมความคิดเห็นของบุคคลจากหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาแลกเปลี่ยนข้อมูลกันสอดคล้องกับที่ รุ่งนภา มุกดาอนันต์ (2544) ค้นพบว่าการสัมมนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์เป็นกลยุทธ์ที่กลุ่มปราชญ์ชาวบ้านและคนในชุมชนใช้เพื่อแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาของชุมชนร่วมกัน อนึ่ง ผู้วิจัยพบว่าช่องทางการสัมมนายังถูกใช้เพื่อเป็นช่องทางแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารอย่างไม่เป็นทางการ ระหว่างผู้ประกอบการฟาร์มสุกร นักวิชาการ ผู้ค้ายาและเวชภัณฑ์ ตลอดจนตัวแทนจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในวงการปศุสัตว์ ในระยะที่มีการดำเนินมาตรการด้วย

การประชุม เป็นอีกกลยุทธ์หลักในการประสานความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มพันธมิตรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินมาตรการ อาทิ การประชุมเจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือการประชุมของสมาคมผู้ประกอบการฟาร์มสุกรแห่งชาติ เป็นต้น ทั้งนี้ การประชุมจะช่วยประสานงานการทำงาน รายงานความคืบหน้า รวมทั้งการหาข้อสรุปร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชน ให้สามารถดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกันสอดคล้องกับที่ Ezekiel Nukuro (2000) กล่าวถึงการสร้างเครือข่ายในการทำงานผ่านพบปะพูดคุยกันถึงหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานที่รับผิดชอบอยู่ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรอนันต์ วุฒิสเสน และ หริสุดา ปัทมทวนันท์ (2544) ที่พบว่ารูปแบบของการประชุมร่วมกันอย่างเป็นทางการทำให้สมาชิกมีการสื่อสารแบบสองทางที่เอื้อให้สามารถแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนความรู้และทัศนคติกับสมาชิกคนอื่นได้ รวมทั้งร่วมกันวางแผน รดมความคิดเห็นในการสร้างสรรค์แนวทางในการดำเนินกิจกรรม และมีการตัดสินใจร่วมกันในการหาข้อสรุปที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ซึ่งจากการประชุมรายงานสถานการณ์และปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์นี้เอง ทำให้เกิดความพยายามในการแก้ปัญหาของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ อาทิ การตั้งหน่วยเฉพาะกิจหรือหน่วยปฏิบัติการพิเศษในการสุ่มตรวจและจับกุมผู้ลักลอบใช้สารเร่งเนื้อแดง เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์และผู้ประกอบการฟาร์มสุกรในพื้นที่ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยสังเกตว่ากลุ่มผู้ดำเนินมาตรการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงได้ให้ความสำคัญกับการใช้สื่อแบบผสมผสานหรือ “สื่อบูรณาการ” (Integrated media) โดยเน้นการประยุกต์ใช้สื่อประเภทต่างๆ ร่วมกัน อย่างในกรณีของการใช้สื่อต่างๆ เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนนั้น จะนำเสนอผ่านสื่อมวลชนทุกแขนง ทั้งโทรทัศน์ วิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเฉพาะกิจ สื่อบุคคล ลักษณะของการใช้สื่อแบบผสมผสานเช่นนี้ จะเห็นได้จากการจัดงานแถลงข่าว เนื่องจากพบว่าส่วนใหญ่ก็ยังคงใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงและมีอำนาจดำเนินการในระดับสูงของกรมปศุสัตว์ออกมาเป็นผู้แถลงข่าว ในขณะที่เดียวกันก็เชิญสื่อมวลชนมาร่วมงานแถลงข่าวซึ่งสื่อมวลชนก็ให้ความสนใจงานแถลงข่าวอยู่แล้วเพราะบุคคลที่แถลงข่าวเป็นที่รู้จักกันดีทั้งสาธารณชนและสื่อมวลชน จึงเห็นได้ว่าการบูรณาการสื่อหลากหลายช่องทางเข้ามานับเป็นกลวิธีหนึ่งซึ่งส่งผลให้ข้อมูลข่าวสารที่กลุ่มผู้ดำเนินมาตรการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงต้องการนำเสนอ ได้รับความสนใจจากกลุ่มเป้าหมายเป็นอย่างดี

นอกจากนี้ ช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่กลุ่มผู้ดำเนินมาตรการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงใช้เพื่อดำเนินการบังคับใช้มาตรการที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งอีกช่อง

ทางหนึ่ง คือ สื่อมวลชน เนื่องจากสื่อมวลชนเป็นช่องทางหนึ่งที่มีพลังและมีอิทธิพลต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของสาธารณชน

ผลจากการวิจัยในครั้งนี้พบว่า กลุ่มผู้ดำเนินมาตรการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงเชื้อในพลังของ สื่อมวลชน ว่าสามารถสร้างความรู้ความเข้าใจและกระตุ้นให้ประชาชนซึ่งเป็นผู้บริโภคที่มีพลังในการกำหนดการผลิตให้หันมาสนใจและทำความเข้าใจกับสิ่งที่ผู้ดำเนินมาตรการนำเสนอได้ ดังนั้น กลุ่มผู้ดำเนินมาตรการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงจึงพยายามนำเสนอข้อมูลให้เป็นข่าวผ่านทางสื่อมวลชนอยู่เสมอๆ เพื่อหวังผลให้พลังในการรายงานข่าวของสื่อมวลชนกระตุ้นให้สาธารณชนสนใจ และสนับสนุนมาตรการและการดำเนินงานของกลุ่ม ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ผลิตซึ่งอยู่ในขั้นตอนต่างๆของกระบวนการผลิตเนื้อสุกรออกสู่ตลาดยอมปฏิบัติตามกระแสสังคม สอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง การกำหนดวาระ หรือ Agenda-Setting ของ Rogers และ Dearing (1996) โดยการดำเนินมาตรการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงของกลุ่มผู้ดำเนินมาตรการนั้น อาศัยการนำเสนอข้อมูลให้เป็นข่าวผ่านทางสื่อมวลชน โดยหวังผลให้พลังในการรายงานข่าวของสื่อมวลชน (Media agenda) กระตุ้นให้ประชาชนในสังคมสนใจ และทำความเข้าใจกับประเด็นด้านสุขภาพที่กลุ่มผู้ดำเนินมาตรการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงนำเสนอ หลังจากนั้นเมื่อเกิดพลังสนับสนุนจากประชาชน (Public agenda) แล้ว ก็จะไปกระตุ้นให้ผู้ผลิตซึ่งอยู่ในขั้นตอนต่างๆของกระบวนการผลิตเนื้อสุกรออกสู่ตลาด ตลอดจนนักการเมืองหรือผู้ที่มีอำนาจในการออกกฎหมายหันมาสนใจประเด็น (Policy agenda) ดังกล่าวตามเสียงเรียกร้องของประชาชนซึ่งเสียงพลังสนับสนุนจากประชาชนที่มีมากย่อมทำให้ผู้ผลิตและภาคการเมืองหันมาตอบสนองตามที่สาธารณชนต้องการ

โดยช่องทางในการบังคับใช้มาตรการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงพบว่า กลุ่มผู้ดำเนินมาตรการได้หันมาใช้ช่องทางสื่อมวลชนประเภทต่างๆ ทั้งสื่อหนังสือพิมพ์ สื่อวิทยุ และสื่อโทรทัศน์ในการเผยแพร่ข่าวไปยังประชาชนในสังคม เพื่อสร้างกระแสให้เกิดการรับรู้และทำความเข้าใจก่อนและเมื่อเกิดกระแสสังคมแล้ว กลุ่มผู้ดำเนินมาตรการมองว่าผู้ผลิตซึ่งอยู่ในขั้นตอนต่างๆของกระบวนการผลิต รวมทั้งนักการเมืองที่มีอำนาจในการออกกฎหมายก็จะรับฟังกระแสสังคมซึ่งสะท้อนความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ อันจะนำไปสู่การสนับสนุนการดำเนินมาตรการ ตลอดจนการตอบสนองความต้องการของประชาชน คือ การยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงเพื่อผลิตเนื้อสุกรปลอดสารเร่งเนื้อแดงต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรรณราย ทวีโชคกิจเจริญ (1998) พบว่ารูปแบบวิธีการนำเสนอของสื่อวิทยุและโทรทัศน์ในการรณรงค์หาทุนเพื่อกิจการสาธารณประโยชน์ คือ การเสนอข่าวสาร ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับเหตุการณ์และกิจกรรมของกิจการสาธารณประโยชน์ การให้เวลาออกอากาศแก่กิจการสาธารณประโยชน์ การเข้าไปมีส่วน

ร่วมดำเนินกิจกรรมรณรงค์หาทุนของกิจการสาธารณประโยชน์ และการจัดกิจกรรมรณรงค์หาทุนให้แก่กิจกรรมสาธารณประโยชน์ วิทยุและโทรทัศน์มีบทบาทในฐานะเป็นสื่อกลางการเผยแพร่ข่าวสารการดำเนินกิจกรรมของกิจการสาธารณประโยชน์ คือ การเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ข่าวสารการดำเนินกิจกรรม สภาพปัญหาของกิจการสาธารณประโยชน์

การนำเสนอข้อมูลผ่าน หนังสือพิมพ์ มีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นให้กลุ่มผู้ประกอบการฟาร์มสุกรรับรู้ถึงการดำเนินมาตรการอย่างจริงจังและการใช้บทลงโทษอย่างเด็ดขาดของกลุ่มผู้ดำเนินมาตรการ เนื่องจากกลุ่มผู้ดำเนินมาตรการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงเชื่อว่าหนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้มากกว่าสื่อมวลชนประเภทอื่นๆ ผลการวิจัยในครั้งนี้ยังพบว่ารูปแบบการนำเสนอข้อมูลผ่านหนังสือพิมพ์ของกลุ่มผู้ดำเนินมาตรการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดง สอดคล้องกับแนวคิดของ ร่มยามาศ โบว์ว่า (2540) เรื่อง สื่อหนังสือพิมพ์มีบทบาทในการผลักดันนโยบายผ่านการนำเสนอข่าวรูปแบบบทวิจารณ์ของนักเขียนคอลัมน์ บทบรรณาธิการ หรือ บทความพิเศษที่ส่งมาจากบุคคลภายนอก ในขณะที่เดียวกันก็ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลี จารุสมบัติ (2526) ที่คอยย้ำให้เห็นพลังในการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ เนื่องจากหนังสือพิมพ์สามารถให้รายละเอียดได้มากกว่าสื่อมวลชนอื่นๆ และยังสามารถติดตามข่าวสารได้เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณสมบัติที่จะสามารถโน้มน้าวชักจูงใจให้ผู้อ่านมีความคิดคล้อยตามได้ นอกจากนี้หนังสือพิมพ์ยังมีอิทธิพลก่อให้เกิดพฤติกรรมร่วมหรือสาธารณมติ (Public Opinion) ซึ่งสาธารณมติหมายถึง ความคิดเห็นรวมของประชาชนหรือกลุ่มความคิด ที่มีต่อประเด็นข้อโต้แย้ง (Controversial issue) ต่างๆ อาจจะกล่าวได้ว่าสาธารณมติจะเกิดขึ้นได้จะต้องมีประเด็นปัญหาแล้ว ยังต้องมีหนังสือพิมพ์เป็นสื่อกลางในถ่ายทอดเหตุการณ์ ข้อเท็จจริง และแสดงออกซึ่งความคิดเห็น

สื่อวิทยุ มีส่วนช่วยในแง่ของการสร้างกระแสสังคมและรณรงค์เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนในบางพื้นที่ โดยสื่อวิทยุจะเข้ามามีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้แก่ผู้บริโภคผ่านช่องทางการสัมภาษณ์ผู้ดำเนินมาตรการซึ่งมีอำนาจดำเนินการสูงในระดับพื้นที่ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับที่ ร่มยามาศ โบว์ว่า (2540) กล่าวถึงบทบาทของรายการวิทยุในการผลักดันนโยบายผ่านการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของการสัมภาษณ์บุคคล และการเปิดโอกาสให้คนภายนอกโทรศัพท์เข้ามาแสดงความคิดเห็นในรายการ (phone-in) อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยสังเกตว่าพื้นที่นอกเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดสำคัญจะใช้สื่อวิทยุในการเผยแพร่ข้อมูลและให้ความรู้แก่ประชาชน โดยสื่อวิทยุเป็นสื่อที่ผู้ดำเนินการเชื่อว่าจะเข้าถึงประชาชนในพื้นที่ได้มาก ตามข้อมูลจากการสัมภาษณ์เรื่องการกระจายอำนาจ จัดโดยศูนย์ข้อมูลท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาจังหวัดนครราชสีมา (ธันวาคม, 2537) ที่มีกรกล่าวถึงประเด็นนี้ว่า “คนกรุงเทพฯมีเสียงดัง เพราะว่าวิทยุ โทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ ส่วน

ใหญ่รายงานแต่ข่าวที่เป็นปัญหาซึ่งคนกรุงเทพฯ เผลอหรือสนใจ ขั้นตอนสำคัญลำดับแรกในการพัฒนาความเข้มแข็งของประชาชนเพื่อสร้างอำนาจต่อรอง คือการสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรประชาชน และสถาบันการศึกษาในท้องถิ่น เพื่อผลักดันให้เกิดหนังสือพิมพ์และวิทยุของท้องถิ่นที่มีคุณภาพซึ่งจะช่วยสร้างความเข้มแข็งของต่อภาคประชาชนในที่สุด”

ในขณะที่ บทบาทของ สื่อโทรทัศน์ ในการสนับสนุนการบังคับใช้มาตรการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงจะคล้ายคลึงกับสื่อวิทยุ คือ การทำหน้าที่ทางอ้อมในเชิงการสร้างกระแสแรงจูงใจให้สังคมเกิดการรับรู้และตื่นตัวต่อประเด็นที่น่าเสนอ ผ่านการรายงานภาพข่าวเมื่อมีการจัดกิจกรรมรณรงค์ งานแถลงข่าว การจัดงานสัมมนา หรือการจัดเหตุการณ์พิเศษเพื่อสร้างกระแสแรงจูงใจโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสัมภาษณ์แกนนำหรือนักการเมืองที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับที่รณรงค์ มาศ โบว์ว่า (2540) รณรงค์ มาศ โบว์ว่า (2540: 7) ได้สรุปรูปแบบของสื่อมวลชนไทยกับการผลักดันนโยบายว่าสื่อประเภทต่างๆ ของไทย มีบทบาทในการผลักดันนโยบายโดยผ่านการนำเสนอในรูปแบบที่แตกต่างกัน โดยรายงานข่าวแถลงหรือสัมภาษณ์ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับนโยบายโดยนักการเมือง ข้าราชการ องค์กรพัฒนาเอกชน และคณะที่ปรึกษาของรัฐบาล เป็นหนึ่งในรูปแบบการสนับสนุนของสื่อมวลชน

ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า การดำเนินมาตรการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงในสุกรนี้เป็น การให้ข้อมูลแก่ผู้เกี่ยวข้องหลายกลุ่มในวงกว้าง กล่าวคือ มีกลุ่มผู้เกี่ยวข้องและกลุ่มเป้าหมายหลายกลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มนั้นมีประเด็นที่จะต้องสื่อสารมากน้อยแตกต่างกันไป อีกทั้งมีประเด็นที่เหมือนและแตกต่างกันที่ต้องให้รับรู้ และในบางครั้งน้ำหนักของประเด็นดังกล่าวก็ต้องลดหลั่นกันไปในแต่ละกลุ่มด้วย ดังนั้นกลุ่มผู้ดำเนินมาตรการจึงได้เลือกใช้ ช่องทางหรือสื่อแบบผสมผสาน เพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและผู้เกี่ยวข้องกลุ่มต่างๆ ทั้งสื่อบุคคล สื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ ซึ่งสอดคล้องกับ ปรมะ สตะเวทิน (2527) การเลือกใช้สื่อมักจะแตกต่างกันไปตามประเภทของผู้รับสาร ลักษณะของข่าวสาร และขั้นตอนของกระบวนการยอมรับของผู้รับสาร ซึ่งหากเลือกไม่เหมาะสมก็ทำให้การสื่อสารนั้นไม่ประสบความสำเร็จ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกศินี จุฑาวิจิตร (2540) ที่กล่าวถึง การใช้สื่อผสม (Media Mix หรือ Multi Media Approach) ว่าเป็นการเลือกช่องทางการสื่อสารหลายๆช่องทางมารวมกันในการส่งสารไปยังผู้รับสาร โดยการคำนึงถึงธรรมชาติของสื่อแต่ละชนิด ความเหมาะสมและความพยายามที่จะจัดให้การสื่อสารผ่านสื่อต่างๆ เป็นไปอย่างสอดคล้องและเสริมซึ่งกันและกัน

โดยสรุป กระบวนการเรียกสื่อสารในการบังคับใช้สารเร่งเนื้อแดงในอาหารสุกร ให้ประสบความสำเร็จนั้น จำเป็นต้องอาศัยทั้งกลยุทธ์การนำเสนอสารและกลยุทธ์การใช้สื่อเพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายต่างๆ ทั้งนี้ เพื่อผลในการเรียกร้องความสนใจจากกลุ่มเป้าหมายเหล่านั้นให้สนับสนุนและปฏิบัติตามมาตรการนั่นเอง แต่อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จที่เกิดขึ้นกับการบังคับใช้มาตรการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงในสุกรยังเกิดจากปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ อีกทั้งทางตรงและทางอ้อมซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ประกอบไปด้วย ปัจจัยด้านตัวบุคคล ปัจจัยด้านสาร ปัจจัยด้านช่องทางการสื่อสารและปัจจัยด้านบริบท ดังรายละเอียดที่ผู้วิจัยจะอภิปรายต่อไป

ปัจจัยที่เอื้อต่อการขับเคลื่อนมาตรการยุติการผสมสารเร่งเนื้อแดงในอาหารสุกร

จากการวิจัยพบองค์ประกอบเกี่ยวกับการสื่อสารและองค์ประกอบทางสังคมที่มีมีส่วนผลักดันหรือผลต่อการขับเคลื่อนมาตรการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงในสุกร ไปสู่การบังคับใช้ ดังนี้

ปัจจัยด้านบุคคล

การมีเจ้าภาพหลักในการทำงาน ทั้งองค์กรหลักในการรับผิดชอบรวมถึงแกนนำที่ทุ่มเทและทำงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อขับเคลื่อนกฎหมายส่งผลให้การบังคับใช้มาตรการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงในสุกรในช่วงปี 2546-2548 สามารถดำเนินการได้อย่างประสบความสำเร็จต่างจากการดำเนินมาตรการในอดีต ดังนั้น การทำงานเชิงการบังคับใช้มาตรการจึงจำเป็นต้องมีองค์ประกอบสำคัญ คือ เจ้าภาพหลักในการเป็นหัวหอกในการดำเนินงาน สอดคล้องกับที่ ประภิต วาทีสาธกกิจ กล่าวไว้ใน Tailoring tobacco control efforts to the country: the example of Thailand ซึ่งพบว่าบทเรียนสำคัญในการทำงานเพื่อควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทยว่า ต้องมีองค์กรนำในการผลักดันการควบคุมการบริโภคยาสูบทั้งฝ่ายรัฐและเอกชนที่ประสานความร่วมมือกัน

นอกจากนี้ ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จของการบังคับใช้มาตรการอีกประการหนึ่ง คือ ความเข้มงวดและจริงจังของผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินมาตรการ โดยพบว่าตลอดช่วงระยะเวลาในการดำเนินมาตรการนั้น เจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์มีการออกตรวจสอบลงพื้นที่อย่างสม่ำเสมอและสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่องถึงความเข้มงวดและบทลงโทษ ทั้งนี้พบว่า ความเข้าใจอย่างชัดเจนถึงจุดประสงค์ เป้าหมาย ระยะเวลา แผนงาน ตลอดจนขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานอย่างชัดเจนของเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินมาตรการ มีส่วนช่วยสนับสนุนให้การดำเนิน

มาตรการ โดยผู้ดำเนินมาตรการมีความเข้าใจตรงกันถึงความเร่งด่วนและความสำคัญของมาตรการ ตลอดจนจุดอ่อนและจุดแข็งของมาตรการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสม่ำเสมอในการสุ่มตรวจและการปฏิบัติต่อผู้ประกอบการฟาร์มสุกรทุกรายอย่างเสมอภาคกัน อีกทั้งยังมีความพยายามในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ โดยมองลึกถึงการแก้ปัญหาที่สาเหตุ ดังจะเห็นได้จาก การตั้งหน่วยเฉพาะกิจเพื่อสนับสนุนเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ต่างๆให้สามารถดำเนินมาตรการได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากบทบาทของเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ในแต่ละพื้นที่ซึ่งมีหน้าที่หลักในการส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ แต่ในช่วงระยะที่ดำเนินมาตรการเพื่อยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงนั้นเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ในแต่ละพื้นที่จะต้องทำหน้าที่ตรวจสอบและจับกุมด้วย ซึ่งทั้งสองบทบาทนี้ขัดแย้งกัน จึงได้มีการจัดตั้งหน่วยเฉพาะกิจที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบและจับกุมผู้ประกอบการฟาร์มสุกรซึ่งเป็นหน่วยงานจากกรมปศุสัตว์ส่วนกลาง ที่จะเข้าไปดำเนินการในพื้นที่ต่างๆ เพื่อลดความขัดแย้งในบทบาทดังกล่าว ทำให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่

แม้ว่าการดำเนินมาตรการเพื่อยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงจะมีข้อจำกัดทั้งทางด้านงบประมาณและจำนวนบุคลากรแต่ การประสานการทำงานระหว่างบุคลากรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและองค์กรเอกชน ได้แก่ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในฐานะเจ้าภาพหลักฝ่ายราชการที่รับผิดชอบ โดยตรงเกี่ยวกับปัญหาเรื่องการผสมสารเร่งเนื้อแดงในอาหารสุกร กระทรวงสาธารณสุข ในฐานะเจ้าภาพหลักฝ่ายราชการ ที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับโครงการอาหารปลอดภัย ซึ่งสารเร่งเนื้อแดงเป็นเรื่องหนึ่งที่ต้องดำเนินการในโครงการ สมาคมผู้เลี้ยงสุกรแห่งชาติในฐานะผู้ประสานงานระหว่างกรมปศุสัตว์ และกลุ่มผู้ประกอบการฟาร์มสุกรทั่วประเทศ ตลอดจนนักวิชาการที่ให้การสนับสนุนข้อมูลทางด้านวิชาการ และไม่สนับสนุนการใช้สารเร่งเนื้อแดงแม้ว่าจะไม่เป็นที่แน่ชัดถึงอันตรายที่เกิดขึ้นจากการใช้ก็ตามที่ ต่างก็เน้นการทำงานด้านการณรงค์เพื่อสร้างกระแสสังคมให้สนับสนุนการดำเนินมาตรการเพื่อยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงในอาหารสุกร โดยมีการประสานการทำงานกันอย่างต่อเนื่องและตอบสนองต่อนโยบายและแนวทางการดำเนินมาตรการอย่างจริงจังจึงเป็นปัจจัยประการหนึ่งที่ทำให้การบังคับใช้มาตรการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงในครั้งนี้ประสบความสำเร็จต่างจากที่ผ่านมา นอกจากนี้ ความสามารถในการแสวงหาเครือข่ายพันธมิตร มีส่วนช่วยให้การดำเนินมาตรการเพื่อยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงในสุกรประสบความสำเร็จได้ง่ายขึ้น เนื่องจากเครือข่ายพันธมิตรมีส่วนช่วยในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและสอดส่องดูแลอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อให้การดำเนินมาตรการครอบคลุมถึงผู้เกี่ยวข้องในวงกว้างอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน พันธมิตรภายในประเทศทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ตลอดจนสื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญในการรณรงค์สร้างกระแสบริโภครายอย่างปลอดภัย ในขณะที่พันธมิตรอย่างนักวิชาการและนักกฎหมาย มีส่วนช่วยสนับสนุนด้านข้อมูลเพื่อให้ข้อมูลที่

กลุ่มผู้ดำเนินมาตรการนำเสนอมีน้ำหนักและได้รับความเชื่อถือจากกลุ่มผู้ประกอบการฟาร์มสุกร ตลอดจนสาธารณชน พันธมิตรต่างๆ อาทิ ผู้ค้ายาและเวชภัณฑ์ ตลอดจนผู้ประกอบการอาหารสัตว์ มีส่วนช่วยในแง่ของการสนับสนุนข้อมูลและองค์ความรู้ใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและปรับปรุงการผลิตเพื่อทดแทนการใช้สารเร่งเนื้อแดง ตลอดจนร่วมให้คำปรึกษาและแนวทางเพื่อให้การดำเนินมาตรการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงประสบความสำเร็จ

การเข้ามามีบทบาทสนับสนุนอย่างเด่นชัดของผู้มีอำนาจในระดับสูงของหน่วยงานภาครัฐ มีส่วนช่วยการดำเนินมาตรการในระดับล่างเป็นไปอย่างเข้มงวด จริงจังและต่อเนื่อง เพราะมีบุคคลในระดับผู้นำขององค์กร อาทิ รัฐมนตรี อธิบดีกรม ผู้ว่าราชการจังหวัด เข้ามามีบทบาทอย่างเด่นชัดในการดำเนินมาตรการ เช่นเดียวกับ การได้รับการสนับสนุนจากนักการเมือง ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในการกำกับดูแลกระทรวงต่างๆ นั้น นับเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมาก เนื่องจากการดำเนินมาตรการใดๆ ก็ตามต้องได้รับความเห็นชอบจากนักการเมือง ซึ่งเป็นผู้ที่มีอำนาจในการกำกับดูแลกระทรวงนั้น หากในการขับเคลื่อนนโยบายหรือมาตรการใดๆ ผู้บริหารประเทศและนักการเมืองในกระทรวงที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนและเห็นประโยชน์ที่สังคมจะได้รับ โอกาสที่จะประสบความสำเร็จก็มีมากด้วยเช่นกัน ในกรณีของการบังคับใช้มาตรการเพื่อยุติสารเร่งเนื้อแดงในสุกรนั้น เนื่องจากการดำเนินงานตามมาตรการดังกล่าวเป็นเรื่องที่ต้องได้รับการสนับสนุนจากรัฐมนตรี ดังนั้น ปัจจัยประการหนึ่งที่ทำให้การบังคับใช้มาตรการประสบความสำเร็จ คือ การที่นักการเมือง (รัฐมนตรี) ที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนและเห็นความสำคัญของการปกป้องสุขภาพของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รวมทั้งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบสุขภาพของประชาชนโดยตรงซึ่งพบว่าหากการบังคับใช้มาตรการเพื่อยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงในยุคใดก็ตามที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐมนตรี จะเกิดบรรยากาศการดำเนินมาตรการที่คึกคักและเอาจริงเอาจังทั้งจากเจ้าหน้าที่ในระดับนโยบายและในระดับปฏิบัติการ ตลอดจนผู้อยู่ภายใต้มาตรการกลุ่มต่างๆ ด้วย สอดคล้องกับ Sally Nathan, Arie Rotem และ Jan Ritchie (2545) พบว่า การเรียกร้องอย่างมีประสิทธิภาพต้องอาศัยสภาวการณ์แห่งความร่วมมือกับรัฐบาลซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จ นอกจากนี้ ตามกรอบแนวคิดเรื่อง สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา ของนายแพทย์ประเวศ วะสี ยังได้ระบุถึงองค์ประกอบของการขับเคลื่อนเรื่องต่างๆ ว่าต้องประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ภาค ได้แก่ ภาควิชาการ ได้แก่ ข้อมูลและความรู้ถูกต้องเหมาะสมครบถ้วน ภาคประชาชน ได้แก่ การเคลื่อนไหวแสดงพลังสนับสนุนจากประชาชนในสังคมและภาคการเมือง ได้แก่ การได้รับการสนับสนุนจากผู้มีอำนาจทางการเมือง โดยภาคการเมืองหรือผู้กำหนดนโยบาย (Policy maker) นับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการขับเคลื่อนเชิงนโยบาย เนื่องจากการผลักดันการดำเนินงานและบังคับใช้มาตรการต่างๆ หากได้รับการสนับสนุนจาก

นักการเมือง ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในการสั่งการและบริหารกระทรวงแล้ว ก็จะช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่การดำเนินงานมากขึ้น ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ได้สะท้อนให้เห็นว่า นักการเมืองเป็นผู้มีบทบาทในฐานะผู้ให้ข้อมูลแก่สาธารณชนและดึงดูดความสนใจของสื่อมวลชน ซึ่งหากนักการเมืองไม่ให้การสนับสนุนแล้วโอกาสที่จะบังคับใช้ มาตรการให้ก้าวหน้าก็คงเป็นเรื่องยาก เหมือนดังเช่นในบางยุคบางสมัยที่กลุ่มผู้ดำเนินมาตรการเพื่อยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงในสุกร ได้มีความพยายามในการดำเนินมาตรการมาอย่างต่อเนื่อง แต่ไม่ได้รับการสนับสนุนหรือความสนใจจากนักการเมืองทำให้การดำเนินมาตรการในช่วงที่ผ่านมาไม่ประสบความสำเร็จ ในขณะที่ Everett M. Rogers (1995) ยังได้กล่าวถึงความสำคัญของผู้มีอำนาจในการทำให้นวัตกรรมถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วผู้ทำให้ถูกต้องตามกฎหมายมักเป็นบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมและมีตำแหน่งหน้าที่การงานสูง Rogers เสนอแนะว่าหากต้องการให้นวัตกรรมได้รับการยอมรับและป้องกันการถูกต่อต้านจากคนในสังคม นวัตกรรมนั้นจะต้องผ่านการอนุมัติและเห็นชอบจากผู้ที่มีอำนาจในการทำให้ถูกต้องตามกฎหมายเสียก่อน ฉะนั้น จะเห็นได้ว่าการได้รับการสนับสนุนจากนักการเมืองที่มีอำนาจในการออกกฎหมาย เป็นปัจจัยที่จะรับประกันได้ว่าประชาชนจะปฏิบัติตาม แม้ว่าจะมีผู้ที่ไม่เห็นด้วยแต่เมื่อประกาศเป็นกฎหมายซึ่งถือเป็นกฎระเบียบในสังคมแล้วทุกคนต้องปฏิบัติตาม

ปัจจัยด้านสาร

ปัจจัยประการสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะขาดไม่ได้ในการบังคับใช้มาตรการ คือ ข้อมูลที่น่าเสนอต้องมีความน่าเชื่อถือ การดำเนินมาตรการจำเป็นต้องการมีข้อมูลที่อยู่บนพื้นฐานของความถูกต้องและชัดเจน เนื่องจากในการดำเนินมาตรการที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายนั้นมีรายละเอียดมาก และในการบังคับใช้มาตรการอย่างเข้มงวดจริงจึงจะเกิดการได้เปรียบเสียเปรียบแก่ผู้อยู่ภายใต้มาตรการ ดังนั้นความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้ดำเนินมาตรการและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้มาตรการจึงเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง เพื่อมิให้เกิดความขัดแย้งหรือการเลือกปฏิบัติซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของมาตรการและผู้ดำเนินมาตรการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ประกิต วาทีสารกิจ (2549) ที่พบว่าปัจจัยที่ส่งผลให้การดำเนินงานของโครงการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ มูลนิธิหมอชาวบ้านในการการรณรงค์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสูบบุหรี่ประสบความสำเร็จ คือ ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ มีความถูกต้อง ชัดเจนและต้องนำเสนอในมิติที่เกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับ ศิรินันต์ ลิปนชัยพรกุล (2545) ที่กล่าวว่า ในระยะแรกของการแรกของการสื่อสารเพื่อการแปรรูปควรเป็นการสื่อสารให้ทราบถึงปัญหา ที่มา และเหตุผล ลักษณะและเป้าหมายของการแปรรูป ซึ่งเมื่อผู้รับสารทราบและมีความเข้าใจแล้วโอกาสที่จะต่อต้านก็จะลดน้อยลง

อย่างไรก็ตามพบว่ามีการให้ข้อมูลเกินจริง ในการนำเสนอโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นด้านอันตรายต่อสุขภาพ ซึ่ง กลยุทธ์การนำเสนอข้อมูลที่ใช้หลักความน่ากลัว (Fear appeal) เพื่อตอกย้ำให้กลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาธารณชนเห็นถึงผลกระทบที่รุนแรงของการบริโภคเนื้อสุกรที่ปนเปื้อนสารเร่งเนื้อแดง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นที่สารเร่งเนื้อแดงอาจก่อให้เกิดมะเร็งต่อผู้บริโภค ซึ่งพบว่ายังไม่มีรายงานฉบับใดที่ชี้ชัดว่าสารเร่งเนื้อแดงนั้นก่อให้เกิดมะเร็งนอกจากในประเด็นเรื่องสุขภาพแล้ว ยังมีการใช้กลยุทธ์การนำเสนอข้อมูลที่ใช้หลักความน่ากลัว (Fear Appeal) เพื่อตอกย้ำให้กลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มผู้ประกอบการฟาร์มสุกรเห็นถึงผลเสียของการใช้สารเร่งเนื้อแดงในสุกร โดยเฉพาะเรื่องการลงโทษโดยการจับกุม ซึ่งได้ดำเนินการแล้ว และสื่อสารให้ผู้ประกอบการได้รับทราบด้วย ทั้งนี้การเลือกประเด็นดังกล่าวมานำเสนอเพื่อให้เกิดผลต่อความรู้สึกของผู้ประกอบการนั้น ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Willbur Schramm ซึ่งเสนอว่า การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ข่าวสารต้องมีคุณสมบัติ คือ กระตุ้นหรือเร้าความต้องการของผู้รับสารและต้องสอดคล้องกับสถานการณ์ที่ผู้รับสารเกี่ยวข้อง ดังจะเห็นได้ว่ากลุ่มผู้ประกอบการมีความตื่นตัวและเปิดรับข่าวสารในเรื่องการลงโทษจากการฝ่าฝืนมาตรการกันมาก โดยเห็นได้จากการพูด คุยและการตรวจสอบข้อมูลในกลุ่มผู้ประกอบการถึงเรื่องดังกล่าว นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงาน วิจัยของนักวิชาการหลายท่านที่ได้ค้นพบการใช้กลยุทธ์ความน่ากลัวในประเด็นสุขภาพ ได้แก่ งาน วิจัยของ ปาริชาติ สถาปิตานนท์และคณะ (2546) ค้นพบว่าการรณรงค์ด้านสุขภาพผ่านสื่อมวลชนในประเทศไทยต้องใช้กลยุทธ์เชิง Negative Approach ด้วยการสื่อสารที่กระตุ้นอารมณ์ให้เกิดความกลัว (Fear Appeal) ในขณะที่ งานวิจัยของ Judith Mackay (2539) ก็ค้นพบเช่นกันว่าเนื้อหาของสื่อที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่มักเน้นถึงอันตรายของบุหรี่

การใช้ความน่ากลัว เป็นแนวทางการนำเสนอข้อมูลเพื่อสร้างความอ่อนไหวทางอารมณ์ (Emotional Appeal) ให้กับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อข่มขู่หรือตักเตือนกลุ่มเป้าหมายไม่ให้กระทำพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ อย่างไรก็ตาม การใช้ Fear Appeal จะต้องสอดคล้องกับธรรมชาติของกลุ่มเป้าหมายด้วยเช่นกัน และต้องอยู่ในระดับที่เหมาะสม เพราะหากเนื้อหาสารน่ากลัวจนเกินไป กลุ่มเป้าหมายจะเกิดการปิดกั้นไม่อยากรับรู้เกี่ยวกับข่าวสารของประเด็นปัญหาดังกล่าว ซึ่งการปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายนั้นจะขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆ ที่เข้ามามีปฏิสัมพันธ์ในการก่อให้เกิดผลการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มเป้าหมาย (กิตติ กัมภักย์, 2543:238)

ลักษณะการนำเสนอสารหรือการสร้างสารเพื่อการชักจูงหรือโน้มน้าวใจ (Content Appeals) ใช้วิธีการนำเสนอเนื้อหาด้านเดียว (One Sided Argument) ซึ่งเหมาะสำหรับเนื้อหาที่มีข้อสรุปตายตัว ได้แก่ เรื่องอันตรายของสารเร่งเนื้อแดงต่อผู้บริโภค ซึ่งแม้ว่าจะไม่มีผลการวิจัย

ยื่นยันชัดเจนถึงอันตรายที่เกิดขึ้นจริง แต่ผู้ส่งสารมีเจตนาโดยตรงที่จะนำเสนอข้อมูลเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับอันตรายเท่านั้น ซึ่งพบว่าผู้ประกอบการฟาร์มสุกรนั้นตระหนักดีถึงอันตรายของสารเร่งเนื้อแดง และถือเป็นความสิ้นเปลืองทางเศรษฐกิจที่ต้องผสมสารนี้ลงในอาหารแต่ไม่สามารถที่จะเลิกใช้ได้เนื่องจากทำให้คุณภาพของเนื้อสุกรไม่สามารถแข่งขันกับรายอื่นได้ ดังนั้นเมื่อมีการประกาศมาตรการและการดำเนินการอย่างเข้มงวดโดยทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับความเข้าใจและความต้องการของผู้ประกอบการโดยส่วนใหญ่อยู่แล้ว จึงทำให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติตามมาตรการโดยพร้อมเพรียง ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับผู้ดำเนินการด้วยในการดูแลให้ทุกรายปฏิบัติเช่นเดียวกัน ตรงกับที่ อรรถพรณ ปิณฑน์โอวาท (2537) (อ้างในนิภากร กำจรเมฆกุล , 2540 : 27-28) ได้สรุปสิ่งที่ควรพิจารณาในการนำเสนอสารด้านเดียวว่าการเสนอสารด้านเดียวจะเหมาะสมถ้าผู้รับสารเห็นด้วยกับผู้ส่งสารตั้งแต่ต้น และมีข้อแม้ว่าผู้ส่งสารมีแนวโน้มจะไม่ได้รับสารที่มีเนื้อความตรงกันข้ามในภายหลัง อย่างไรก็ตามทัศนคติที่มีอยู่เดิมและข้อผูกพันอยู่เดิมอาจจะทำให้การเสนอสารด้านเดียวหรือ 2 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

การกำหนดวาระ เป็นแนวคิดที่กล่าวถึงความสามารถของสื่อมวลชนที่มีอิทธิพลต่อระดับการรับรู้เรื่องราวของประชาชน กระตุ้นให้บุคคลเกิดความรู้ความสนใจต่อประเด็นหรือเรื่องราวที่สื่อนำเสนอซึ่งสื่อมวลชนจะเป็นผู้คัดเลือกเรื่องราวหรือประเด็นปัญหาเพื่อรายงานให้ประชาชนในฐานะผู้รับสารตระหนักถึงความสำคัญของประเด็นนั้นๆ ดังนั้น การกำหนดวาระจึงเป็นหน้าที่ของสื่อมวลชนในการจัดการข่าวสารหรือประเด็นเรื่องราวที่มีมากมายในสังคมให้เป็นระบบระเบียบและพร้อมสำหรับการนำเสนอสู่ประชาชน โดยสื่อจะเป็นผู้พิจารณาจัดเรียงและนำเสนอข่าวสารตามความเหมาะสมและความน่าสนใจ ซึ่งในกรณีของการดำเนินการเพื่อยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดง พบว่า ประเด็นข่าวต่างๆ ได้รับความสนใจจากสื่อมวลชนเนื่องจากความสด (Immediacy) หมายถึง ความรวดเร็วในการรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้ผู้อ่านรับทราบทันทีซึ่งรายงานข่าวได้เร็วมากเท่าไรก็ยิ่งเพิ่มคุณค่าความสดของข่าวให้มากขึ้นเท่านั้น โดยในการจับกุมผู้ กระทำคามผิดหรือในการลงพื้นที่ ผู้สื่อข่าวจะได้รับเชิญให้เข้าร่วมทีมและการแถลงข่าวอยู่เสมอทำให้ได้ข่าวที่เกิดขึ้นในทันทีทันใดจากเหตุการณ์และแหล่งข้อมูลในขณะที่เกิดเหตุการณ์นั้น นอกจากนี้ ข่าวการจับกุมผู้ลักลอบกระทำความผิดนั้นยังเป็นประเด็นที่เน้นความใกล้ชิด (Proximity) หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใกล้กับตัวผู้รับสารซึ่งได้แก่กลุ่มผู้ประกอบการฟาร์มสุกร ด้วยจึงจะเห็นได้ว่าผู้รับสารกลุ่มนี้ให้ความสนใจติดตามข่าวสารอยู่ตลอดระยะเวลาดำเนินการ นอกจากนั้น ในแง่ของความเด่นหรือมีชื่อเสียง (Prominence) ของบุคคลในเหตุการณ์ โดยเฉพาะ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นายเนวิน ชิดชอบ รวมทั้งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข คุณหญิงสุภารัตน์ เกษราพันธ์ ซึ่งมักได้รับความสนใจจากสื่อมวลชนในการนำเสนอสู่สาธารณชน ทำให้

ประเด็นเรื่องอาหารปลอดภัย รวมทั้งสารเร่งเนื้อแดงในสุกรได้รับความสนใจไปด้วย ประเด็นข่าวที่เป็นผลกระทบต่อเนื่อง (Consequence) เป็นผลกระทบของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับมวลชน กระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของสาธารณชนถือเป็นข่าวสำคัญ ดังนั้นการที่เนื้อสุกรซึ่งเป็นหนึ่งในอาหารหลักของประชาชนมีสารเร่งเนื้อแดงปนเปื้อนนั่น ก็จะส่งผลกระทบต่อความรู้สึกและทำให้สาธารณชนให้ความสนใจได้เช่นกัน เนื่องจากเกี่ยวข้องกับโดยตรงต่อสุขภาพและความปลอดภัยในการบริโภค และจากการที่ผู้ประกอบการฟาร์มต้องยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงทำให้หันมาหาแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงวิธีการผลิตเพื่อให้ได้เนื้อสุกรที่มีคุณภาพทัดเทียมกัน จึงทำให้ประเด็นข่าวที่นำเสนอขึ้นมีการใช้ประเด็นเรื่อง ความก้าวหน้า (Progress) ด้วย ซึ่งเหล่านี้สอดคล้องกับที่ Rogers และ Dearing (1996 :4) กล่าวถึงไว้ในเรื่องประเด็นต่างๆที่จะได้รับความสนใจจากสื่อมวลชน

ปัจจัยด้านช่องทางการสื่อสาร

ความสำเร็จในการขับเคลื่อนกฎหมายนั้นยังเกิดจากปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การที่สื่อมวลชนให้ความร่วมมือในการนำเสนอข่าว สื่อมวลชนมีพลังในการสร้างประเด็นข่าวให้อยู่ในความสนใจของสาธารณชน จากข้อมูลที่นำเสนอผ่านทางสื่อมวลชน เรื่องอันตรายของสารเร่งเนื้อแดงที่อาจก่อให้เกิดมะเร็งนั้นแม้ว่าเป็นเรื่องยังไม่สามารถพิสูจน์ได้จริง และยังไม่มีการรายงานถึงอันตรายหรือความปลอดภัยในการสารเร่งเนื้อแดงออกมาอย่างแน่ชัด ดังนั้น สื่อมวลชนจึงสามารถสร้างทัศนคติและค่านิยมให้เกิดแก่ประชาชนได้ ในกรณีที่บุคคลนั้นๆ ไม่เคยมีความรู้หรือประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งนั้นมาก่อน ทัศนคติและค่านิยมใหม่นี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคคลผู้นั้นรับสารที่เสนอเรื่องราวในแนวเดียวกันบ่อยๆ นอกจากนี้ สื่อมวลชนยังนำเสนอสิ่งที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนด้วย คือ วิธีการเลือกซื้อที่ถูกต้อง ทำให้เกิดการเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ แคลปเปอร์ (Klapper, 1960:15-49)

ผลจากการวิจัยในครั้งนี้พบว่า สาเหตุที่ทำให้สื่อมวลชนให้ความร่วมมือในการนำเสนอข่าวอย่างต่อเนื่องนั้นเกิดจากความสัมพันธ์ที่ดีและใกล้ชิดระหว่างกลุ่มผู้ดำเนินการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงในสุกรกับสื่อมวลชน เนื่องจากการทำงานร่วมกันมายาวนานระหว่างสื่อมวลชนกับกลุ่มผู้ดำเนินการส่งผลให้ข่าวเรื่องสารเร่งเนื้อแดงได้รับความสนใจจากสื่อมวลชนอย่างต่อเนื่อง ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันกับสื่อมวลชนจะทำให้ได้รับความร่วมมือในการนำเสนอข่าว โดยกลยุทธ์ที่กลุ่มผู้ดำเนินการใช้ในการสร้างความสัมพันธ์กับสื่อมวลชน คือ การรวมสื่อมวลชนเข้าเป็นทีมงานในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร กล่าวคือ ทุกครั้งที่มีการลงพื้นที่เพื่อ

ตรวจติดตามหรือจับกุมผู้ลักลอบกระทำผิดนั้น จะมีการแจ้งข้อมูลไปยังสื่อมวลชนล่วงหน้า และเชิญสื่อมวลชนร่วมเดินทางไปกับทีมงานด้วย นอกจากนี้สื่อมวลชนยังมีจรรยาบรรณที่ดี กล่าวคือ การปฏิบัติหน้าที่ที่ดีของสื่อมวลชนต้องนำเสนอข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม สื่อมวลชนจึงมีหน้าที่รายงานข่าวเพื่อให้ความรู้และปกป้องประชาชนจากอันตรายต่างๆ สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับหน้าที่ของสื่อมวลชนของ Harold D. Lasswell (1971) กล่าวถึงหน้าที่ที่สำคัญของการสื่อสารในสังคมซึ่งเป็นหน้าที่หลักของสื่อมวลชน คือ หน้าที่ในการสอดส่องดูแลสิ่งแวดล้อมหรือหน้าที่ในการรายงานข่าวหรือการแจ้งข่าวสารให้ประชาชนทราบ โดยสื่อมวลชนมีหน้าที่ในการแสวงหาและเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสิ่งแวดล้อมทั้งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในและภายนอกสังคมหนึ่งๆ ไปยังประชาชน ในขณะที่ Rice และ Atkin (1989) และ Rogers และ Storey (1987) ก็ย้ำถึงบทบาทของสื่อมวลชนว่าสามารถสร้างความตระหนักและความรู้ รวมทั้งกระตุ้นให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการรณรงค์ได้ ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่าในการดำเนินมาตรการเพื่อยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงนั้น สื่อมวลชนทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์มีบทบาทในการรายงานข่าวทั้งข้อมูลเกี่ยวกับสารเร่งเนื้อแดงในแง่มุมต่างๆ เพื่อสร้างกระแสให้ประชาชนรับทราบเรื่องราวของสารเร่งเนื้อแดงอยู่เสมอๆ และจากการนำเสนอข่าวเรื่องสารเร่งเนื้อแดงอย่างต่อเนื่องของสื่อมวลชนนี้เอง ส่งผลให้ประชาชนเกิดการรับรู้และตระหนักในอันตรายของสารเร่งเนื้อแดง ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ สนับสนุนถึงความสัมพันธ์ที่เกิดจากการกำหนดวาระ (Agenda-setting) ที่ส่งผลต่อความสำเร็จโดยอาศัยพลังของสื่อมวลชนในการปลูกพลังมวลชนเพื่อให้เกิดการสนับสนุนการดำเนินมาตรการและนโยบายที่เกี่ยวข้อง

การให้ข้อมูลแก่กลุ่มหนึ่งเพื่อกดดันอีกกลุ่มหนึ่ง โดยผ่านการสื่อสารครบวงจรถึงฟาร์ม และผู้บริโภค เพื่อให้ความรู้จะได้เลือกถูกเพื่อช่วยผลักดัน เชื่อว่าความสำเร็จจะเกิดขึ้นเพราะผู้บริโภคมากที่สุดเพราะเป็นผู้กำหนดการซื้อส่วนที่เหลือของกระบวนการผลิตจะสนองความต้องการของผู้บริโภคจึงต้องใช้สังคมหรือผู้บริโภคเข้ามาช่วยกดดันผู้ประกอบการ และจำเป็นต้องให้ความรู้กับประชาชนเพื่อให้ประชาชนเลือกบริโภคเนื้อสุกรได้อย่างถูกต้องสุขลักษณะ เนื่องจากการให้ความรู้กับประชาชนเป็นวิธีการที่จะก่อให้เกิดกระแสสนับสนุนจากสังคม เพื่อไปกดดันผู้ผลิตในสายการผลิตให้หันมาสนใจและดำเนินการตามกระแสเรียกร้องของสังคมเป็นขั้นๆ ไปตามกระบวนการซึ่งถือเป็น การสร้างแรงกดดันผ่านกลุ่มแนวร่วม เป็นกลยุทธ์ที่มุ่งเน้นไปยังกลุ่มบุคคลที่มีศักยภาพในอันที่จะเข้าร่วมมือเป็นภาคีสำคัญในการรณรงค์ต่อไป โดยในการดำเนินการมักที่จะมุ่งเน้นให้บุคคลกลุ่มต่างๆ เห็นว่าตนเองควรลุกมาต่อต้านพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ มีการแบ่งกลุ่มผู้รับข้อมูลออกเป็นกลุ่มต่างๆ แต่จะให้ข้อมูลที่เป็นไปในด้านเดียวกัน

การใช้สื่อบุคคลหรือผู้ที่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ เป็นผู้ให้ข้อมูลและประสานความสัมพันธ์ระหว่างรัฐและประชาชน สอดคล้องกับ Lazarsfeld and Menzel (1968 : 97) ที่กล่าวว่า สื่อบุคคลมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของบุคคล เพราะเป็นการสื่อสารที่มีความเป็นกันเองและมีความเป็นส่วนตัว ก่อให้เกิดความคุ้นเคยซึ่งช่วยให้เกิดการยอมรับความคิดได้ง่ายขึ้น เจ้าหน้าที่กรมปลัดสัตว์ต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชน โดยใช้ปลัดสัตว์อำเภอที่ใกล้ชิดกับชาวบ้านเพื่อให้เข้าถึงและรู้จักพื้นที่ รวมทั้งการแก้ปัญหาต่างๆ พบว่าการใช้ช่องทางการสื่อสารโดยการแจ้งผ่านกำนันผู้ใหญ่บ้าน หรือ อบต.ผ่านการประชุมประจำเดือน หรือผ่าน อบต. โดยส่งเจ้าหน้าที่อำเภอระดับ 6-7 เข้าไปประชุม เปรียบเทียบสื่อต่างๆ ที่ได้อ่านนั้น ช่องทางที่เลือกมากที่สุด คือ ปลัดสัตว์อำเภอที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ซึ่งค่อนข้างได้ผลเพราะผู้ประกอบการฟาร์มมีความเชื่อถือเพราะมีการให้ความช่วยเหลือกัน ช่องทางอื่นๆ ได้แต่สร้างการรับรู้แต่ไม่แน่ใจเรื่องความน่าเชื่อถือ เท่าที่ดูชาวบ้านรู้เรื่องจากสื่อต่างๆ แต่การปฏิบัติตามยังน้อยจนกว่าจะมีการเข้าไปพูดคุย เพราะปลัดสัตว์อำเภอเป็นผู้ที่อาวุโสและทำงานมานาน รวมทั้งมีการเข้าไปเจาะกลุ่มบุคคลที่เป็นที่น่าเชื่อถือในพื้นที่ด้วย เช่น กลุ่มครูอาจารย์ โดยทั้งเชิญชวนและการยกข้อกฎหมายอ้างอิง ซึ่งสอดคล้องกับที่ Rogers (1995) พบว่า ในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมนั้น ช่องทางสื่อมวลชนมีความสำคัญมากกว่าช่องทางระหว่างบุคคลในชั้นความรู้และช่องทางระหว่างบุคคลมีความสำคัญมากกว่าช่องทางสื่อมวลชนในชั้นโน้มน้าวใจ ความสำคัญของ 2 ช่องทางที่มีต่อกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมนี้ พบเป็นครั้งแรกจากการศึกษาวิจัยที่ได้ดำเนินการในกับกลุ่มเกษตรกร และได้รับการยืนยันอีกหลายครั้งจากการศึกษาวิจัยในกลุ่มอื่นๆ ต่อมาในภายหลัง เช่น ซิล (Sill, 1958 อ้างถึงใน Rogers ,1995) พบว่าถ้าต้องการให้เกิดการยอมรับมากที่สุด จะต้องใช้ช่องทางการสื่อสารตามลำดับเวลาที่เหมาะสม โดยเริ่มจากสื่อมวลชนไปยังสื่อบุคคลคอปฟ์และคณะ (Copp and others,1958 อ้างถึงใน Rogers ,1995) พบว่า มีการเชื่อมโยงลำดับเวลาเข้ากับการสื่อสารทางการเกษตร ในแง่ของการส่งสารผ่านสื่อมวลชนที่ตรงกับกรรับรู้ จากนั้นไปยังกลุ่ม และบุคคลในที่สุด นอกจากการใช้เจ้าหน้าที่กรมปลัดสัตว์ในการสื่อสารข้อมูลไปยังพื้นที่รับผิดชอบแล้วการใช้บุคคลที่ได้รับความนับถือในพื้นที่นั้น เป็นผู้ทำการสื่อสารในเรื่องมาตรการเพื่อยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดง ยังสอดคล้องกับ Lazarsfeld and Merton (1964) ที่พบว่าความเป็นพวกเดียวกันและการสื่อสารที่มีประสิทธิผลเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน ยังมีความเป็นพวกเดียวกันมากเท่าใด การสื่อสารก็มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จมากเท่านั้น (Everett M.Rogers, 1973) และสอดคล้องกับ Lazarsfeld and Menzel (1968) ที่กล่าวว่า การสื่อสารระหว่างบุคคลที่รู้จักกันจะมีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้รับสารส่วนใหญ่มักเชื่อถือในข้อตัดสินใจหรือตามความคิดเห็นของผู้ที่รู้จักและนับถือมากกว่าบุคคลที่ไม่เคยรู้จักมาก่อน นอกจากนี้ยังถือได้ว่า เป็นการใช้สื่อแบบผสมผสาน ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่ผสมผสานช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายเข้าไว้ด้วยกัน ทั้งนี้เพราะการกำหนด

สื่อเพียงสื่อเดียวไม่มีพลังมากพอที่พัฒนาความรู้ สร้างทัศนคติและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ สมบูรณ์แบบ ดังที่ แคทซ์และลาซาร์สเฟลด์ อธิบายไว้ในหนังสือเรื่อง “The Personal Influence” (Katz and Lazarsfeld อ้างถึงใน จิตรกรรณ์ สุทธิวรเศรษฐ์, 2541) ว่าการตัดสินใจของบุคคลในการยอมรับหรือให้การสนับสนุนมิใช่ได้รับอิทธิพลจากสื่อมวลชนเพียงอย่างเดียว แต่มาจากบุคคลซึ่งคนเหล่านั้นให้การยอมรับและให้ความเชื่อถือมากกว่า สอดคล้องกับที่ อรวรรณ ปิณฑน์โอวาท, 2542:163 กล่าวไว้ว่า **บทบาทเสริมของสื่อมวลชนและการสื่อสารระหว่างบุคคล** เป็นเรื่องสำคัญสำหรับการรณรงค์ซึ่งต้องอาศัยบทบาทเสริมของสื่อมวลชน ในการเป็นสื่อกลางในการสื่อสารกิจกรรมต่างๆ ในการรณรงค์ไปสู่กลุ่มเป้าหมายหลักได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากสื่อแต่ละประเภทมีข้อดีและข้อด้อยจำกัดอยู่ในตัวเอง ดังนั้น จึงต้องเลือกใช้สื่อหลายประเภทเพื่อเสริมข้อเด่น และลดข้อด้อย เช่นเดียวกับ ปรมะ สตะเวทิน (2527:59) ได้กล่าวไว้ว่า ประสิทธิภาพของการสื่อย่อมมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการสื่อสารเช่นเดียวกับองค์ประกอบอื่นๆ การเลือกใช้สื่อย่อมสามารถที่จะเพิ่มหรือลดประสิทธิผลของการสื่อสารได้ หากผู้ส่งสารเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับสถานการณ์การสื่อสาร (Communication Situation) ประสิทธิผลของการสื่อสารก็จะมีมาก

ประเด็นที่ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกต เกี่ยวกับการบังคับใช้มาตรการเพื่อยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงในอาหารสุกร คือ การผสมผสานกันระหว่าง การเรียกร้องผ่านสื่อ (Media Advocacy) กับ วิธีการสื่อสารแบบดั้งเดิม (Information Education Communication) โดยกลยุทธ์การเรียกร้องผ่านสื่อตั้งอยู่บนพื้นฐานของการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับชุมชน แสวงหากลุ่มชุมชนแนวร่วมที่มีทักษะเพื่อถ่ายทอดสารในแบบฉบับของตนเอง ในขณะที่กลยุทธ์แบบดั้งเดิมเน้นการกำหนดสารด้านสุขภาพมาจากส่วนกลาง ซึ่งพบว่าแม้ว่ากรมปศุสัตว์จะเป็นหน่วยงานของรัฐซึ่งเปรียบเสมือนส่วนกลางในการดำเนินมาตรการก็ตามแต่มีความพยายามที่จะแสวงหาพันธมิตรในส่วนต่างๆ เข้ามาร่วมดำเนินการ อาทิ ภาคธุรกิจเอกชน ที่ได้แก่ สมาคมผู้เลี้ยงสุกรแห่งชาติ ผู้ค้ายาและเวชภัณฑ์ ตลอดจนนักวิชาการ และสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม โดยที่การกำหนดมาตรการและการดำเนินการโดยหลักแล้วจะรวมศูนย์กลางที่กรมปศุสัตว์ก็ตามที ในส่วนของ การกำหนดวาระ (Agenda-Setting) และการจำกัดกรอบ (Framing) ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญซึ่งการเรียกร้องผ่านสื่อต้องใช้ในการดำเนินการที่แตกต่างจากการรณรงค์ในอดีตที่พยายามเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพของปัจเจกบุคคลด้วยการนำเสนอแต่ทฤษฎีนั้น ผู้ดำเนินมาตรการได้มีดำเนินการทั้งการนำเสนอทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งใช้การกำหนดประเด็นและวาระในการนำเสนอเพื่อสนับสนุนด้วยเช่น การนำเสนอประเด็นเรื่องการจับกุมผู้ลักลอบกระทำความผิด การสุ่มตรวจฟาร์มและลงพื้นที่โดยทีมเฉพาะกิจนำโดยบุคคลสำคัญระดับอธิบดีกรม และผู้ว่าราชการ เป็นต้น

นอกจากนี้ การที่กลุ่มผู้ดำเนินมาตรการเชื่อว่า ประชาชนผู้บริโภคซึ่งเป็นผู้รับสาร นั้น มีศักยภาพและเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการผลิต และเป็น ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การบังคับใช้มาตรการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงประสบความสำเร็จ สอดคล้อง กับแนวคิดของการเรียกร่องผ่านสื่อที่เชื่อว่าปัจเจกบุคคลและสมาชิกในกลุ่มเป็นผู้สนับสนุนซึ่งมี ทักษะความสามารถและพลังในการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมซึ่งแตกต่างจากการ ธรรมชาติแบบดั้งเดิม ที่เห็นว่าปัจเจกบุคคลและกลุ่มเป็นส่วนหนึ่งของผู้รับสารที่นิยมการสื่อสารแบบ ทางเดียว (One – Way Communication)

อย่างไรก็ตามเนื่องจากมาตรการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงในสุกรนั้นอยู่ภายใต้ พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ.2525 จึงไม่แน่ชัดว่าการบังคับใช้มาตรการยุติการใช้ สารเร่งเนื้อแดงในสุกรสอดคล้องกับการเรียกร่องผ่านสื่อสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง นโยบายด้านสาธารณสุขมากกว่าสารเกี่ยวกับสุขภาพหรือไม่ รวมทั้งความมุ่งหมายในการเปลี่ยนแปลง ในระดับของปัจเจกบุคคลมาเป็นการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมที่ปัจเจกบุคคลนั้นอยู่ เนื่องจาก เชื่อว่าสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพของประชาชน

หากพิจารณาตามที่ Ezekiel Nukoro (2000 : 2) ได้อธิบายถึง องค์ประกอบทางการ สื่อสารระหว่างการเรียกร่อง กับการให้ข้อมูล การศึกษา และการสื่อสาร (IEC) ที่มีความคล้ายคลึง และความแตกต่างกัน อาจวิเคราะห์ตามองค์ประกอบได้ ดังนี้ ในด้าน แหล่งสาร นั้น หน่วยงานราชการ เช่น กรมปศุสัตว์ หรือ กระทรวงสาธารณสุขจะเป็นแกนนำ โดยมี กลุ่มพันธมิตรเช่น องค์การภาคธุรกิจ เอกชน และกลุ่มต่างๆในสังคม เช่น นักวิชาการ เป็นผู้ให้การสนับสนุน ในด้าน สาร จะนำเสนอข้อมูล ข้อเท็จจริงและผลดีผลเสียของการปฏิบัติตามและฝ่าฝืนเป็นหลัก โดยอาจจะยังไม่เด่นชัดในเรื่องของการ นำเสนอสารแบบโน้มน้าวใจ ส่วนในด้าน ช่องทางการสื่อสารนั้น พบว่า ช่องทางหลักคือ การสื่อสาร ระหว่างบุคคล การให้คำปรึกษา การพูดคุย การสื่อสารผ่านกลุ่ม อย่างไรก็ตามมีผสมผสานช่องทางการ สื่อสารหลากหลายด้วย ทั้งการเรียกร่องผ่านสื่อ, การล๊อบบี้ การจัดเหตุการณ์พิเศษ (Special Event) และ การประชุมกับเจ้าหน้าที่ระดับสูงด้วยแม้ว่าจะไม่ใช่ช่องทางหลักในการสื่อสารก็ตาม สำหรับ กลุ่มผู้รับ สารและกลุ่มเป้าหมายนั้น โดยภารกิจของผู้ดำเนินมาตรการแล้วกลุ่มเป้าหมายหลักคือ ผู้บริโภค ผู้ประกอบการฟาร์มสุกร และกลุ่มต่างๆที่อยู่ในขั้นตอนของกระบวนการผลิต อาทิ โรงฆ่าสัตว์ เขียง ในตลาดสด เป็นต้น แต่จากการดำเนินมาตรการพบว่ามีความพยายามที่จะรวมสื่อมวลชนเข้ามาเป็น ทีมงานเพื่อสนับสนุนการดำเนินมาตรการด้วย นอกจากนี้ในการใช้สื่อบุคคลเพื่อทำการสื่อสารในพื้นที่ ยังได้มีการเลือกใช้บุคคลที่มีแม้ว่าจะไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรง แต่มีอำนาจที่จะดำเนินการและเป็นที่ยอมรับ ในพื้นที่นั้นๆ อาทิ ผู้ว่าราชการจังหวัด กลุ่มครูอาจารย์ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตลอดจนตำรวจและ

องค์การบริหารส่วนตำบล อย่างไรก็ตาม ในแง่ผลของการดำเนินมาตรการนั้นจะเห็นได้ชัดถึงการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทักษะคิพพฤติกรรมและปฏิบัติของกลุ่มผู้ บริโภคและผู้ผลิต แต่ในด้านของการเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือกฎหมายนั้นผลการวิจัยนี้ไม่สามารถชี้ชัดถึงประเด็นนี้ได้

ปัจจัยด้านผู้รับสาร

กลุ่มเป้าหมาย มีความสำคัญมากในการรณรงค์เพื่อการโน้มน้าวใจซึ่งจะต้องวิเคราะห์อย่างแน่ชัดว่ากลุ่มเป้าหมายเป็นใคร เป็นอย่างไร มีประสบการณ์ การรับรู้ ค่านิยม ทักษะคิพและระบบสังคมวัฒนธรรมเป็นอย่างไร นักวางแผนเพื่อการรณรงค์จะไม่สามารถโน้มน้าวใจกลุ่มเป้าหมายได้เลย ถ้าหากไม่รู้จักวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายอย่างแจ่มแจ้งและถือกลุ่มเป้าหมายเป็นศูนย์กลางในการเตรียมสารที่ถูกต้องเหมาะสม โดยกลุ่มผู้ดำเนินมาตรการให้ความสำคัญกับกลุ่มเป้าหมาย 2 กลุ่ม คือ ผู้บริโภค และ ผู้ประกอบการฟาร์มสุกร โดยกลุ่มเป้าหมายสำคัญทั้ง 2 กลุ่ม ทั้งกลุ่มผู้บริโภคและกลุ่มผู้ประกอบการฟาร์มสุกร นั้นเป็น กลุ่มเป้าหมายที่นักรณรงค์ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลง หากพิจารณาถึงผลการวิจัยในเรื่องการสื่อสารสุขภาพ โดย ปาริชาติ สถาปิตานนท์ (2546) กล่าวว่ากลุ่มเป้าหมายที่นักรณรงค์ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงคือ กลุ่มเป้าหมายที่นักรณรงค์ต้องการให้เป็นแนวร่วม กลุ่มบุคคลดังกล่าวเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาโดยตรงและมีพฤติกรรมเสี่ยง ตลอดจนเป็นกลุ่มที่นักรณรงค์ต้องการทำให้บุคคลเหล่านี้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมไปโดยในการตัดสินใจเลือกกลุ่มบุคคลใดเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักที่นักรณรงค์ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนั้นพบว่านักรณรงค์ยังนิยมใช้เกณฑ์ “ความเสี่ยงต่อเรื่องดังกล่าว” เป็นแนวทางในการพิจารณาประกอบการตัดสินใจ โดยในกลุ่มผู้บริโภคคนนั้นมีความเสี่ยงในเรื่องอันตรายจากการบริโภคเนื้อสุกรปนเป็นสารเนื้อแดง ในขณะที่กลุ่มผู้ประกอบการฟาร์มสุกรนั้น มีความเสี่ยงในเรื่องการโดนลงโทษถึงขั้นจำคุกหากฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรการ โดยการลักลอบผสมสารเร่งเนื้อแดงในอาหารสุกร

นอกจากนี้ พบว่ายังมีกลุ่มอื่นๆ ที่ผู้ดำเนินมาตรการ ได้แก่ กรมปศุสัตว์ และสมาคมผู้เลี้ยงสุกรแห่งชาติ จัดเป็น กลุ่มเป้าหมายที่นักรณรงค์ต้องการให้เป็นแนวร่วม อาทิเช่น กลุ่มผู้ประกอบการที่ในอดีตที่เคยใช้สารเร่งเนื้อแดงผสมในอาหารสุกรแต่ในปัจจุบันได้เลิกใช้แล้ว และทำหน้าที่เป็นอาสาสมัครหรือสนับสนุนการรณรงค์ ผู้ประกอบการฟาร์มสุกรบางรายที่เป็นสมาชิกของสมาคมผู้เลี้ยงสุกรและมีบทบาทเป็นผู้บริหารของสมาคม ที่อาจสูญเสียผลประโยชน์จากการไม่ใช้สารเร่งเนื้อแดงในการผลิต แต่ยินยอมที่จะทำหน้าที่ให้คำปรึกษาตลอดจนเป็นแกนหลัก

เพื่อเชื่อมสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้ประกอบการหลายๆแห่งในพื้นที่เพื่อโน้มน้าวใจให้เกิดความร่วมมือในการณรงค์ บริษัทผู้จำหน่ายยาหรืออาหารสัตว์ที่เกี่ยวข้องกับวงการปศุสัตว์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสุกร เป็นต้น

สำหรับกลุ่มผู้ประกอบการฟาร์มสุกร ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักในการดำเนินมาตรการของกรมปศุสัตว์รวมทั้งกลุ่มเป้าหมายที่นักรณรงค์ต้องการให้เป็นแนวร่วม นั้น พบว่ามีคุณลักษณะของในด้านต่างๆทั้งฐานะทางสังคม เศรษฐกิจ ทัศนคติ ใกล้เคียงกัน โดยบุคคลที่มีความคล้ายคลึงกันจะมีการติดต่อสื่อสารกันมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิรินันต์ ลิปนชัยพรกุล (2545) รวมทั้งแนวคิดของ Gabriel Tarde (1903) ที่กล่าวว่า ความสัมพันธ์ทางสังคมจะเหนียวแน่นระหว่างบุคคลที่มีความคล้ายคลึงกันในอาชีพและการศึกษา และ Rogers (1971) ที่กล่าวว่า การสื่อสารจะเกิดขึ้นบ่อยครั้ง มีประสิทธิภาพและเป็นไปด้วยความราบรื่นเมื่อผู้ร่วมสื่อสารมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ซึ่งจากลักษณะที่มีความคล้ายคลึงกันของผู้ประกอบการฟาร์มสุกรนี้เองที่ทำให้เกิดการสื่อสารระหว่างกันมากและทำให้ข้อมูลรวมทั้งข่าวสารต่างๆแพร่กระจายไปอย่างทั่วถึง ทำให้ผู้ประกอบการรับทราบถึงความคืบหน้าของการดำเนินมาตรการ ตลอดจนข่าวสารการจับกุมผู้ลักลอบกระทำความผิดซึ่งทำให้เกิดความตื่นตัว และพยายามที่จะปฏิบัติตามมาตรการหรือกระทำตามแนวปฏิบัติของกลุ่ม นอกจากนี้ ผู้รับสารยังมีการสื่อสารกันเองอย่างสม่ำเสมอ และมีช่องทางการสื่อสารที่มีโอกาสสื่อสารข่าวสารกันอย่างต่อเนื่อง อาทิ การพบปะกันทุกวันพระ การสัมมนาซึ่งจัดโดยผู้ค้ายาและเวชภัณฑ์ การโทรศัพท์ติดต่อกันในกลุ่มที่สนิทสนม ยิ่งกระตุ้นให้เกิดการสื่อสารในประเด็นที่เป็นเรื่องใกล้ตัวหรือประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิรินันต์ ลิปนชัยพรกุล (2545) ที่พบว่าการติดต่อสื่อสารอย่างสม่ำเสมอผ่านช่องทางของกลุ่มชาวบ้านในอำเภอบ้านแพ้ว กระตุ้นให้เกิดการสื่อสารในประเด็นเรื่องการแปรรูปโรงพยาบาลบ้านแพ้วซึ่งถือว่าเป็นเรื่องใกล้ตัวกันมากยิ่งขึ้น

ในด้านของผู้บริโภคนั้น จากการวิจัยพบว่ากลุ่มผู้ดำเนินมาตรการมีความเชื่อว่าการให้ความรู้แก่ผู้บริโภคจะเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยผลักดันให้มาตรการประสบความสำเร็จ เนื่องจากผู้บริโภคจะเป็นผู้กำหนดการซื้อซึ่งจะส่งผลกระทบต่อขั้นตอนต่างๆในกระบวนการผลิตด้วย ซึ่งความเชื่อของผู้ดำเนินมาตรการเพื่อยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงในเรื่องนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยหลายชิ้น อาทิ งานวิจัยเรื่องความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในชุมชน อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ของ ถ้ายวน โชคชัยชานาญกิจ (2547) ซึ่งพบว่า ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติของประชาชนในครัวเรือนพบว่า ส่วนใหญ่ในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในชุมชน อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อวิเคราะห์

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับทัศนคติของประชาชนความรู้กับการปฏิบัติของประชาชนและทัศนคติกับการปฏิบัติของประชาชนพบว่ามีความสัมพันธ์กัน ซึ่งผู้ดำเนินการได้มีความพยายามที่จะใช้สื่อมวลชนแขนงต่างๆ เพื่อให้ความรู้แก่ผู้บริโภค ซึ่งเป็นกลุ่มประชาชนโดยเชื่อว่าสื่อมวลชนจะสามารถเข้าถึงผู้บริโภคและสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้บริโภคได้ ซึ่งการดำเนินงานลักษณะนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การเปิดรับสาร ความรู้ ทัศนคติ และการอนุรักษ์พลังงาน ในโครงการรวมพลังหารสองของประชาชนในกรุงเทพมหานครของ ดานินทร์ กิจนิชี (2540) ที่พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงาน จากสื่อนิศสาร สื่อโทรทัศน์ ไปสเตอร์ สื่อวิทยุ หนังสือพิมพ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการอนุรักษ์พลังงาน

ปัจจัยด้านบริบท

ทางเลือกและวิธีการอื่นๆเพื่อทดแทนการใช้สารเร่งเนื้อแดง การยุติในทุกรายที่เลี้ยงสุกร คือ ต้องหยุดทุกคนทั้งหมด จึงจะทำให้มีการหันไปหาวิธีการอื่นๆ เช่น การพัฒนาสายพันธุ์สุกรหรือการพัฒนาสูตรอาหาร โดยการใช้แร่ธาตุต่างๆผสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Rogers (1995) ในเรื่องคุณลักษณะของนวัตกรรมมีผลต่อการรับนวัตกรรมนั้น ทั้งนี้ ถือว่าการพัฒนาสายพันธุ์สุกรหรือการพัฒนาสูตรอาหารผลคือนวัตกรรมที่จะมาทดแทนการใช้สารเร่งเนื้อแดงในสุกร ซึ่งกลุ่มผู้ประกอบการฟาร์มที่เลือกรับวิธีการนี้เชื่อว่าได้ประโยชน์จากนวัตกรรม (Relation Advantage) คือ เพราะมีคุณสมบัติที่ดีกว่าหรือสามารถแทนที่สารเร่งเนื้อแดงได้ นอกจากนี้ยังเข้ากันได้ดีกับสิ่งที่มีอยู่เดิม (Compatibility) คือ มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการฟาร์มที่จะยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงแต่ยังคงต้องการสุกรที่มีชั้นไขมันไม่หนามากซึ่งการพัฒนาสายพันธุ์สุกรหรือการพัฒนาสูตรอาหารสามารถตอบสนองความต้องการในประเด็นนี้ได้อย่างที่สังเกตได้ (Observability) คือสามารถมองเห็นกระบวนการในการปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม จากการทดลอง (Triability) ที่สามารถมองเห็นผลจากการทดลองปฏิบัติเพื่อให้เห็นผลได้จริงแล้วจากฟาร์มสุกรบางแห่งที่ได้ใช้วิธีการดังกล่าวเพื่อทดแทนการใช้สารเร่งเนื้อแดง อย่างไรก็ตาม การวิจัยพบว่า การพัฒนาสายพันธุ์สุกรนั้นเป็นนวัตกรรมที่ใช้การลงทุนค่อนข้างสูงและมีความซับซ้อน(Complexity)ซึ่งในประเด็นนี้อาจเป็นอุปสรรคสำหรับฟาร์มสุกรขนาดเล็กในการนำวิธีการดังกล่าวมาทดแทนการใช้สารเร่งเนื้อแดงได้ อย่างไรก็ตามในทางกลับกันถ้ายังมีการใช้สารเร่งเนื้อแดงอยู่การพัฒนาสายพันธุ์และการพัฒนาสูตรอาหารก็จะเป็นไปได้ช้าซึ่งยิ่งส่งผลเสียในระยะยาวต่อวงการปศุสัตว์ และเมื่อเลิกก็เห็นช่องทางธุรกิจ คือ เรื่องของการบริหารจัดการฟาร์ม มากขึ้น นอกจากนี้ยังมีบริบทด้านเศรษฐกิจและการตลาด ได้แก่ ภาวะตลาดของราคาเนื้อสุกร ที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของการดำเนินมาตรการนี้ด้วย โดยปริมาณสุกรมากหรือน้อย ราคาดีหรือไม่ดี จะมีผลต่อการใช้สารเร่งเนื้อแดงใน

สุกร เพราะการใช้สารเร่งเนื้อแดงเป็นการเพิ่มภาวะต้นทุน ถ้าราคาไม่ค้ำใจใช้น้อยลงเพื่อลดต้นทุน แต่ถ้าภาวะที่ต้องการเนื้อสุกรมากก็อาจจะใช้เพื่อเพิ่มผลผลิต อย่างไรก็ตามมีความเห็นที่แตกต่างกัน ด้วยว่า หากราคาสุกรดีผู้ประกอบการไม่มีความจำเป็นที่จะต้องใส่สารเร่งเนื้อแดงเพราะสามารถขายสุกรได้เป็นปกติ แต่หากราคาไม่ดีก็จำเป็นที่จะต้องใส่เพื่อเพิ่มคุณภาพเนื้อสุกรให้ดึงดูดความต้องการของผู้บริโภค ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับมุมมองของผู้ประกอบการฟาร์มในแต่ละรายด้วย

ผลจากการวิจัย เรื่อง กระบวนการสื่อสารเพื่อบังคับใช้มาตรการกรณียุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงในอาหารสุกร ได้สะท้อนให้เห็นถึงองค์ประกอบที่สำคัญในการดำเนินงานเชิงการบังคับใช้มาตรการ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยกลยุทธ์ปัจจัยต่างๆ ในกระบวนการสื่อสาร รวมทั้งกลยุทธ์การนำเสนอสารและกลยุทธ์ด้านสื่อเข้ามาช่วย อย่างไรก็ตามการดำเนินงานบังคับใช้มาตรการก็ยังคงต้องประกอบไปด้วยปัจจัยด้านต่างๆ ที่สนับสนุนให้การดำเนินงานมีความราบรื่นและเกิดความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น ฉะนั้นความสำเร็จในการบังคับใช้มาตรการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงในสุกร นอกจากจะมีปัจจัยการสื่อสารต่างๆ ที่สนับสนุน รวมทั้งกลยุทธ์การสื่อสารที่ดีแล้วยังเกิดจากปัจจัยต่างๆ ประกอบกันด้วย

แนวทางการบังคับใช้มาตรการให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน

ผู้บริโภคซึ่งเป็นผู้กำหนดการซื้อเริ่มต้น หากผู้บริโภคมีทัศนคติในการเลือกซื้อที่ไม่ถูกต้องและไม่ได้รับการชี้แจงหรือทำความเข้าใจ ผู้ผลิตไม่สามารถที่จะขัดต่อความต้องการนี้ได้ เพราะจะทำให้ไม่สามารถขายสินค้าได้ ดังนั้นจึงต้องให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่ผู้บริโภคเพื่อให้สามารถเลือกซื้อได้อย่างถูกต้อง ซึ่งหากผู้บริโภคซึ่งเป็นประชากรในสังคมนั้นร่วมมือกันไม่ซื้อสินค้า ได้แก่ เนื้อสุกรที่มีลักษณะแดงผิดปกติและไม่มีมันแทรกแล้ว สินค้าดังกล่าวก็ไม่อาจขายได้ ดังนั้นความร่วมมือกันของผู้บริโภคจึงมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะกำหนดคุณลักษณะของสินค้า ซึ่งหากผู้บริโภคมีความเข้าใจที่ถูกต้องก็จะเป็นการช่วยสอดส่องและคัดกรองสิ่งที่ไม่ดีออกจากสังคมได้ อย่างไรก็ตาม การให้ความรู้แก่ผู้บริโภคในวงกล้านั้นจำเป็นที่จะต้องอาศัยสื่อมวลชนเป็นช่องทางหนึ่ง จากการวิจัยพบว่า บทบาทของสื่อมวลชนนั้นนอกจากการให้ความรู้แก่ผู้บริโภคแล้วการนำเสนอข่าวเรื่องการจับกุมผ่านทางสื่อมวลชน เปรียบเสมือนกับการประณามผู้กระทำผิดซึ่งสร้างกระแสความตื่นตัวให้แก่กลุ่มผู้ประกอบการฟาร์มสุกร โดยทั่วไปด้วย แต่เมื่อการดำเนินมาตรการไประยะหนึ่งจนประสบความสำเร็จในระดับหนึ่งแล้วมีการพูดถึงปัญหาเรื่องสารเร่งเนื้อแดงน้อยลงตามลำดับ รวมทั้งการณรงค์ที่เริ่มลดลงเห็นได้จากการใช้สื่อมวลชนนำเสนอข้อมูลข่าวสารน้อยลง ซึ่งอาจทำให้เกิดความไม่ยั่งยืนได้ ดังนั้นจึงควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลผ่านทางสื่อมวลชนอย่างต่อเนื่อง

ซึ่งสอดคล้องกับที่ Harold D. Lasswell (1971) กล่าวถึงหน้าที่ที่สำคัญของการสื่อสารในสังคมซึ่งเป็นหน้าที่หลักของสื่อมวลชน คือ หน้าที่ในการสอดส่องดูแลสิ่งแวดล้อมหรือหน้าที่ในการรายงานข่าวหรือการแจ้งข่าวสารให้ประชาชนทราบ โดยสื่อมวลชนมีหน้าที่ในการแสวงหาและเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสิ่งแวดล้อมทั้งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในและภายนอกสังคมหนึ่งๆ ไปยังประชาชน ในขณะที่ Rice และ Atkin (1989) และ Rogers และ Storey (1987) ก็ย้ำถึงบทบาทของสื่อมวลชนว่าสามารถสร้างความตระหนักและความรู้ รวมทั้งกระตุ้นให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการรณรงค์ได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Vartiainen E. และคณะ (2541) ที่ศึกษาเรื่องประสิทธิผลของการป้องกันการสูบบุหรี่ระยะยาว ซึ่งพบว่าโครงการจะประสบความสำเร็จก็ต่อเมื่อมุ่งเน้นการใช้รูปแบบอิทธิพลทางสังคม (Social Influence) การมีส่วนร่วมของชุมชนควบคู่ไปกับสื่อมวลชน นอกจากนี้ จากการวิจัยพบว่ามีผู้ให้ทัศนะในเรื่องของความต่อเนื่องและยั่งยืนของมาตรการเพื่อยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงในอาหารสุกรว่า ควรดำเนินการควบคู่ไปกับนโยบายอื่นๆ ของรัฐที่สอดคล้อง กับเรื่องดังกล่าว เพราะการโยงประเด็นเรื่องสารเร่งเนื้อแดงเข้ากับนโยบายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกัน อาทิ นโยบายความปลอดภัยด้านอาหารหรือ Food Safety หรือนโยบายเรื่องมาตรฐานฟาร์มก็ตาม ถือเป็นการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ รวมทั้งเป็นการตอกย้ำความสำคัญของเรื่องสารเร่งเนื้อแดงและทำให้เกิดความเข้าใจและเห็นภาพความเกี่ยวข้องและความสำคัญของปัญหาซึ่งช่วยเพิ่มความเข้าใจให้แก่ผู้รับสาร ซึ่งได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการฟาร์มสุกร รวมทั้งผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น จากการสร้างความสำคัญของการประสานงานนอกจากนี้การเชื่อมโยงนโยบายต่างๆ ที่สอดคล้องกัน ยังเป็นการสร้างพันธมิตรในการดำเนินมาตรการ การมากขึ้นด้วยเพราะเป็นการดำเนินมาตรการที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้มาตรการเพื่อยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงนี้เกิดความต่อเนื่องยั่งยืนได้นั้นด้านหนึ่ง คือ ต้องมีการประสานความร่วมมือระหว่างพันธมิตรในการดำเนินมาตรการ โดยการมีพันธมิตรจะช่วยเพิ่มช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูล การติดตามดูแลสอดส่องทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อให้การบังคับใช้มาตรการครอบคลุมและได้ผลต่อผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในวงกว้าง นอกจากนี้พันธมิตรยังมีส่วนช่วยในเรื่องการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการสอดคล้องกับเรื่องการจัดการการสื่อสารโดยอิงหลักพันธมิตร (ปาริชาติ สถาปิตานนท์ ,2547) ที่ระบุว่าหลักการด้านพันธมิตร (Alliance) หรือเครือข่าย (Network) เป็นหลักการที่เริ่มได้รับความนิยมในหมู่ผู้บริหารองค์กรต่างๆว่าเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการดำเนินงาน โดยเฉพาะในการนำเอาความสามารถและความถนัดของแต่ละฝ่ายเข้ามาทำงานประสานกัน ในขณะเดียวกันก็สามารถประหยังบประมาณและบุคลากรได้ ยิ่งไปกว่านั้น ยังเชื่อว่าแต่ละองค์กรมีทุนทางสังคม (Social Capital) ซึ่งสะสมไว้เดิมอยู่แล้ว จะส่งให้ข้อมูลข่าวสารสามารถกระจายผ่านเครือข่ายของบุคคลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับองค์กรได้อย่างกว้างขวาง งานวิจัยของ ณีวิภา สินสุวรรณ

(2547) ที่พบว่าปัจจัยที่ทำให้การขับเคลื่อนกฎหมายควบคุมการบริโภคยาสูบประสบความสำเร็จ ปัจจัยหนึ่งได้แก่ การประสานการทำงานระหว่างบุคลากรและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ระหว่างภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อสาธารณประโยชน์ (NGOs) ที่เกี่ยวข้องกับงานควบคุมยาสูบ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่างานวิจัยฉบับนี้มีความแตกต่างจากงานวิจัยของ ฌูว์ริกา สิน สุวรรณ (2547) ในแง่ที่มีองค์กรภาครัฐกิจเอกชน ซึ่งได้แก่ สมาคมผู้เลี้ยงสุกรแห่งชาติ เข้ามาเป็นพันธมิตรแทนองค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อสาธารณประโยชน์ (NGOs) ทั้งนี้ จากการวิจัยพบว่าปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้ประกอบการฟาร์มสุกรให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามมาตรการเพื่อยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงในอาหารสุกร คือ การติดตามตรวจสอบอย่างจริงจังและต่อเนื่องจากกรมปศุสัตว์ ซึ่งสร้างความตื่นตัวและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้รับผล กระทบจากมาตรการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้ประกอบการฟาร์ม ซึ่งเชื่อว่า หากรัฐสามารถรักษากฎและมาตรฐานการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและจริงจังมาตรการนี้ก็จะประสบความสำเร็จอย่าง ยั่งยืน โดยการรักษามาตรฐานของการดำเนินงานจะส่งผลต่อการ ควบคุมให้เกิดความเสมอภาคกันเพื่อมิให้ได้หรือเสียเปรียบในทาง เศรษฐกิจ ซึ่งถือได้ว่าจุดสำคัญของการดำเนินมาตรการ กล่าวคือ ต้องเสมอภาคและเท่าเทียมกันโดย ไม่มีการยกเว้นหรือเลือกปฏิบัติ เพราะจะส่งผลกระทบต่อผู้อยู่ภายใต้มาตรการ โดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความได้เปรียบเสียเปรียบทางเศรษฐกิจซึ่งจะส่งผลสืบ เนื่องต่อไปถึงการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามมาตรการด้วย

จากแนวทางเพื่อความยั่งยืนของมาตรการตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าสอดคล้องกับแนวทางของศาสตราจารย์ นายแพทย์ประเวศ วะสี ในเรื่องหลักการ “สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา” สำหรับใช้เปลี่ยนแปลงสิ่งที่ยากกว่าจะต้องดำเนินการ 3 เรื่องไปพร้อม ๆ กัน คือ การสร้างความรู้ การนำความรู้ไปเคลื่อนไหวสังคม และเชื่อมโยงความรู้และการเคลื่อนไหว สังคมกับการดำเนินการทางการเมืองเพื่อเคลื่อนไหวในระบบเชิงกติกาสังคม (กฎหมาย) ซึ่งโดยรวมแล้วประกอบด้วย 3 ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง คือ ภาควิชาการ ภาคประชาชน และ ภาคการเมือง โดยมี “หน่วยจัดการความรู้ที่เป็นอิสระ” ที่จัดกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้นซึ่งได้แก่ สื่อมวลชนที่เป็นสื่อกลางที่จะช่วยประสานการทำงานร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับองค์กรต่างๆ ไปที่ที่ต้องการดำเนินงานเชิงบังคับใช้นโยบาย

1. ควรให้ความสำคัญกับการสร้างแกนนำ และบุคลากรในกระบวนการที่มีหน้าที่ในการให้ข่าวกับสาธารณชนให้มากขึ้น เนื่องจากในการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่าแกนนำและบุคลากรที่ดำเนินงานยังมีอยู่อย่างจำกัดโดยส่วนใหญ่มักจะเป็นบุคคลในระดับอธิบดีกรม และนักการเมืองในระดับรัฐมนตรี ซึ่งจะมีการผลัดเปลี่ยนกันไปตามวาระทำให้การดำเนินงานไม่มีความต่อเนื่อง

2. ควรเพิ่มการดำเนินกิจกรรมรณรงค์โดยเน้นการดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าการดำเนินงานยังเป็นรูปแบบการสื่อสารแบบบนลงล่าง (Top-down) แต่ความสำเร็จในการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะตามแนวคิดการเรียกร้องผ่านสื่อ (Media advocacy) ได้เน้นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชนและสังคม ดังนั้นจึงควรเปิดโอกาสให้ภาคสังคมเข้ามามีส่วนร่วม โดยอาจแสวงหาพันธมิตรเพื่อสนับสนุนด้านงบประมาณ เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เพื่อขอทุนให้กับภาคชุมชนสร้างสรรค์โครงการและกิจกรรมเพื่อป้องกันมิให้เกิดการนำสารเร่งเนื้อแดงกลับมาใช้อีก โดยเน้นให้ชุมชนเป็นผู้ดำเนินการด้วยตนเองซึ่งจะก่อให้เกิดกระแสสนับสนุนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

3. หน่วยงานหรือองค์กรที่ต้องการดำเนินงานเพื่อบังคับใช้มาตรการ ควรเตรียมความพร้อมด้านข้อมูลที่จะนำเสนอ เช่น สถิติ ผลการวิจัย กรณีตัวอย่าง เป็นต้น เนื่องจากข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือเป็นปัจจัยประการหลักประการหนึ่งที่สนับสนุนให้การบังคับใช้นโยบายประสบความสำเร็จ

4. การดำเนินงานเพื่อบังคับใช้นโยบาย ควรมีแกนนำหรือองค์กรหลักและทีมงานในการดำเนินงาน เนื่องจากการมีแกนนำจะส่งให้การทำงานเกิดความคล่องตัวในการติดต่อประสานงานกับองค์กรอื่นๆ โดยผลการวิจัยพบว่าทีมงานที่ทำงานมานานมักจะได้รับ การสนับสนุนจากสื่อมวลชน

5. การแสวงหาเครือข่ายและพันธมิตรจะส่งผลให้การทำงานมีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการประสานการทำงานกันอย่างใกล้ชิดระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และการแบ่ง

หน้าที่ความรับผิดชอบรวมทั้งบทบาทในการขับเคลื่อนนโยบายของแต่ละฝ่ายจะส่งผลให้การดำเนินงานมีความคล่องตัวและจะไม่เกิดปัญหาการทำงานซ้ำซ้อนกัน

6. การให้ข้อมูลและการจัดกิจกรรมรณรงค์เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องกับสาธารณชนเป็นสิ่งจำเป็นเพราะกระแสสนับสนุนจากประชาชนในสังคมมีส่วนช่วยให้การบังคับใช้นโยบายได้รับความสนใจจากสื่อมวลชนและกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นอยู่ภายใต้ นโยบายนั้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. รัฐบาลควรจริงจังกับการทำงานทั้งในเชิงนโยบายและการปฏิบัติ เนื่องจากผลจากการวิจัยพบว่ากฎหมายจะมีประสิทธิภาพต้องเกิดจากการทำงานควบคู่กันไป ระหว่างการออกกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย ในกรณีการยุติการใช้สารเร่งเนื้อแดงนั้น พบว่าปัจจัยสำคัญที่ทำให้การบังคับใช้มาตรการได้รับความร่วมมือจากกลุ่มผู้ประกอบการฟาร์มสุกรนั้น เกิดจากความเข้มงวดและจริงจังของการดำเนินมาตรการของเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะมาตรการลงโทษ ดังนั้น หากต้องการให้กฎหมายมีประสิทธิภาพ รัฐบาลควรเข้มงวดกับการบังคับใช้กฎหมายด้วย

2. ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูล ซึ่งรวบรวมบทเรียนที่ได้จากการดำเนินงานในการบังคับใช้นโยบายหรือมาตรการต่างๆที่ประสบความสำเร็จ ควรจัดตั้งศูนย์ข้อมูลซึ่งรวบรวมข้อมูลเชิงการบังคับใช้มาตรการหรือนโยบายเพื่อเป็นแหล่งข้อมูลให้กับผู้ที่สนใจและองค์กรอื่นๆ ที่ต้อง การดำเนินงานในลักษณะเดียวกัน เนื่องจากพบว่า โครงการเกี่ยวกับสุขภาพจำนวนมากของรัฐและเอกชนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรณรงค์หรือเรียกร้องให้ผู้บริโภค ผู้ประกอบการ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเกิดความตระหนักรู้ทางด้านสุขภาพ โดยเฉพาะในด้านโภชนาการและอาหาร โดยมากยังไม่ประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยในครั้งนี้จำกัดขอบเขตเพียงเรื่องการบังคับใช้มาตรการในช่วงปี 2546-2548 เท่านั้น โดยมีได้ครอบคลุมถึงการดำเนินมาตรการอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนหลังจากนั้น ซึ่งแม้ว่าจะมีการนำ เสนอทัศนะของกลุ่มที่เกี่ยวข้องในเรื่องดังกล่าวก็ตามแต่มิได้เจาะลึกหรือติดตามตรวจสอบในแต่ละทัศนะอย่างละเอียด จึงควรศึกษาและติดตามความต่อเนื่องของมาตรการนี้ ภายหลังจากการบังคับใช้มาตรการเพิ่มเติมด้วย

2. ควรศึกษาเพิ่มเติม เรื่องกระบวนการสื่อสารเพื่อสร้างเครือข่ายขององค์กรที่ดำเนินงานด้านปศุสัตว์กลุ่มต่างๆ เนื่องจากผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่าความสำเร็จในการทำงานเพื่อขับเคลื่อนมาตรการส่วนหนึ่งมาจากการมีเครือข่ายและพันธมิตรร่วมในการทำงาน

3. ควรศึกษาเพิ่มเติมถึงปัจจัยการสื่อสารที่สำคัญ รวมทั้ง การเรียกร้องผ่านสื่อเพื่อขับเคลื่อนนโยบายด้านสุขภาพอื่นๆ นอกเหนือจากนี้ ทั้งนี้ เพื่อนำผลการวิจัยมาหาข้อสรุปร่วมกัน หรืออาจค้นพบผลการวิจัยที่เหมือนหรือแตกต่างกันออกไปซึ่งจะได้นำมาเป็นแนวทางในการสร้างองค์ความรู้ด้านกระบวนการสื่อสารต่อไป

4. การศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไป ควรทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่หลากหลาย เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้จะให้ความสำคัญกับการดำเนินมาตรการของกรมปศุสัตว์เป็นหลัก เนื่องจากพบว่ามาตรการนี้เป็นภารกิจหลักของกรมปศุสัตว์โดยตรง จึงมุ่งเน้นการสัมภาษณ์แต่บุคลากรของกรมปศุสัตว์เท่านั้น ในขณะที่ยังมีหน่วยงานภาครัฐอื่นๆที่เกี่ยวข้องด้วย ซึ่งจะช่วยให้มุมมองและประเด็นเสริมอื่นๆ ได้กว้างขึ้น